

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน
และการเขียนของเด็กปฐมวัย

DEVELOPING AN ACTIVITY KIT USING MULTISENSORY APPROACH TO PROMOTE
READING AND WRITING ABILITIES OF YOUNG CHILDREN

วณิชยา นุ่มน้อย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2566

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน
และการเขียนของเด็กปฐมวัย

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

DEVELOPING AN ACTIVITY KIT USING MULTISENSORY APPROACH TO PROMOTE
READING AND WRITING ABILITIES OF YOUNG CHILDREN

WANICHAYA NUMNOI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Educational Science & Learning Management)
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2023

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน
และการเขียนของเด็กปฐมวัย

ของ

วณิชยา นุ่มน้อย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(อาจารย์ ดร.รังรอง สมมิตร) (ศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล)

..... ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นันทิมา นิลายน) (อาจารย์ ดร.สุชนินทร์ บัณฑิตนันท์กุล)

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย
ผู้วิจัย	วณิชยา นุ่มน้อย
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2566
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. รังรอง สมมิตร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ ดร. นันทิภา นิลายน

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียน และเพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ ที่มีต่อความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยเป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 3/1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร จำนวน 28 คน ศึกษาจากกลุ่มประชากรทั้งหมดที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ดำเนินกิจกรรมโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 16 แผน เป็นเวลา 8 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียน แบบสังเกตความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัยและชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ แล้วนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนามแบบวัดซ้ำในการทดสอบเพื่อวิเคราะห์ตัวแปรความสามารถในด้านการอ่านและการเขียน ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการอ่านและการเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ ที่มีต่อความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการอ่านและการเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : เด็กปฐมวัย, แนวคิดพหุสัมพันธ์, ความสามารถในการอ่านและการเขียน

Title	DEVELOPING AN ACTIVITY KIT USING MULTISENSORY APPROACH TO PROMOTE READING AND WRITING ABILITIES OF YOUNG CHILDREN
Author	WANICHAYA NUMNOI
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2023
Thesis Advisor	Dr. Rungrong Sommitr
Co Advisor	Dr. Nantina Nilayon

In this research endeavor, the primary objective is to develop a set of learning activities utilizing the multisensory concept (Multisensory Approach) to enhance reading and writing skills while examining the outcomes of employing learning activities for preschool children. The research cohort was comprised of students from Kindergarten 3/1 during the 2022 academic year at Chitralada School, Bangkok, with a total of 28 individuals. The sample was selected through the simple random sampling method. The activities were implemented using a curriculum comprised of 16 lesson plans over a duration of eight weeks. The research instruments included assessment tools for reading and writing abilities, observational instruments for assessing reading and writing skills in preschool children, and a set of multisensory learning activity materials. Subsequently, the obtained scores were subjected to statistical analysis, employing basic statistical measures such as mean, standard deviation, and repeated measures analysis of variance (ANOVA) to analyze the variability of reading and writing abilities. The research findings indicate that the developed set of learning activities utilizing the multisensory learning concept significantly enhanced their reading and writing abilities of preschool children, as evidenced by a statistical significance of .05.

Keyword : Early childhood;Multisensory Approach;Promoting reading and writing

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดีด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงจากอาจารย์ ดร.จรงรอง สมมิตร อาจารย์ที่ปรึกษาหลักปริญญาานิพนธ์ อาจารย์ ดร.นันทินา นิลาายน อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมปริญญาานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาคำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่องานวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จสมบูรณ์ได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณา ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล ประธานคุมสอบปากเปล่าปริญญาานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สุชนินทร์ บัณทุพันธ์กุล คณะกรรมการคุมสอบปากเปล่าปริญญาานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ทำให้ปริญญาานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.จริยาภรณ์ สกุลพราหมณ์ อาจารย์ ดร.วชิราภรณ์ ศรีผา และอาจารย์กนิการ์ พงศ์พันธ์ุสถาพร ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตรวจสอบแก้ไข และให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูปฐมวัยโรงเรียนจิตรลดาทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ และความสะดวกในการเก็บข้อมูลการวิจัย ขอขอบคุณผู้ปกครอง และนักเรียนอนุบาล 3/2 ที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาทดลองการวิจัยเป็นอย่างดี

วณิชยา นุ่มน้อย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูปภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย.....	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	5
ความสำคัญเชิงวิชาการ.....	5
ความสำคัญเชิงปฏิบัติการ	5
ความสำคัญเชิงนโยบาย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	5
ตัวแปรที่ศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	8

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
1. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach).....	10
1.1. ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส	10
1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส	11
1.3 แนวคิดและวิธีการของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส	18
1.4 กิจกรรมและสื่อการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส	20
2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้.....	25
2.1 ความหมายและความสำคัญของชุดกิจกรรมการเรียนรู้.....	25
2.2 ประเภทของชุดกิจกรรมการเรียนรู้.....	26
2.3 องค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้.....	28
2.4 กระบวนการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้.....	30
3. ความสามารถในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย	33
3.1. พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย	33
3.2 ความสำคัญของความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย	37
3.3 องค์ประกอบของความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย	38
3.4 พฤติกรรมบ่งชี้ของเด็กปฐมวัยในด้านการอ่านและการเขียน	39
3.5 บทบาทครูที่มีต่อการส่งเสริมความสามารถการอ่านและการเขียนในเด็กปฐมวัย.....	47
3.6 การสอนแบบสมดุลภาษา (Balanced Literacy)	49
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส	57
4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบสมดุลภาษา	60
4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการอ่านและเขียนของเด็กปฐมวัย	61
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	64

1.การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง	64
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	64
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	64
2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
2.1 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมินความสามารถในการอ่านและเขียนของเด็กปฐมวัย	65
2.2 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบสังเกตความสามารถในการอ่านและเขียนของเด็กปฐมวัย	67
2.3. ขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิด พหุสัมผัส มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้	69
3. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	74
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	75
4.1 ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล	75
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	76
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	77
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย.....	78
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย	79

ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยเมื่อใช้ชุด กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach)	83
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	88
ความมุ่งหมายของการวิจัย	88
สมมติฐานการวิจัย	88
ขอบเขตของการวิจัย	89
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	89
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	89
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	89
วิธีการดำเนินการวิจัย	89
การวิเคราะห์ข้อมูล	90
สรุปผลการวิจัย	90
อภิปรายผล	90
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย	95
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	95
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	96
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก	102
ภาคผนวก ก	103
ภาคผนวก ข	119
ภาคผนวก ค	132
ภาคผนวก ง	136
ประวัติผู้เขียน	140

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 พัฒนาการทางภาษาในเด็กปฐมวัย.....	33
ตาราง 2 สมรรถนะทางด้านภาษาในเด็กปฐมวัย	42
ตาราง 3 แนวทางการสอนภาษาแบบสมดุลภาษา	52
ตาราง 4 ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยรายด้าน	79
ตาราง 5 ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยรายบุคคล	80
ตาราง 6 ผลการประเมินความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยรายบุคคล	81
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย	83
ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนามแบบวัดซ้ำความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย สำหรับการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 8 (Within subject effect)	84
ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำโดยวิเคราะห์ด้านความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย สำหรับการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 8	84
ตาราง 10 ผลการทดสอบการวัดซ้ำรายคู่ของความสามารถด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย สำหรับการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 8	85
ตาราง 11 ผลการทดสอบการวัดซ้ำรายคู่ของความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย สำหรับการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 8	86

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
ภาพประกอบ 2 เซลล์สมองของเด็กแรกเกิด 6ปี และ 14ปี	12
ภาพประกอบ 3 กราฟแสดงความสามารถด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยสำหรับ การวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 8	86
ภาพประกอบ 4 กราฟแสดงความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย สำหรับการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 8	87

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาปฐมวัยพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปีอย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการเลี้ยงดู อบรม ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติตามพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามช่วงวัยให้เต็มศักยภาพภายใต้บริบทของสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตเด็กนำไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, น.12) เด็กปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและพัฒนาการในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อไป เด็กในวัยนี้จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีสำคัญของประเทศ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังคำกล่าวของ ศ.ดร.เจมส์ เจ. เอกแมน นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ปี พ.ศ. 2552 ที่กล่าวไว้ว่า “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว” (คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562, น.2) ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้คนไทยทุกคนต้องได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 พร้อมทั้งมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) สอดคล้องกับงานวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ของสมองที่พบว่า การเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นตั้งแต่แรกเกิดต่อเนื่องไปตลอดชีวิต แต่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นมากในช่วงปฐมวัย โดยเฉพาะด้านภาษาหากได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้องและเพียงพอ ก็จะทำให้การเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

ทักษะทางภาษา โดยเฉพาะอย่างการอ่านและการเขียน ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่เป็นพื้นฐานของการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ให้กับเด็ก เป็นการเตรียมสมองส่วนหน้าของเด็ก ทำให้เซลล์สมองยื่นแขนงประสาทไปแตะกัน จุดเชื่อมต่อเส้นประสาทเกิดเป็นวงจร ทำให้เกิดการพัฒนา Executive Functions หรือ EF ซึ่งเป็นสมองส่วนหน้าที่ควบคุมจิตใจ อารมณ์ และพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งเด็กสามารถพัฒนาตั้งแต่ 0 - 25 ปี จะเติบโตมากที่สุดในช่วง 3 - 6ปี (อาภาวรรณ ไสภณ

ธรรมรักษ์, 2562) สมอของเด็กเติบโตเพียงร้อยละ 25 เมื่อแรกคลอด และหลังจากนั้น เมื่อเด็กได้รับการเลี้ยงดู โอบกอด พุดคุยร้องเพลง และอ่านหนังสือให้ฟัง สมออีกร้อยละ 75 ก็จะมีการพัฒนา และยังมีกระบวนการกระตุ้นผ่านการสัมผัส การรับรส การได้กลิ่น การมองเห็น รวมทั้งการฟังมากขึ้น สมอจะยิ่งพัฒนาเร็วขึ้นเติบโตและมีประสิทธิภาพ เฉลียวฉลาด (ฟ็อกซ์ เมม, 2549) สามารถคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีวิจารณญาณ การอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสมองและศักยภาพของมนุษย์ สอดคล้องกับศรีวิรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2538) เด็กจะอ่านและเขียนได้ต้องมีความสามารถในการจำแนกความแตกต่างได้ด้วยสายตา สังเกตเห็นความเหมือนต่างของรูปภาพ รูปภาพ คำที่เขียนเป็นสัญลักษณ์ ความสามารถในการเห็นความแตกต่างระหว่างคำที่อ่านสัญลักษณ์ได้ การที่เด็กจำแนกเสียงที่คล้ายกันได้ ช่วยให้เด็กอ่านได้ และสามารถฟังเรื่องราวต่างๆ รวมถึงฝึกให้เด็กรู้จักคิดหาเหตุผล และพัฒนา

ในปัจจุบันพบว่าทางการสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนอยู่หลายประการ เช่น การสอนภาษาที่มุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยอ่านออกเขียนได้ และเน้นการท่องจำ การคัดตัวอักษรตามรอยประ การใช้แบบฝึกเซาว์น แบบฝึกเตรียมความพร้อม แบบฝึกหัดภาษาอังกฤษ หรืออาจมีภาษาจีนด้วย ทั้งหมดล้วนเป็นการเรียนรู้ภาษาและการคิดผ่านการทำแบบฝึกที่อยู่ในห้องเรียนปฐมวัย นอกจากนี้มีการระบายสี ในรูปภาพที่ครูทำสำเนามาให้ตามหน่วยการเรียนรู้ พร้อมกับการฝึกหัดเขียนตัวเข้มเพื่อชิงรางวัลจากงานประกวดผลงาน การเรียนการสอนในลักษณะนี้ส่งผลให้เด็กปฐมวัยประสบปัญหาความเครียด มีปัญหาด้านอารมณ์ ที่เกิดจากการเร่งรัดหรือกดดันให้เด็กเรียนรู้จนเกินพัฒนาการตามวัย (ชนิพรรณ จาติเสถียร, 2560) ความต้องการของผู้ใหญ่ในการเร่งให้เด็กมีความพร้อมในการอ่านเขียนก่อนวัย ส่งผลให้เด็กขาดความกระตือรือร้น แรงจูงใจในการเรียนและเกิดความเครียด แนวทางที่เหมาะสมเด็กต้องได้เรียนรู้ผ่านการเล่นการลงมือกระทำโดยใช้ประสาทสัมผัส ภายใต้อารมณ์เชิงบวกนำไปสู่สภาวะคลื่นไหล (ศศิลักษณ์ ขยันกิจ, อุไรवास ปรีดีดิถก, และ แสงทิวา ไชยยศ, 2561) การเร่งรัดให้เด็กมีความพร้อมทางด้านกรอ่านเขียนในเด็กปฐมวัย กลับไม่ให้เกิดผลตามที่หลายคนคาดหวังดังสถิติของเด็กปฐมวัยในประเทศไทยพบว่า ร้อยละ 30 ยังมีปัญหาในเรื่องการเขียนและการอ่าน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของการพัฒนาสมอง (คณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน, 2564) สภาพปัญหาดังกล่าว สะท้อนถึงปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนของเด็กไทยที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ต่อไปในระยะยาว ถ้าหากเด็กไม่ได้รับการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมแล้ว อาจทำให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนไม่เหมาะสมตามวัยเท่าที่ควร ดังที่นพ.ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2561) กล่าวว่าเพราะสมองของเด็กถูกทำลายตั้งแต่

ในช่วงวัยอนุบาลด้วยระบบการศึกษาที่เร่งเรียนเขียน อ่านตั้งแต่ 3 ขวบ ทำให้การพัฒนาสมองในเด็กในช่วงอายุ 2 – 7 ขวบนั้นไม่เป็นไปตามพัฒนาการ ดังนั้นควรให้เด็กได้เล่นและฝึกให้ทำงานบ้าน ซึ่งมีส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะสมอง เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนให้มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะใช้ในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามช่วงวัย ทั้งนี้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, น.13) ได้กำหนดให้เด็กปฐมวัยช่วงอายุ 5 - 6 ปี ได้ใช้ภาษาสำหรับสื่อสารได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ การอ่านภาพสัญลักษณ์คำ และเขียนชื่อของตนเองตามแบบของตนเอง เขียนข้อความหรือประโยคด้วยวิธีที่คิดขึ้น รวมถึงหลักการที่สำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาให้เข้าใจ โดยมีหลักการที่สำคัญคือ จัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เหมาะสมกับวัยรวมถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ รวมถึงการจัดประสบการณ์สำคัญให้เด็กได้เรียนรู้การใช้ภาษา พัฒนาการคิดรวบยอด การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคลและสื่อต่าง ๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านภาษา

การสอนภาษาโดยสอนอ่านเขียนในเด็กปฐมวัยแต่เดิมมี 2 แบบ คือ การสอนแบบสะกดคำ (Phonics) ที่เป็นการสอนแบบสะกด และแจกลูกคำ และการสอนภาษาแบบองค์รวม (Whole Language) เป็นการสอนแบบมีความหมาย ทั้งนี้แนวการสอนทั้งสองต่างมีจุดเด่นและจุดด้อย จึงได้มีการพัฒนาแนวการสอนที่บูรณาการการสอนแบบสะกดคำ (Phonics) และการสอนแบบมีความหมาย (Whole Language) เข้าด้วยกันจึงเกิดเป็น สมดุลภาษา (Balanced Literacy) ที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง จัดการเรียนการสอนภาษาที่เป็นทั้งแบบรายบุคคล แบบกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ หรือจับคู่เพื่อน ให้ได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนและทำกิจกรรมร่วมกัน (อารี สัตนหวิ, 2550) การสอนสอนภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการสอนแบบสมดุลภาษาเข้ามาปรับใช้ให้มีความเหมาะสมต่อการจัดรูปแบบการจัดกิจกรรม และพัฒนาความสามารถทางด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย และแสวงหาแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้เล่นและลงมือกระทำ ที่ช่วยให้เด็กมีความสุขเพลิดเพลินในการเรียนอ่านและเขียนภาษามากยิ่งขึ้น

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เอื้อให้เด็กปฐมวัยได้เล่นและลงมือกระทำในรูปแบบหนึ่ง คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) โดยทำกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ใช้ประสาทสัมผัสหลายอย่างร่วมกันในการเรียนรู้ ส่งเสริม

กระบวนการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ถือเป็นจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองของมนุษย์ (โกวิท ประวาลพุกฤษ, 2541) ในปัจจุบันมีการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นโดยนำหลักการของพหุสัมผัสมาใช้ เช่น หลักสูตรการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจากการนำหลักการของพหุสัมผัสเพื่อการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น หลักสูตร multisensory structural language education เป็นการใช้ประสาทสัมผัสด้านการมองเห็น การฟัง การเคลื่อนไหวร่วมกันในการสอนให้เด็กรู้ภาษา มีการนำไปใช้ทั้งในเด็กปกติและเด็กพิเศษ ข้อมูลเหล่านี้แสดงว่าการเรียนรู้โดยผ่านพหุสัมผัสให้ผลดีในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการรับรู้ของเด็กพิเศษ (นวลจันทร์ จุฑาทักดีกุล, 2558) และยังส่งผลดีในการส่งเสริมพัฒนาการรับรู้ของเด็กปกติ จึงเป็นที่น่าสนใจที่จะนำแนวคิดดังกล่าว มาปรับใช้ให้เด็กปฐมวัยได้เล่นและลงมือกระทำผ่านประสาทสัมผัสที่หลากหลาย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย โดยให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองผ่านสื่อที่เป็นรูปธรรมไปสู่นามธรรม เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสที่หลากหลาย ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ ตลอดจนมีความสามารถในการอ่านและการเขียนที่ดีขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

1. การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย ควรมีลักษณะอย่างไร
2. การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส ส่งผลต่อความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย มีความมุ่งหมายของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

2. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) ที่มีต่อความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

ความสำคัญของการวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย มีความสำคัญในแง่ของการได้มาซึ่งนวัตกรรมทางการศึกษา ดังนี้

ความสำคัญเชิงวิชาการ

1. ได้ค้นพบเกี่ยวกับข้อมูลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส ที่มีต่อการส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

ความสำคัญเชิงปฏิบัติการ

2. การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย และครูปฐมวัย ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย สามารถนำไปประยุกต์ และพัฒนารูปแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนได้

ความสำคัญเชิงนโยบาย

3. นักการศึกษา ศึกษานิเทศก์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสามารถนำแนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนไปสร้างและพัฒนาเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมหลักสูตรการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับอนุบาล 3 อายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 303 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย คือ นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 28 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จาก

นักเรียนที่มีความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนที่มีความสมัครใจเข้าร่วมการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

พหุสัมผัส หมายถึง การจัดกิจกรรมที่เน้นการใช้ประสาทสัมผัสหลาย ๆ ด้านร่วมกัน ได้แก่ การมองเห็น การฟัง การลิ้มรส การดมกลิ่นและการเคลื่อนไหวร่างกาย โดยใช้ประสาทสัมผัสเป็นสื่อในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า

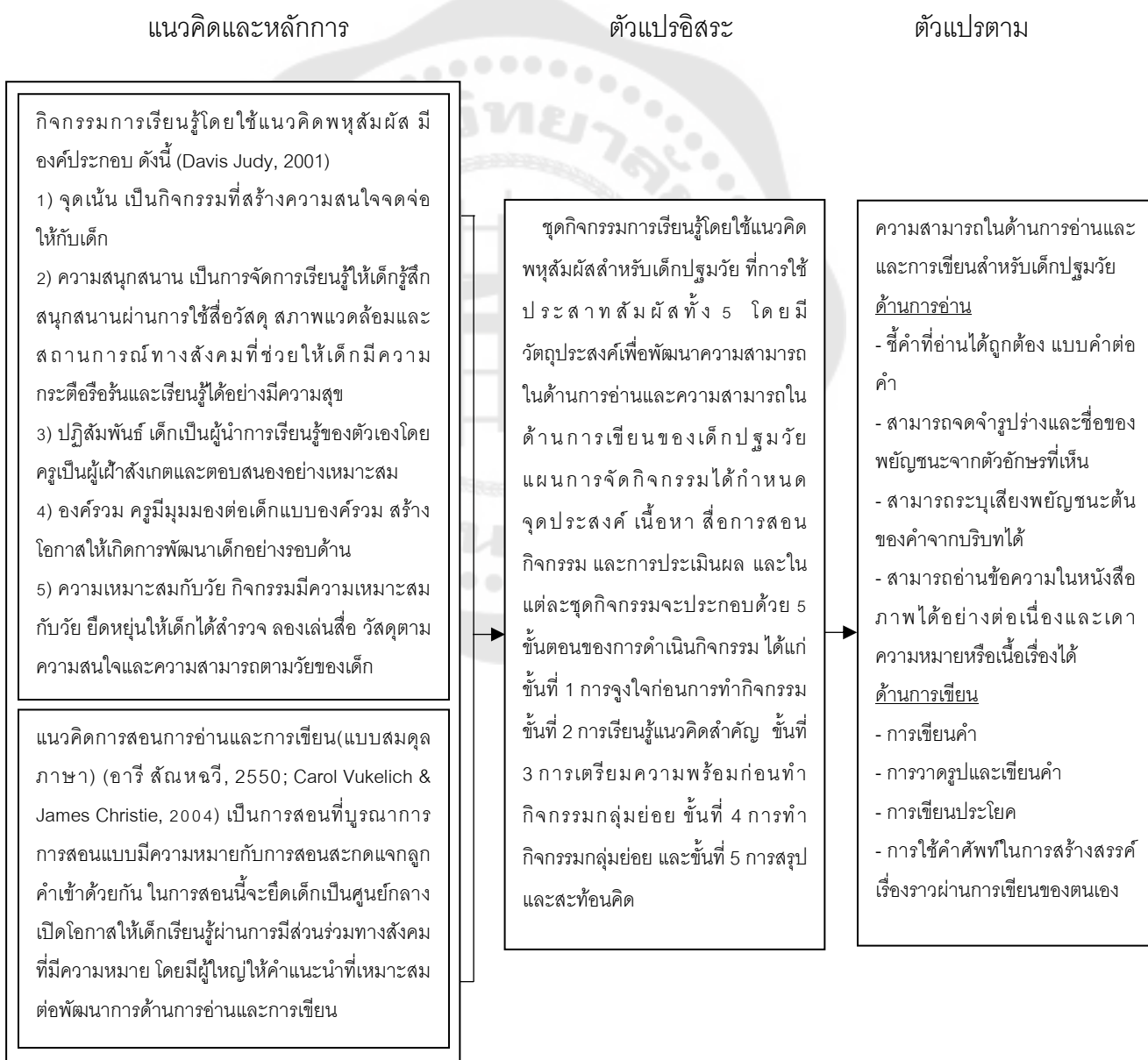
ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) หมายถึง การสังเคราะห์หลักการ ประเภทกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส รวมถึงหลักการและขั้นตอนการสอนแบบสมดุลภาษา แล้วนำมากำหนดประเภทกิจกรรมที่ใช้ในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยออกมาเป็นชุดกิจกรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในด้านการอ่านและความสามารถในการเขียนของเด็กปฐมวัย แผนการจัดกิจกรรมได้กำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา สื่อการสอน กิจกรรม และการประเมินผล

ความสามารถในด้านการอ่าน หมายถึง ความสามารถที่เด็กสามารถแสดงออกถึงในการชี้คำที่อ่านได้ถูกต้องแบบคำต่อคำ จดจำรูปร่างและชื่อของพยัญชนะจากตัวอักษรที่เห็น ระบุเสียงพยัญชนะต้นของคำ และอ่านข้อความในหนังสือภาพได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้สามารถประเมินได้โดยใช้แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมและแบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความสามารถในด้านการเขียน หมายถึง ความสามารถที่เด็กสามารถแสดงออกถึงในการเขียนคำ วาดภาพและเขียนคำ เขียนประโยค และใช้คำศัพท์ในการสร้างสรรค์เรื่องราวผ่านการเขียนของตนเอง ทั้งนี้สามารถประเมินได้โดยใช้แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมและแบบประเมินความสามารถในด้านการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดพหุสัมผัส ในกลุ่มการอ่านและการเขียน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทางการอ่านและการเขียน ซึ่งเป็นข้อมูลความรู้เชิงนามธรรม และเป็นสิ่งที่ยากสำหรับเด็กปฐมวัยจะเข้าใจได้ ดังนั้นการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียน จึงเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้การอ่านและการเขียนผ่านประสาทสัมผัสเพื่อนำไปสู่ความรู้ที่เป็นรูปธรรม จากที่กล่าวมาสามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียน มีพัฒนาการความสามารถในด้านการอ่านสูงขึ้น

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียน มีพัฒนาการความสามารถในด้านการเขียนสูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach)

- 1.1 ความหมายและความสำคัญแนวคิดพหุสัมผัส
- 1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดพหุสัมผัส
- 1.3 แนวคิดและวิธีการของแนวคิดพหุสัมผัส
- 1.4 กิจกรรมและสื่อการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส

2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

- 2.1 ความหมายและความสำคัญของชุดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.2 ประเภทของชุดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.3 องค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.4 กระบวนการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

- 3.1 พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย
- 3.2 ความสำคัญของความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย
- 3.3 องค์ประกอบของความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย
- 3.4 พฤติกรรมบ่งชี้สำหรับเด็กปฐมวัยในการอ่านและการเขียน
- 3.5 บทบาทครูที่มีต่อการส่งเสริมความสามารถการอ่านและการเขียนในเด็ก

ปฐมวัย

3.6 การสอนแบบสมดุลภาษา (Balanced Literacy)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดพหุสัมผัส
- 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบสมดุลภาษา
- 4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach)

1.1. ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส

1.1.1. ความหมายของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส

Mary Barbara Stark (1976, p.4) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัสหมายถึง กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการมองเห็น การได้ยิน การชิม การดมกลิ่น ความรู้สึก และการตอบสนองทางอารมณ์

Anupma (2020) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส หมายถึง วิธีการสอนที่มีประสาทสัมผัสมากกว่าหนึ่งอย่างในแต่ละครั้ง โดยใช้การมองเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว และการสัมผัส สามารถเชื่อมต่อกับสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้มากกว่าหนึ่งวิธี

สถาบัน Bright tots (อ้างถึงใน ผดุง อารยะวิญญู และ คณะ, 2548, น.1) กล่าวว่า พหุสัมผัส หมายถึง การที่มนุษย์เราสามารถใช้ประสาทสัมผัสหลาย ๆ ด้านร่วมกัน เพื่อการรับรู้ และเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ การรับรู้โดยการสัมผัส การใช้สายตามอง การฟัง การลิ้มรส การดมกลิ่น การเคลื่อนไหว การรับรู้เกี่ยวกับหน้าที่ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในเด็กปกติ การรับรู้ และเรียนรู้จะดำเนินไปได้เองโดยอัตโนมัติ แต่ในบางรายเด็กอาจมีความลำบากยุ่งยากในการใช้ประสาทสัมผัสที่กล่าวมาแล้ว จึงต้องฝึกจนกระทั่งเด็กสามารถใช้ประสาทสัมผัสรับรู้ได้ดีทุกด้าน

วอง ชี เล็ง (Wong chi Leung, 2547 อ้างถึงใน ผดุง อารยะวิญญู และ คณะ, 2548, น.1) ได้ให้นิยามว่า การใช้ทักษะรับรู้ร่วมกัน คือ การนำทักษะการสัมผัสการรับรู้ทั้งหมดมารวมกันแล้วนำไปใช้ ซึ่งอาจนำไปใช้เพื่อรับรู้ว่าตนเองมีความสัมพันธ์กับโลกภายนอกอย่างไร การตอบสนองต่อสิ่งเร้า กระบวนการเรียนรู้

นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล (2558) กล่าวว่า การเรียนรู้ผ่านพหุประสาทสัมผัส หมายถึง การใช้ประสาทสัมผัสมากกว่า 2 อย่างขึ้นไปร่วมกันในการเรียนรู้ เช่น ใช้ระบบประสาทการได้ยินร่วมกับระบบประสาทการมองเห็น ระบบประสาทสั่งการให้เคลื่อนไหว และระบบประสาทรับสัมผัสที่ผิวหนัง (การหยิบจับสัมผัสและลงมือทำ) เป็นต้น

สรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส จึงเป็นการใช้ประสาทสัมผัสหลาย ๆ ด้านร่วมกัน ได้แก่ การมองเห็น การฟัง การลิ้มรส การดมกลิ่นและการเคลื่อนไหวร่างกาย ทำให้ส่งผลดีต่อการเรียนรู้มากกว่าการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสด้านใดด้านหนึ่ง การใช้ประสาทสัมผัสที่หลากหลายทำให้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของเด็กในการรับรู้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งหากปรับวิธีการจัดประสบการณ์โดยใช้การบูรณาการหลักการพหุสัมผัสเข้าไปร่วมด้วย ก็จะเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดการพัฒนาเรียนรู้ได้ดีทุกด้านที่เหมาะสม

1.1.2 ความสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส

เด็กทุกคนได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส รวมถึงผู้ที่อาจไม่มีปัญหาในการเรียนรู้หรือให้ความสนใจ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาทั่วไปหรือการศึกษาพิเศษ หากนักเรียนมีโอกาสที่จะเรียนรู้บางสิ่งโดยใช้ความรู้สึกมากกว่าหนึ่งอย่าง ทำให้มีแนวโน้มที่จะสร้างผลกระทบที่น่าจดจำและถูกนำไปปรับใช้ภายในองค์กร สามารถทำให้เป็นเรื่องยากสำหรับพวกเขาในการเรียนรู้และเก็บรักษาข้อมูลผ่านการอ่านและสิ่งเร้าที่มองเห็นเท่านั้น การใช้ประสาทสัมผัสอื่น ๆ เช่น การสัมผัสหรือการได้ยินเด็กเหล่านี้สามารถเชื่อมต่อกับสิ่งที่พวกเขากำลังเรียนรู้ได้มากขึ้น แทนที่จะให้นักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้บทเรียนผ่านสื่อเอกพจน์ เช่น หนังสือเรียนวิธีการแบบหลายความรู้สึกละจะทำให้นักเรียนมีบทบาทในการเรียนรู้มากขึ้น การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัตินี้ จะสามารถช่วยเพิ่มความสามารถของนักเรียนในการรวบรวมและจดจำข้อมูลสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่พวกเขาารู้อยู่แล้วและข้อมูลใหม่มาทำความเข้าใจและทำงานผ่านความซับซ้อน ใช้ทักษะการแก้ปัญหา อัจฉริยภาพ ท้ายที่สุดแล้วการใช้วิธีการพหุสัมผัส (Multisensory Approach) ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ จะช่วยตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันของเด็กทุกคนทำให้พวกเขามีโอกาสประสบความสำเร็จ (Chris Hoye, 2018, 28 March)

การเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เป็นหลักสูตรที่ครอบคลุมพื้นที่สำคัญของการเรียนรู้ ซึ่งเป็นโอกาสทางการศึกษา และเป็นหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับชีวิตในโรงเรียนหลายแง่มุม มีวิธีการที่สร้างสรรค์และยืดหยุ่น เมื่อเด็ก ๆ แต่ละคนต้องการการเรียนรู้ ครูจะต้องตระหนักถึงบริบททั้งหมดเพื่อเปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ทางประสาทสัมผัสที่หลากหลาย กิจกรรมเหล่านี้ควรมีการวางแผนและบันทึกอย่างเหมาะสม ซึ่งจะเป็นการตอบสนองการเรียนรู้ที่หลากหลายของเด็กที่แตกต่างกันให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

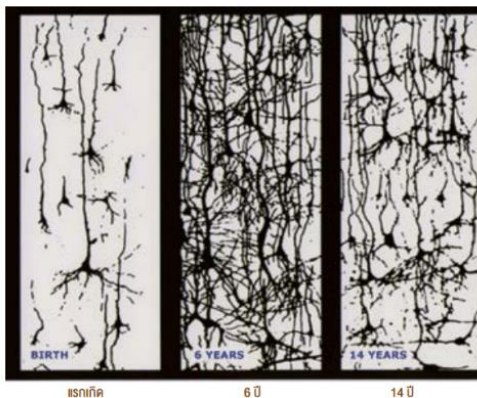
1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส

1.2.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

สมอง มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับกระบวนการทำงานของระบบประสาท การที่ฝึกให้เด็กใช้ประสาทสัมผัส จะเป็นการกระตุ้นการทำงานของสมองไปในตัว เพราะเมื่อเด็กได้ใช้ตา หู จมูก ลิ้น และมือ ในการสังเกต การฟัง การดมกลิ่น การสัมผัส และการชิมรสแล้วนั้น สมองจะทำหน้าที่ประมวลสิ่งที่เข้ามาผ่านทางประสาทสัมผัส และทำให้เกิดเป็นการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ซึ่งจะกล่าวเกี่ยวกับสมองดังต่อไปนี้

ลักษณะทางกายภาพของสมอง

แรกเกิดสมองหนักประมาณ 1 ปอนด์ และเจริญเติบโตเต็มที่ 3 ปอนด์ ที่อายุ 18-20 โดยแรกเกิดจำนวนเซลล์สมองมีจำนวนหนึ่งแสนล้านเซลล์ มีสายใยประสาทเชื่อมโยงถึงกันบ้างแต่ไม่มากมายนัก เมื่อเด็กเจริญเติบโตจำนวนเซลล์สมองไม่ได้เพิ่มขึ้น แต่จะขยายตัวและเพิ่มสายใยประสาทเพื่อเชื่อมระหว่างเซลล์ เริ่มรับส่งข้อมูลระหว่างกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้จะส่งผ่านข้อมูลเกิดการสื่อสารถึงกันได้ เกิดการทำงานของสมองต่อไป โดยใยประสาทจะเกิดขึ้นมากขึ้นขึ้นกับประสบการณ์ของชีวิต การกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อม อาหารที่สมบูรณ์เหมาะสมในวัยเด็กที่กำลังเจริญเติบโต ซึ่งจะสร้างเส้นใยได้ดีกว่าผู้ใหญ่ หากได้รับการกระตุ้นบ่อย ๆ โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ใยประสาทจะแข็งแรงและข้อมูลของการรับรู้เร็ว ทำให้เรียนรู้ได้ง่ายขึ้น 38% ของใยประสาทเกิดขึ้นหลังคลอด ใน 2 ปีแรก สมองจะเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็ว ส่งผลให้การพัฒนาการเคลื่อนไหว การมองเห็น และการได้ยินเสียงก่อน ซึ่งอัตราสมองจะเจริญเติบโตในช่วง 2 ปีแรก การสร้างใยประสาทจะมีสูงสุดและลดลงบ้าง จนถึงวัย 6-10ปี หลังจากนั้นใยประสาทจะเกิดขึ้นแต่น้อยลงเรื่อย ๆ จนถึงช่วงวัยรุ่น ขึ้นกับการกระตุ้นและใช้งานบ่อย ๆ ซึ่งเราจะเห็นว่าเด็ก ๆ จะเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้ใหญ่ (กมลพรรณ ชิวพันธุ์ศรี, 2545)

ภาพประกอบ 2 เซลล์สมองของเด็กแรกเกิด 6ปี และ 14ปี

ที่มา: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2561

ลักษณะธรรมชาติของสมองคือเรียนรู้ตลอดเวลา ถ้ามีประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่แปลกใหม่ น่าสนใจ ใยประสาทเดนไดรต์จะงอกเติบโตแตกกิ่งก้าน และถ้าไม่มีการเรียนรู้ด้านใด ใยประสาทเดนไดรต์ บริเวณนั้นก็หายไปในที่สุด แต่ถ้าได้ฝึกอยู่เสมอก็ทำให้ใย

ประสาทเดนไดรต์ บริเวณนั้น แดกกิ่งก้านหนาที่มากขึ้น ทำให้มีความสามารถมากขึ้นด้วย (อารี สันทรวี, 2554, น.28-33)

เราจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ต้องอาศัยสมองและระบบประสาทพื้นฐานในการรับรู้ สมองจะควบคุมเกี่ยวกับสติปัญญา ความคิด การเรียนรู้ และสมองของเด็กปฐมวัยนั้น ประกอบไปด้วยเซลล์จำนวนมาก ซึ่งเป็นช่วงสำคัญแห่งการเรียนรู้ที่จะสร้างเซลล์สมองที่จำทำให้ใยประสาทเดนไดรต์จะงอกเติบโตแตกกิ่งก้าน และเชื่อมโยงกันซึ่งจะพุดถึงในหัวข้อการทำงานของสมองเป็นลำดับถัดไป

การทำงานของสมอง

ในสมองมีสารเคมีบางตัวที่ทำให้เรารู้สึกดี ซึ่งมีผลต่อความจำ การเรียนรู้ ความสัมพันธ์ ความคิด การที่เซลล์ประสาทมีขนาดโตขึ้นและมีการแตกแขนงประสาทอย่างมาก โดยเฉพาะแขนงเดนไดรต์ จะแตกกิ่งแขนงประสาทจนทำให้เซลล์ประสาทแต่ละชนิดมีรูปร่างลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไปตามหน้าที่และบริเวณของสมองที่เซลล์นั้นปรากฏอยู่ แขนงประสาทเล็กๆเหล่านี้ จะมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงสำคัญเกิดตามมา (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2561) และการสร้างจุดเชื่อมต่อสัญญาณประสาท เพื่อสร้างโครงสร้างพิเศษที่เล็กมากเรียกว่าไซแนปส์ ทำให้เซลล์ประสาทแต่ละเซลล์เริ่ม ติดต่อกันสื่อสารกัน เซลล์สมอง 1 ตัว สามารถเป็นได้ทั้งถูกกระตุ้นหรือถูกกดจากการทำงาน แต่อยู่คนละจุดกันภายในหนึ่งเซลล์ กลุ่มที่ถูกกระตุ้นจะมีจุดรับมากกว่า และเมื่อเซลล์ประสาทได้รับข่าวสารข้อมูลซ้ำๆ ส่งผลให้จุดเชื่อมแข็งแรงและเพิ่มจุดรับ (Receptor site) ได้มากขึ้น ทำให้การส่งผ่านข้อมูลมีความรวดเร็วและง่ายขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีความตั้งใจ และสนใจเรียน มีสมาธิในการเรียนเพิ่มมากขึ้น (กมลพรรณ ชีวพันธุ์ศรี, 2545, น.11-13)

การสร้างและการทำงานของสารส่งสัญญาณในสมอง มีดังนี้

1. เซลล์สมองถูกกระตุ้นจากสัมผัสต่าง ๆ (ผ่านทางหู ตา จมูก ลิ้น ผิวหนัง) ทำให้เกิดการหลั่งสารนี้ที่บริเวณสายใยประสาทส่งข้อมูล (Axon)
2. สารนี้จะนำข่าวสารจากเซลล์สมองตัวหนึ่งไปที่เซลล์อีกตัว โดยผ่านจุดเชื่อมไปจับกับใยประสาทตัวรับข้อมูลที่จุดรับเฉพาะ
3. เซลล์สมองตัวรับเมื่อถูกกระตุ้นจากข้อมูลต่าง ๆ ก็จะทำให้เซลล์สมองส่งสัญญาณ ต่อไปกระตุ้นให้เกิดการทำงาน หรือกดการส่งสัญญาณ

สิ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ของเซลล์สมองจะมาจากสองทาง คือ 1) ประสบการณ์ภายนอก จากสัมผัสทั้งห้า คือ หู ตา จมูก ลิ้น ผิวการ และความรู้สึก การเคลื่อนไหวของร่างกาย 2)

จากภายใน คือ การคิด จินตนาการ และเมื่อบุคคลได้รับประสบการณ์ผ่านกลีบสมอง และเป็น ข้อมูลให้เดนไดรท์ส่งผ่านแอกซอนข้ามจุดซินแนปส์ไปยังเดนไดรท์ของอีกนิวรอน การที่ข้อมูลข้าม จุดซินแนปส์ (Synapse) ไปเชื่อมกับเดนไดรท์อื่นนี้ทำให้เกิด pathway หรือเส้นทางซึ่งถือว่าได้เกิด การเรียนรู้ และถ้าได้ทำซ้ำเส้นทางนี้จะแข็งแรงชัดเจนขึ้น การเรียนรู้ก็ดีขึ้น ถ้าเป็นทักษะก็ คล่องแคล่วขึ้น (อารี สัตนหวิ, 2554, น.19-21)

การทำงานของเซลล์สมอง สมองจะเรียนรู้ได้จากประสบการณ์การสัมผัสทั้ง 5 และการคิด จินตนาการ เมื่อได้รับประสบการณ์หรือเกิดการเรียนรู้ ทำให้เซลล์ประสาทเกิดการ เชื่อมต่อกันและยังมีสารเคมีที่ส่งผลต่อการทำงานของสมองให้เกิดการเรียนรู้ และการเรียนรู้ต่างๆ อาจจะมีส่งผลกระทบต่อปัจจัยทางด้านที่ส่งเสริม และเป็นอุปสรรคในการทำงานของสมองจะกล่าวถึงใน ลำดับถัดไป

ปัจจัยที่ส่งเสริมการทำงานของสมอง

การกระตุ้นสมองให้ได้ใช้ความคิดแก้ไขปัญหาท้าทายต่าง ๆ จะช่วยให้สมองจะ เติบโตได้ดี และมีประสบการณ์จะทำให้สมองเจริญเติบโตแต่ต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และสมอง จะเติบโตได้ดีจาก (กมลพรรณ ชีวพันธุ์ศรี, 2545, น.8-10)

1.สิ่งแวดล้อมทางสังคม และอาหารที่สมบูรณ์ โดยเฉพาะในวัยเด็ก ๆ (ประมาณ ก่อน 10 ขวบ)

2.มนุษย์เป็นสัตว์สังคมและการเรียนคือ การมีกิจกรรมทางสังคม เราเรียนรู้ขึ้น เมื่อเราทำงานกลุ่มด้วยกัน

3.ความสัมพันธ์อันอ่อนโยนอบอุ่นในการเลี้ยงดู

4.การมีปฏิสัมพันธ์ต่อสิ่งแวดล้อม

5.สมองควรจะถูกใช้และถูกกระตุ้นทุกอณู และคิดสิ่งต่าง ๆ ที่ท้าทายต่อสมอง เด็กเล็ก ๆ จะเรียนโดยการเล่นและการได้สัมผัสประสบการณ์ต่าง ๆ (exploration) การเล่นและการ ได้สัมผัสของจริง เป็นสิ่งที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดของการเรียน

6.การเล่นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเรียนรู้ โดยเฉพาะการพัฒนาสมองซีกขวาและ โยประสาท

7.ให้มีความเครียดน้อยสุด คิดและทำสิ่งที่ท้าทายมากที่สุด

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เมื่ออยู่ในกระบวนการเรียนรู้ เซลล์สมองจะสร้างการ เชื่อมโยงที่ซับซ้อน จนเกิดเป็นร่างแหเครือข่ายเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จำนวนเซลล์อาจไม่สำคัญ เท่ากับการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบได้ตลอดเวลา ความยืดหยุ่นใน

การปรับเปลี่ยนทำให้สมองมนุษย์สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต และการทำงานของสมองต้องผ่านการเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้งห้า ซึ่งพัฒนาการสมองของเด็กปฐมวัยในช่วง 6 ปีแรกจะมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว หากเกิดการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมหรือการได้รับการเลี้ยงดูที่ดี จะทำให้มีการสร้างเส้นใยประสาทและจุดเชื่อมต่อ แสดงถึงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น สมองสามารถพัฒนาศักยภาพในการคิด ความจำ ผ่านกระบวนการที่เรียกว่า “การเรียนรู้” ซึ่งจะดำเนินไปตามกำหนดเวลาที่เหมาะสม ทำให้เด็กพัฒนาการตามช่วงวัย อีกทั้งยังส่งเสริมด้วยปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งการที่เด็กจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีนั้นจะต้องประกอบด้วยปัจจัยเหล่านี้ด้วย ผู้วิจัยจึงเห็นว่าแนวคิดเกี่ยวกับการใช้พหุสัมผัส (Multisensory Approach) มีความสอดคล้องกับการทำงานของสมอง และได้ศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องพหุสัมผัส (Multisensory Approach) การรับรู้เป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ โดยเด็กมีโอกาสรับรู้ข้อมูลได้หลายทาง การเรียนรู้สิ่งต่างๆ ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้แก่ ประสาทสัมผัสทางตา ประสาทสัมผัสทางหู ประสาทสัมผัสทางการสัมผัส การเคลื่อนไหว ร่างกาย ประสาทสัมผัสการดมกลิ่น ประสาทสัมผัสการชิม เพื่อรับรู้ข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ และเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม และนำข้อมูลนั้นๆ ไปใช้ในการเรียนรู้ ดังนั้นการสอนโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) จึงช่วยให้เด็กได้รับและส่งข้อมูลผ่านระบบความจำได้ดี จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น

1.2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ผู้วิจัยนำเสนอทฤษฎีที่นิยมนำมาใช้สำหรับเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย คือ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ เป็นทฤษฎีที่ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางความคิดของวัยเด็กนั้น มีขั้นตอนรวมถึงกระบวนการเป็นไปตามช่วงวัย พัฒนาการของเด็กจะไปตามธรรมชาติ เน้นความสำคัญของความเข้าใจธรรมชาติ พัฒนาการของเด็กที่สำคัญกว่าการกระตุ้นเด็กให้มีพัฒนาการเกินช่วงวัย มีทฤษฎีการเรียนรู้ ดังนี้ (ทิสนา แคมมณี, 2559, น.64-66)

1) พัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลเป็นไปตามวัยต่าง ๆ ลำดับขั้นดังนี้

1.1) ขั้นรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส (sensorimotor period) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 0-2ปี ความคิดของเด็กช่วงวัยนี้ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ขึ้นอยู่กับความคิดและการกระทำ ไม่สามารถเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่น

1.2) ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (preoperational period) เป็นขั้นพัฒนาการ ในช่วงอายุ 2-7 ปี ความคิดของเด็กจะไม่สามารถใช้เหตุผลอย่างลึกซึ้งได้ แต่สามารถเรียนรู้และใช้สัญลักษณ์ของคำต่าง ๆ ได้ขึ้นอยู่กับการรับรู้ การใช้ภาษาแบ่งเป็นขั้นย่อย ๆ ได้ 2 ขั้น

1.2.1) ขั้นก่อนเกิดความคิดรวบยอด (pre-conceptual intellectual period) เป็นขั้นพัฒนาการ ในช่วงอายุ 2-4 ปี

1.2.2) ขั้นการคิดด้วยความเข้าใจของตนเอง (intuitive thinking period) เป็นขั้นพัฒนาการ ในช่วงอายุ 4-7 ปี

1.3) ขั้นการคิดแบบรูปธรรม (concrete operational period) เป็นขั้นพัฒนาการ ในช่วงอายุ 7-11 ปี การคิดของเด็กจะสามารถสร้างภาพในใจและคิดย้อนกลับได้ ไม่ขึ้นกับการรับรู้จากรูปร่างเท่านั้น เด็กยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวเลขรวมถึงสิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้น

1.4) ขั้นการคิดแบบนามธรรม (formal operational period) เป็นขั้นพัฒนาการ ในช่วงอายุ 11-15 ปี เด็กสามารถคิดสิ่งที่เป็นนามธรรม ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคิดตั้งสมมติฐานได้

2) ภาษาและกระบวนการทางความคิดของเด็กแตกต่างจากผู้ใหญ่

3) กระบวนการทางสติปัญญา ประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการดังนี้

3.1) การซึมซับหรือการดูดซึม (assimilation) เป็นกระบวนการของสมองในการรับข้อมูลประสบการณ์ และเรื่องราวต่าง ๆ เข้ามาสะสมเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

3.2) การปรับและจัดระบบ (accommodation) เป็นกระบวนการของสมองที่เป็นโครงสร้างทางปัญญาใหม่ ในการปรับประสบการณ์ที่อยู่เดิมและประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากันอย่างมีระบบ หรือเครือข่ายทางปัญญาที่ตนเองสามารถเข้าใจได้

3.3) การเกิดความสมดุล (equilibration) เป็นกระบวนการที่เกิดจากขั้นของการปรับและจัดระบบ หากปรับให้มีความสมดุลและกลมกลืน จะทำให้เกิดสภาพความสมดุล แต่ภาวะความไม่สมดุลจะเกิดขึ้น หากไม่สามารถปรับประสบการณ์เดิมของตนให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ได้ อาจทำให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาทฤษฎีพัฒนาการเด็กของเพียเจต์มีอิทธิพลอย่างมากต่อการคิด Barber (1994) ระบุสองจุดหลักของทฤษฎีของเขาโดยมีผลกระทบโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้ ประการแรกคือการพัฒนาเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างเด็กกับสภาพแวดล้อมของเขา และประการที่สองคือลำดับ

ทั่วไปของการพัฒนาทางเล็กมีทั้งสากลและไม่แปรผัน ซึ่งไม่ได้หมายความว่าจำเป็นต้องมีความก้าวหน้าโดยตรงไปตรงมาจากขั้นหนึ่งไปอีกขั้นสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการซับซ้อน แต่ความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการตามปกติเป็นสิ่งสำคัญหากเราต้องเข้าใจความต้องการในการเรียนรู้ของพวกเขาและช่วยให้พวกเขาก้าวต่อไปได้ ทันทีที่คลอดออกมาเด็กที่มีความบกพร่องทางประสาทสัมผัสจะเสียเปรียบ Piaget (1952) สำรวจรูปแบบของพัฒนาการตามปกติในขั้นตอนประสาทสัมผัสของทารกตั้งแต่แรกเกิดถึงสองปี เมื่อการเคลื่อนไหวของทารกไม่ได้ตั้งใจและดูเหมือนจะไม่มี ความเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ภายนอก ตัวอย่างของการกระทำดังกล่าว ได้แก่ การดูด้วยมือและการเตะแบบสุ่มหรือการตีที่เขย่าแล้วมีเสียง เขาสังเกตเห็นสิ่งต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงในเวลาประมาณสามเดือนเมื่อทารกดูเหมือนจะสังเกตเห็นการกระทำของไม้ระเนงอาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของพวกเขาและพวกเขามีความตั้งใจมากขึ้น เช่น โทรด์พที่มีมือถือส่งเสียงและรูปร่างที่น่าสนใจเมื่อถูกตีหรือเตะ ในทารกแรกเกิดปฏิกริยาเริ่มแสดงความเข้าใจและต่อต้าน ผลลัพธ์ของการเคลื่อนไหวของพวกเขาและการตระหนักถึงเหตุและผล ถือเป็นรากฐานของการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตามมาทั้งหมด สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางประสาทสัมผัสและความพิการทางร่างกายเพิ่มเติมจะไม่สามารถทำได้ ความสำคัญที่เท่าเทียมกันคือการสูญเสียปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่อาจเกิดขึ้นกับทารกที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้ ตั้งแต่ระยะแรกสุด ในกรณีที่มีความบกพร่องหลายประการพวกเขาจะไม่สามารถรับการแสดงออกทางสีหน้าท่าทางหรือน้ำเสียงได้และการแสดงออกของพวกเขาเองก็อาจตีความได้ยากพอ ๆ กัน ผู้ปกครองอาจรู้สึกท้อแท้และไม่ได้รับผลตอบแทนที่มีความหมายในรูปแบบของการยิ้มเสียงหรือการเคลื่อนไหวร่างกายพวกเขาอาจมีปฏิสัมพันธ์กับทารกน้อยลงเรื่อย ๆ และตีความความต้องการของตนเอง เด็กทารกจะถอยเข้าสู่โลกของตนเองและกลายเป็นคนไร้พลังและอ่อนแอ เพื่อชดเชยความรู้สึกโดดเดี่ยวและสับสนนี้พวกเขาอาจหลงระเหิงกับพฤติกรรมที่กระตุ้นตัวเองและตายตัว เช่น การกระแทกศีรษะการโยกการจิ้มตาหรือการรุกราน หากพฤติกรรมดังกล่าวกลายเป็นความคลุมเครือเด็ก ๆ ก็จะไม่ตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของพวกเขาและผู้คนที่อยู่ในนั้นก็ยิ่งลงเลที่จะใช้ประสาทสัมผัสที่พวกเขามีในการสำรวจและขยายประสบการณ์ โดยปกติเด็กทารกจะได้รับการบือนข้อมูลทางประสาท (Davis Judy, 2001, p.1)

จากทฤษฎีด้านสติปัญญาของเพียเจต์ ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านความคิดของเด็กความสำคัญของการเข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการ การพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กจึงควรเป็นไปตามลำดับขั้น ไม่ควรเร่งให้เด็กพัฒนาข้ามขั้นเพราะจะทำให้เกิดผลเสียกับเด็ก แต่การจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการควรเป็นไปตามขั้นจะช่วยให้เด็กพัฒนาได้ดีกว่า

1.3 แนวคิดและวิธีการของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส

กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสมีความยืดหยุ่นสามารถใช้ตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ที่หลากหลายตั้งแต่การให้สิ่งเร้า ลดความเครียด การกระตุ้นกิจกรรม ไปจนถึงการจัดโครงสร้างการเรียนรู้เชิงลึกจากประสบการณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางประสาทสัมผัสจึงต้องวางแผนและประสบการณ์ในการใช้เทคนิคเพื่อสร้างกิจกรรมที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ผ่านการเล่นที่เกิดความหลากหลาย เพื่อให้เกิดทักษะและประสบการณ์สำคัญอย่างเหมาะสมตามวัย

การเล่นโดยใช้ประสาทสัมผัส รวมถึงกิจกรรมที่กระตุ้นประสาทสัมผัสของเด็ก เช่น การสัมผัส กลิ่น รส การเคลื่อนไหวความสมดุลการมองเห็น และการได้ยิน กิจกรรมทางประสาทสัมผัสอำนวยความสะดวกในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและเป็นธรรมชาติส่งเสริมให้เด็กที่จะใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กิจกรรมการเรียนรู้ทางประสาทสัมผัสช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้นเพราะประสาทสัมผัสช่วยให้สมองของเด็กสร้างการเชื่อมต่อที่แข็งแกร่งขึ้นในการประมวลผล และตอบสนองต่อข้อมูลทางประสาทสัมผัส ดังนั้นการเล่นด้วยประสาทสัมผัสจึงช่วยกำหนดสิ่งที่เด็กเชื่อว่าเป็นบวกและปลอดภัยในสมองอย่างแท้จริง (Educational Playcare, 2016) จึงทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ได้ผลดีเพิ่มขึ้น

กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส มีแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

- ทักษะพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้อย่างหนึ่งคือความสามารถในการมีความสนใจจดจ่อ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ออกแบบผ่านประสาทสัมผัสรับรู้ที่ผ่อนคลาย (Ouvry, 1991, as cited in Davis Judy, 2001, p.3)

- การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อมนุษย์เปิดรับประสบการณ์ผ่านประสาทสัมผัสในทุกทาง ได้แก่การสัมผัสรับรู้อุณหภูมิ เสียงรอบตัว สัมผัสทางกายทั้งเท่าที่สัมผัสพื้นหรือมือที่หยิบจับวัตถุ แสงสีที่เห็น Longhorn กล่าวว่ามนุษย์ใช้ประสาทสัมผัสรับรู้อย่างน้อย 26 การรับรู้ในการใช้ชีวิต และการเรียนรู้ เราจึงควรส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสสัมผัสสิ่งต่างๆ รอบตัวเพื่อการเรียนรู้ไปตลอดชีวิต (Longhorn, 1996, as cited in Davis Judy, 2001, p.4)

- กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านพหุสัมผัสในหลักสูตรควรคำนึงถึงขั้นพัฒนาการทางประสาทสัมผัสของผู้เรียนแต่ละคน โดยสามารถบูรณาการไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ และการจัดกิจกรรมประจำวันในหลักสูตร (Ouvry and Saunders, 1996, as cited in Davis Judy, 2001, p.5)

การนำแนวคิดพหุสัมผัสไปปรับใช้ในหลักสูตรควรคำนึงถึงองค์ประกอบ ดังนี้ (Davis Judy, 2001, p.17-22)

1) จุดเน้น (a focused approach) การจัดกิจกรรมผ่านแนวคิดพหุสัมผัส เด็กจำเป็นต้องใช้เวลาสำหรับการสนใจจดจ่อ ควรจัดกิจกรรมในลักษณะกลุ่มเล็ก มีสิ่งรบกวนสมาธิน้อย หรือจัดแทรกในกิจวัตรประจำวันที่เด็กสามารถนำไปใช้เรียนรู้ใกล้เคียงกับชีวิตจริง

2) ความสนุกสนาน (a fun approach) สำหรับเด็กการเล่นกับการทำงานไม่สามารถแยกส่วนจากกัน การจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินผ่านทั้งการใช้สื่อวัสดุ สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ทางสังคมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความกระตือรือร้นและเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

3) ปฏิสัมพันธ์ (an interactive approach) คุณภาพของปฏิสัมพันธ์และการตอบสนองต่อเด็กมีความสำคัญต่อการใช้แนวคิดพหุสัมผัส ครูพึงให้เด็กเป็นผู้นำการเรียนรู้ของตัวเองและครูเป็นผู้เฝ้าสังเกตและตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อสิ่งที่เด็กแสดงออก และนำพาเด็กสู่ความก้าวหน้าจากจุดที่เด็กทำได้ก่อนหน้าซึ่งครูต้องใช้การสังเกตอย่างละเอียด

4) องค์กรวม (a holistic approach) ครูพึงมีมุมมองต่อเด็กแบบองค์รวม (whole person) แม้ว่าเด็กอาจมีจุดที่ควรพัฒนาหรือได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษ แต่การพัฒนานั้นควรมีโอกาสได้เกิดขึ้นในบริบทปกติและพัฒนาเด็กไปได้อย่างรอบด้าน

5) ความเหมาะสมกับวัย (an age-appropriate approach) แม้ว่าลำดับขั้นพัฒนาการตามวัยจะช่วยให้ครูประเมินพัฒนาการของเด็กแต่ละคนได้ แต่ทั้งนี้เด็กแต่ละคนจะมีอย่างก้าวของพัฒนาการแตกต่างกันหรือมีพัฒนาการการรับสัมผัสด้านหนึ่งด้านใดที่ต้องการส่งเสริมเป็นพิเศษ การใช้แนวคิดพหุสัมผัสจึงควรยืดหยุ่นให้เด็กได้สำรวจทดลองเล่นสื่อวัสดุไปตามความสนใจความสามารถของเด็ก แม้ว่าอาจดูไม่เหมาะสมกับวัย

วิธีการของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) จึงเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง การมองเห็น การดม การฟัง และการสัมผัส โดยสามารถบูรณาการไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงจุดเน้นการใช้วัตถุและสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกับความสนุก และมีปฏิสัมพันธ์ รวมถึงครูที่มีหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์พร้อมที่จะเข้าไปช่วยเหลือหรือพัฒนาเด็กตามพัฒนาการและเหมาะสมกับวัยจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่และพัฒนาได้อย่างเหมาะสมตามช่วงวัย

1.4 กิจกรรมและสื่อการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส

การจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เป็นการจัดกิจกรรมโดยใช้ประสาทสัมผัสในการประยุกต์ให้เข้ากับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งของไทยและต่างประเทศ ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอกิจกรรมของการใช้แนวคิดพหุสัมผัสดังนี้

การเรียนรู้ทางประสาทสัมผัสหรือที่เรียกว่า VAK ใช้ตัวรับประสาทสัมผัสหลักสามตัว ได้แก่ ภาพการได้ยินและการเคลื่อนไหว นักเรียนมักชอบรูปแบบการเรียนรู้แบบเดียวซึ่งกำหนดวิธีที่ดีที่สุดสำหรับนักเรียนคนนั้นในการเรียนรู้ข้อมูลใหม่ รูปแบบการเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสระบุว่า 35% ของผู้คนส่วนใหญ่เป็นผู้เรียนรู้ด้วยสายตา 25% เป็นผู้เรียนรู้ด้านการได้ยินและ 40% เป็นผู้เรียนด้านการเคลื่อนไหว

Visual Learners ประมวลผลข้อมูลผ่านสิ่งที่พวกเขาเห็น พวกเขาเข้าใจและจำสิ่งที่เห็นได้ดีที่สุดในห้องเรียนเพื่อดึงดูดผู้เรียนประเภทนี้ให้รวมศิลปะและงานฝีมือการแสดงภาพกิจกรรมเชิงพื้นที่การสาธิตแผนภาพการทำแผนที่ความคิดวิดีโอบัตรคำศัพท์และรูปภาพ

Auditory Learners ประมวลผลข้อมูลผ่านสิ่งที่ได้ยิน พวกเขาชอบฟังและพูดคุยผ่านในห้องเรียนเพื่อดึงดูดผู้เรียนประเภทนี้รวมการบรรยายการอภิปรายกลุ่มรายงานปากเปล่าวิทยากรบัตรคำศัพท์และการช่วยจำ

Kinesthetic Learners ประมวลผลข้อมูลจากประสบการณ์ทางกายภาพของการทำและการสัมผัส พวกเขาชอบที่จะมีส่วนร่วมทางร่างกายและจัดการกับสิ่งต่าง ๆ เพื่อตัวเอง ในห้องเรียนให้นักเรียนลุกขึ้นและลุกจากเก้าอี้เพิ่มกิจกรรมเล่นตามบทบาทลงมือทำและมุ่งเน้นไปที่การปรับแต่งทักษะยนต์การเคลื่อนไหวทางกายภาพหรือการเคลื่อนไหว (Patti Wanamaker, 2016)

การเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัส กิจกรรมทางประสาทสัมผัสเป็นกิจกรรมที่ออกแบบโดยนักการศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกในการสำรวจกระตุ้นให้เด็ก ๆ ใช้ประสาทสัมผัสทั้งหมดในการสำรวจตรวจสอบและสำรวจ โดยปกติจะดำเนินการผ่านการเล่น กิจกรรมทางประสาทสัมผัสช่วยให้เด็กสามารถประมวลผลสิ่งเร้าทางประสาทสัมผัสต่าง ๆ ได้ช้า ๆ ซึ่งจะช่วยให้สมองของพวกเขาสร้างการเชื่อมต่อที่แข็งแกร่งขึ้นในการประมวลผลและตอบสนองต่อข้อมูลทางประสาทสัมผัสจากการทบทวนอิสระของการสอนการอ่านก่อนวัยอันควร การเรียนรู้แบบหลายความรู้สึกได้ผลเนื่องจากช่วยให้เด็กมีส่วนร่วมและมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้มากขึ้น สิ่งนี้ช่วยให้สามารถพัฒนาทักษะหลักที่สามารถสร้างขึ้นได้จากการเรียนรู้ตามแผนตามลำดับ

ผดุง อารยะวิญญู และ คณะ (2548, น.4-8) กล่าวว่า กิจกรรมการฝึกการรับรู้หลายด้าน (พหุสัมผัส) สามารถแบ่งได้ ดังนี้

1. การสัมผัส มนุษย์เราเรียนรู้ผ่านการสัมผัส เด็กที่มีความบกพร่องทางการสัมผัสมักไม่ชอบให้คนอื่นสัมผัสร่างกายของตน บางคนไม่ตอบสนองต่อความเจ็บปวดทางร่างกาย เช่น เด็กบางคนใช้ตะปูทิ่มแทงที่ขมับตนเองโดยไม่รู้สึkJเจ็บปวด ตัวอย่างแรกเป็นการไวต่อการสัมผัส ส่วนตัวอย่างที่สอง เป็นความรู้สึกซ่าหรือเย็นชาต่อการสัมผัส วิธีการสำหรับการฝึกการสัมผัสสำหรับทั้ง 2 กลุ่ม อาจทำได้ดังนี้

1) คำ จับอุปกรณ์ที่สัมผัสเหมือน เช่น โทรศัพท์มือถือ หรืออุปกรณ์สัมผัสเหมือน อื่น ๆ

2) ปลูกคำแปร่งที่มีขนหยาบ - ละเอียด (อ่อน)

3) ปลูกคำวัสดุที่มีพื้นผิวสาก (กระดาษทราย)

4) บีบ (เล่น) ครีมโกนหนวด

5) บั่นแบ่งได้

6) ขยี้ผ้าแพร ผ้าไหม

7) ขยี้

8) ขยี้ข้าวเปลือก ข้าวสาร ข้าวสุก

9) ขยี้เมล็ดถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง

10) ละเลงสีด้วยนิ้วมือ แล้ววาดภาพด้วยนิ้วมือเป็นรูปทรงต่าง ๆ

11) ตัดกระดาษอ่อน แข็งเป็นรูปทรงต่าง ๆ

12) ระบายสีด้วยสีเทียนหรือสีน้ำ

13) ให้เด็กนอนลงแล้วห่อด้วยผ้าห่ม แล้วให้เด็กกลิ้งไปกลิ้งมา อาจเปลี่ยนจากผ้าห่มจากนุ่มเป็นหยาบได้

14) ใช้วัตถุที่มีน้ำหนักกดที่แขน ขา ลำตัว สลับกันระหว่างครูกับนักเรียน

15) นั่งม้าโยก แล้วโยกไปมา

สำหรับเด็กที่ไวต่อการสัมผัสอาจจะทำกิจกรรมต่างๆ ดังกล่าวแล้ว พร้อมด้วยการเปิดไฟสลับหรือใช้ดนตรีเบา ๆ ประกอบการทำกิจกรรมได้

2. การรับรู้ทางสายตา การฝึกทักษะในการรับรู้ทางสายตาทำได้ ดังนี้

1) ฝึกค้นหาภาพที่ซ่อนอยู่ในภาพใหญ่

2) ฝึกร้อยลูกปัด

ประเภทของถั่ว

- 3) ฝึกร้อยเชือกตามรูบนแผ่นกระดาน
- 4) ฝึกปักหมุดลงรูบนแผ่นกระดาน
- 5) ฝึกลากเส้นตามรอยปะ
- 6) ฝึกระบายสีโดยไม่ให้ออกนอกกรอบที่กำหนด
- 7) ฝึกแยกเมล็ดถั่วเขียว ถั่วดำ ถั่วแดง ถั่วลิสงที่ปนกันอยู่ออกเป็นกองๆตาม

- 8) ฝึกถ่ายภาพปริศนา
- 9) ฝึกจำแนกตัวอักษรที่มีรูปร่างคล้ายกัน เช่น

ก ก ก
 ด ต ค
 บ ป พ ฟ ผ
 ฐ ร ฯลฯ
 B d p q ฯลฯ
 7 2 6 9 3 8 ฯลฯ

- 10) ต่อไม้บล็อก
 - 11) ต่อเลโก้ (ตัวต่อ) จิ๊กซอว์ (jigsaw)
 - 12) ใช้หลอดกาแฟดูดเครื่องดื่มของเหลวในลักษณะต่าง ๆ
3. การรับรู้ทางการฟัง การฝึกทักษะในการรับรู้ทางการฟังทำได้ ดังนี้
- 1) อ่านคำคล้องจอง คำกลอน เด็กอ่านเองหรือให้คนอื่นอ่านให้ฟังก็ได้
 - 2) ต่อกลอน ต่อคำคล้องจอง หรือคำกลอน อาจช่วยกันต่อในลักษณะของ

การเล่นเกมที่

ที่สุด

- 3) ปรบมือตามเสียงเพลง ตามจังหวะ
- 4) ปรบมือตามคำสั่งเป็นจังหวะ
- 5) บอกชื่อเพื่อนให้ได้มากที่สุด
- 6) บอกเบอร์โทรศัพท์ของเพื่อนสนิทให้ได้มากที่สุด
- 7) บอกชื่อสถานที่ เช่น หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด เกาะ ทะเล ให้ได้มากที่สุด
- 8) นับตามครุให้ได้มากที่สุด
- 9) เดินตามจังหวะเพลง จากช้า - เร็ว - ช้า

10) ฟังนิทานสั้น ๆ แล้วให้เด็กเล่านิทานอีกครั้งโดยใช้ภาษาของตนเอง

4. การประสานมือ – ตา การฝึกทักษะในการทำงานประสานกันระหว่างกล้ามเนื้อมือกับสายตา อาจทำได้ดังนี้

- 1) รับลูกบอล โยนลูกบอล
- 2) ไข่ม้อยี่ลูกบอล
- 3) เป่าลูกโป่ง โยน และไล่จับลูกโป่ง
- 4) เป่าฟองสบู่ (bubbles) และไล่จับฟองสบู่
- 5) รับถุงทราย โยนถุงทราย (ขนาดเล็ก) อาจบรรจุถั่วเหลือง ข้าวสาร แทน

ทรายได้

5. การรับรู้ทิศทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งซ้าย - ขวา ด้านข้าง อาจทำได้ดังนี้

- 1) เลียนแบบการเล่นของสัตว์อื่น
- 2) กระโดดเชือก
- 3) กระโดดตามเส้นที่ขีดไว้ - เล่นกระโดดหัวกะโหลก
- 4) รับและโยนลูกบาสเกตบอล
- 5) เลี้ยงลูกบาสเกตบอล 2 มือพร้อมกัน
- 6) เลี้ยงลูกฟุตบอลซิกแซ็ก
- 7) เล่นชักเย่อ
- 8) ลากรถบรรทุกของเล่น
- 9) เล่นชิงช้า
- 10) ใช้กรรไกรตัดกระดาษเป็นรูปทรงต่างๆ
- 11) ยืนอยู่ข้างหน้าครูแล้วบอกว่ามือซ้าย ขวาของครูคือมือใด
- 12) ปฏิบัติตามคำสั่งของครูเกี่ยวกับซ้าย ขวา

6. ระบบโพรพิโอเซพทีฟ (Proprioceptive System) เป็นระบบที่ตัวเรารู้ข้อมูลเกี่ยวกับส่วนต่าง ๆ ของร่างกายว่าส่วนนั้น ๆ อยู่ ณ ตำแหน่งใด โดยที่เราไม่ต้องเหลียวมองไปที่ส่วนนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกล้ามเนื้อและข้อต่อเด็กที่มีระบบนี้ดีจะเคลื่อนไหวได้คล่องแคล่ว เด็กที่มีระบบนี้ไม่ดี จะทำให้เคลื่อนไหวไม่คล่อง มีท่าทางงุ่มง่าม ฝึกทักษะได้ดังนี้

- 1) เคาะจังหะวะโดยใช้เครื่องดนตรีที่ชื่อว่า แทรมโพลีน (trampoline) แล้วเคลื่อนไหวตามจังหะวะดนตรี
- 2) เลี้ยงลูกบาสเกตบอล

3) เล่นกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหว เช่น การเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ หรือลดอุณหภูมิต่าง ๆ
 4) โยนบาร์เดี่ยว หรือบาร์คู่ด้วยแขนเดียว แล้วสลับแขนโดยใช้แขนอีกข้างในการโยน

- 5) เล่นชักเย่อ
- 6) กระโดดเชือกในลักษณะต่าง ๆ
- 7) ต่อสู้กันด้วยหมอน (ขว้างหมอน - ใช้หมอนตีกัน)
- 8) เล่นลูกตุ้ม (จับด้วยมือซึ่งน้ำหนักด้วยมือหรือโยน - รับด้วยมือเดียวเบา ๆ)
- 9) โยนและรับลูกโป่งที่บรรจุน้ำ
- 10) ผลักของที่มีน้ำหนัก เช่น ดันรถเข็นของเล่น ตุ้ เป็นต้น

7. ระบบการทรงตัว (Vestibular System) เป็นระบบที่ควบคุมโดยหูชั้นใน ทำให้เราสามารถทรงตัวได้โดยไม่ชวนเซ หรือหกล้มโดยง่าย ทำให้เราทราบว่าเรากำลังเคลื่อนไหวกว้างไปทางใด ทำให้เราทราบว่า ตัวเราหมุนหรือ “บ้านหมุน” (สิ่งที่อยู่รอบตัวหมุน) ทำให้เราทราบว่าเขาหัวตั้งหรือหัวห้อยลง เราเคลื่อนไหวช้าหรือเร็ว เด็กที่มีความไม่สมบูรณ์ในระบบนี้จะกลัวการเคลื่อนไหว ความบกพร่องอาจเป็นไปได้ในลักษณะของการตอบสนองช้าหรือเร็วก็ได้ (under-responsive, over-responsive) ในเด็กที่ตอบสนองช้าจะมีอาการอ่อนระทวย ชอบเล่นม้าหมุน บางคนเดินชนโต๊ะ เก้าอี้ บ่อย ๆ ในรายที่ตอบสนองเร็วอาจแสดงอาการร้องไห้ เมื่อมีคนอุ้ม บางคนกลัวความสูง มีอาการเวียนศีรษะเมื่อนั่งม้าหมุน การฝึกทักษะด้านนี้ทำได้ดังนี้

- 1) นั่งโยกม้าโยกหรือเก้าอี้โยก
- 2) นั่งชิงช้า แล้วไกวให้ชิงช้าแกว่งไปมา
- 3) เอาขาเกี่ยวชิงช้าแล้วห้อยหัวลง
- 4) หมุนตัวบนพื้น
- 5) กลิ้งตัวไปบนพื้นราบ
- 6) ตีลังกา เริ่มจากตลบเดียวไปสู่หลายตลบ
- 7) หมุนล้อรถ ล้อจักรยาน
- 8) เต็นแล้วหมุนตัวตามจังหวะดนตรี
- 9) หมุนตัวบนตัวลูกบอลขนาดใหญ่
- 10) เมื่อเด็กมีทักษะแล้วให้หลับตาทำกิจกรรม 1 - 9

จากรูปแบบของกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัสที่ได้นำเสนอไปข้างต้น จึงเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสที่หลากหลายร่วมกัน ซึ่งช่วยให้สมอง

ของเด็กสร้างการเชื่อมต่อในการประมวลผลและตอบสนองต่อข้อมูลทางประสาทสัมผัส การจัดกิจกรรมที่สัมพันธ์กันด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยการใช้สื่อและอุปกรณ์ที่อยู่รอบตัวเด็กมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น บอล เซื่อก ฟองสบู่ เครื่องเล่นสนามหรือร่างกายของเด็ก ๆ เองก็สามารถเป็นสื่อในการเรียนรู้ได้ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัสสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้กับเด็กได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น เพราะเป็นการทำงานร่วมกันของประสาทสัมผัสจะทำให้การเรียนรู้ของเด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีมากขึ้น

2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ความหมายและความสำคัญของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

วรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2551) นิยามความหมายของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ว่า เป็นระบบการผลิตและนำสื่อประสมที่มาใช้ให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ เพื่อช่วยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประกอบด้วยบัตรคำสั่ง เนื้อหา สื่อประสม การประเมินผล และอาจจะมีเฉลยประเมินผลไว้ด้วย

เขมณัฐ มิ่งศิริธรรม (2559) ให้ความหมายของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ว่า เป็นสื่อประสมประเภทหนึ่งที่สามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนจากประสบการณ์ตรงที่ได้จากการลงมือปฏิบัติส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือความคิดมีอิสระในการเรียนรู้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วยโดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจนมีความสมบูรณ์ในตัวเองมาช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เกริก ท่วมกลาง และ จินตนา ท่วมกลาง (2555) ให้ความหมายของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษารูปแบบหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาเนื้อหาและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยใช้สื่อและกิจกรรมอย่างหลากหลายประกอบกันตามความเหมาะสม ดังนั้นชุดการสอนจึงมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระการเรียนรู้ที่ประสบปัญหา ทำให้ผลการเรียนของเด็กบรรลุผลและมีคุณภาพตามที่กำหนด
2. เปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากการเรียนการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง มาสู่การให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมได้ด้วยตนเอง ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ครูเปลี่ยนจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้จากการลงมือทำ ทำให้เด็กเกิดประสบการณ์และความรู้ถาวรเพิ่มมากขึ้น

3. แก้ปัญหาการขาดแคลนสื่อหรือบุคลากรได้ โดยชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถจัดให้เกิดการเรียนรู้ได้พร้อมกันเป็นจำนวนมาก

4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในระบอบกลุ่มที่ต้องการฝึกการเป็นผู้นำผู้ตามและยึดถือกฎ กติกาตามกลุ่มในการเรียนรู้

5. พัฒนาความมีระเบียบวินัยในการเรียนเพราะการเรียนจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องกำหนดเวลาในการเรียนรู้แต่ละศูนย์การเรียนรู้ให้ชัดเจน และเก็บวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้คนอื่นได้เรียนรู้ต่อ

สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จึงเป็นนวัตกรรมสื่อประสมรูปแบบใหม่ เน้นให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทั้งการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง กิจกรรมแบบเป็นกลุ่ม สิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมและการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงการส่งเสริมให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

2.2 ประเภทของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ประเภทของชุดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละประเภทมีจุดมุ่งหมายในการนำไปปรับใช้ในการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2557) กล่าวถึง ประเภทของชุดกิจกรรมจะจำแนกประเภทของชุดกิจกรรมตามแนวคิดของศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ซึ่งเป็นผู้พัฒนาชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมคนแรกของประเทศไทย มี 5 ประเภท ได้แก่

1. ชุดการสอนประกอบการบรรยายหรือชุดการสอนแบบบรรยาย เป็นชุดการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง ช่วยขยายเนื้อหาสาระการสอนแบบบรรยายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะช่วยทำให้ผู้สอนพูดน้อยลงและให้สื่อการสอนทำหน้าที่แทน มักนิยมใช้ในการฝึกอบรม ชุดประกอบการสอนการบรรยายยังมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน

2. ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม เป็นชุดการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือทำกิจกรรม ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่ม และชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมออกแบบขึ้นแตกต่างกันตามการจัดการเรียนการสอน เช่น ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมใช้กับการสอนแบบศูนย์การเรียน การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

3. ชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ เป็นชุดที่พัฒนาขึ้นต่อยอดจากชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม ดังนั้นชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์จึงมุ่งเน้นการเรียนกับครู การเรียนและทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อน และการเรียนด้วยตนเองจากสื่อรวมถึงแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่ได้

จัดเตรียมไว้ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งจากประสบการณ์ทางอ้อมและประสบการณ์ทางตรง ชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์นี้ เป็นนวัตกรรมใหม่ที่เหมาะสมเหมาะสมในระบบการสอนของไทย โดยมุ่งเน้นให้ ให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้กับเพื่อน

4. ชุดการสอนรายบุคคลหรือเอกัตภาพ เป็นชุดการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยยึดความแตกต่างของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันในความต้องการ ความพร้อม ความสนใจ ซึ่งความแตกต่างนี้อาจเป็นการเรียนที่บ้านหรือที่โรงเรียนด้วยชุดการสอนรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความสามารถ ความสนใจและความพร้อมของผู้เรียน ชุดการสอนรายบุคคลนี้มาในรูปแบบของหน่วยการสอนย่อย หรือเรียกว่า โมดูล

5. ชุดการสอนทางไกล เป็นชุดการสอนที่ครูผู้สอนและผู้เรียนอยู่คนละที่และต่างเวลากัน จึงต้องให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง จะประกอบด้วยสื่อหลักและสื่อเสริมโดยไม่จำเป็นต้องเข้าห้องเรียน

เกริก ท่วมกลาง และ จินตนา ท่วมกลาง (2555) ได้แบ่งประเภทของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ชุดการสอนสำหรับประกอบการบรรยาย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าชุดการสอนสำหรับครู ชุดการสอนประกอบการบรรยายจะเน้นเนื้อหาการสอนที่แบ่งหัวข้อการบรรยายไว้ตามลำดับขั้นประกอบกิจกรรม เพื่อให้ครูผู้สอนใช้ประกอบการบรรยายตามหัวข้อที่กำหนด ทำให้การสอนหรือการบรรยายเกิดความเรียบร้อย

2. ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน และอาจจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้หรือการสอนในกลุ่มสัมพันธ์ ซึ่งในชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มนี้ประกอบด้วยชุดย่อยตามจำนวนส่วนที่แบ่งไว้แต่ละหน่วย จะมีสื่อหรือบทเรียนครบชุดตามจำนวนผู้เรียน กิจกรรมที่ใช้สื่อในศูนย์จะจัดไว้ในรูปของสื่อประสม อาจใช้สื่อรายบุคคลแบบกลุ่มผู้เรียน การสอนแบบกิจกรรมกลุ่มครูอาจเข้ามาช่วยเหลือเพียงเล็กน้อยในระยะเริ่มเรียน เมื่อเริ่มเรียนได้สักระยะหนึ่งแล้วผู้เรียนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ เมื่อมีปัญหาในการทำกิจกรรมสามารถถามครูได้ เมื่อจบการเรียนในแต่ละหน่วยแล้ว ผู้เรียนอาจจะสนใจในการเรียนเสริมเพื่อเจาะลึกถึงสิ่งที่เรียนรู้ได้อีกจากศูนย์สำรองที่ครูจัดเตรียมไว้

3. ชุดการสอนรายบุคคลเป็นชุดการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ เมื่อจบจากการศึกษาแล้วทำการทดสอบเพื่อประเมินความก้าวหน้าแล้วจึงศึกษาชุดต่อไปตามลำดับ ในชุดการสอนนี้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลให้

เป็นไปตามศักยภาพและสามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างเต็มประสิทธิภาพของบุคคลนั้น และไม่ต้องเสียเวลารอคอยผู้อื่นชุดการสอนแบบนี้บางครั้งเรียกว่าบทเรียนโมดูล

4. ชุดการสอนทางไกล เป็นชุดการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน ชุดการสอนเหมาะสำหรับผู้เรียนต่างถิ่น ซึ่งประกอบด้วยสื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และการสอนตามศูนย์บริการการศึกษา

จากประเภทของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถสรุปได้ว่า ประเภทของชุดกิจกรรมแต่ละประเภทนั้นมีความเหมาะสมและบริบทการนำไปใช้ที่แตกต่างกัน ฉะนั้นครูผู้สอนควรคำนึงถึงการนำไปใช้เพื่อออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทในการพัฒนาผู้เรียน

2.3 องค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีหลากหลายลักษณะ โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างชุดกิจกรรมและการนำไปใช้ที่แตกต่างกัน เช่น ชุดการสอนแบบบรรยายซึ่งใช้แบบประกอบการสอนแบบบรรยายกลุ่มใหญ่ ชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มจะใช้ทำกิจกรรมแบบกลุ่มย่อย และชุดการสอนแบบรายบุคคลจะให้เรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งชุดการสอนแต่ละประเภทจะมีองค์ประกอบต่างกันตามการนำไปใช้ ซึ่งนักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้ให้องค์ประกอบของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ดังนี้

องค์ประกอบของชุดการสอน มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2537 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2558, น.457-458)

1. คู่มือการใช้ชุดการสอน ประกอบด้วยแผนการสอน บทบาทของครูและผู้เรียน ซึ่งผู้สอนสามารถใช้ประกอบการสอนและนำไปปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. บัตรงาน เป็นบัตรที่มีคำชี้แจงที่ระบุตามลำดับของกิจกรรม รวมถึงขั้นตอนของกิจกรรมว่าให้ผู้เรียนมีแนวทางการปฏิบัติอย่างไร

3. แบบทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียน ที่วัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งจะเป็นการทำแบบทดสอบวัดความก้าวหน้าสำหรับตรวจสอบหลังจากการเรียนการสอนที่จบลง

4. สื่อการเรียนต่าง ๆ เป็นสื่อประสมหลายชนิดสำหรับผู้เรียนในการทำกิจกรรม จำพวกประเภทสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนอุปกรณ์ เช่น รูปภาพ แผนภูมิต่าง ๆ บทเรียนออนไลน์ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และของจริง เป็นต้น

องค์ประกอบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จะมีรูปแบบที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม ซึ่งมีองค์ประกอบที่สร้างขึ้นด้วยสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2527 อ้างถึงใน วรวิทย์ นิเทศศิลป์, 2551, น.271-272)

1. แนวคิดสำคัญ อธิบายภาพรวมหรือความเป็นมาของชุดกิจกรรมนี้เกี่ยวกับ สมมุติฐานโครงสร้าง และรูปแบบชุดการจัดกิจกรรม

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางในการทำกิจกรรมว่ามีความคาดหวังให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในเรื่องใด จุดประสงค์การเรียนรู้ต้องมีความชัดเจนและชี้ทางไปสู่การออกแบบกิจกรรม การเสนอเนื้อหา และการประเมินผล

3. การประเมินผลเบื้องต้น จุดประสงค์ของการประเมินผลเบื้องต้นของชุดกิจกรรมขึ้นอยู่กับกรอบการออกแบบชุดการทำกิจกรรมและธรรมชาติของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

4. กิจกรรมการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมจะต้องยึดจุดประสงค์เป็นหลัก และเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ เหมาะสมกับสภาพสภาพความเป็นจริงสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

5. การประเมินผลหลังเรียน อาจเป็นการทดสอบฉบับเดียวแบบประเมินผลเบื้องต้นก็ได้ ถ้าเป็นการวัดความรู้ในสาระของชุดการเรียนนี้หรืออาจจะเป็นอีกฉบับก็ได้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการออกแบบชุดกิจกรรม

เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม (2559) ได้กล่าวถึงชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. คู่มือการใช้งาน จัดทำเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สามารถใช้ชุดการจัดกิจกรรมได้อย่างสะดวกและตรงตามเป้าหมายวัตถุประสงค์

2. คำสั่ง/คำชี้แจง เป็นส่วนที่อธิบายจุดมุ่งหมายหลักของกิจกรรม และลักษณะของการจัดกิจกรรม เป็นการอธิบายถึงบทบาทของผู้เรียนและผู้สอน ให้บรรลุถึงเป้าหมาย

2. เนื้อหา/สื่อ ระบุถึงวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม เพื่อช่วยให้ผู้สอนทราบว่าต้องจัดเตรียมอะไรบ้าง ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาของกิจกรรมได้มากขึ้น

4. การประเมินผล เป็นการทดสอบเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมและทำกิจกรรม จากชุดการเรียนรู้จะกำหนดให้มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนหรือทำกิจกรรม ทั้งนี้แบบประเมินอาจจัดทำในรูปแบบทดสอบแบบเลือกตอบ เต็มคำ จะขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระ

กล่าวโดยสรุปว่า ผู้สอนควรจำเป็นจะต้องคำนึงถึงแนวทางขององค์ประกอบในการสร้างชุดกิจกรรม ซึ่งได้แก่ จุดประสงค์ของการเรียน คู่มือการใช้งาน เนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ รวมถึงสื่อที่ออกแบบจะต้องมีความเหมาะสมกับผู้เรียน และประเมินผลผู้เรียนจากการจัดกิจกรรม

2.4 กระบวนการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้

การสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จะต้องออกแบบให้มีความแตกต่างไปจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเดิม ๆ อาจมีสื่อที่น่าสนใจ เช่น การนำรูปภาพที่มีความน่าสนใจมาประกอบกับการจัดกิจกรรม สื่อที่เป็นของจริง วิทัศน์ โดยการออกแบบกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้นั้นต้องเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้พัฒนาตามความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขกับการเรียน ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2558, น.458-460) ได้เสนอขั้นตอนในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. การกำหนดประสบการณ์และเนื้อหาสาระ โดยกำหนดเป็นแบบบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการหรือการหมวดวิชาได้ตามความเหมาะสม
2. กำหนดหน่วยการจัดการเรียนการสอน โดยแยกเนื้อหาออกเป็นหน่วย
3. การกำหนดหัวเรื่อง ครูจะต้องกำหนดการสอนแต่ละหน่วย ว่าให้กับผู้เรียนบ้าง
4. การกำหนดมโนทัศน์และหลักการ โดยกำหนดให้มีความสอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่องที่จะสอน
5. การกำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง โดยมีเกณฑ์การเขียนเป็นวัตถุประสงค์ทั่วไป วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง
6. การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในเชิงพฤติกรรม เป็นแนวทางการเลือกและการผลิตสื่อการเรียน
7. การกำหนดวัดและประเมินผล ทำการประเมินผลให้ตรงกับจุดประสงค์ในการเรียนรู้ที่ผู้สอนกำหนดไว้
8. การเลือกและผลิตสื่อการเรียนการสอน โดยครูใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนเมื่อผลิตสื่อวัสดุอุปกรณ์และวิธีการในการประกอบการเรียนการสอน
9. การหาประสิทธิภาพชุดการสอน ที่สร้างขึ้นว่ามีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างต้องกำหนดเกณฑ์ไว้ล่วงหน้า และคำนึงถึงหลักการของการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการ จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้นการกำหนดเกณฑ์จึงต้องคำนึงถึงกระบวนการและผลลัพธ์โดยกำหนดตัวเลขเป็นร้อยละของเฉลี่ย

10. การใช้ชุดการสอนชุดการสอนที่ได้ปรับปรุงแล้ว และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ตามประเภทของชุดการสอน และตามระดับการศึกษา โดยกำหนดขั้นตอนการใช้ ดังนี้

10.1 ขั้นทดสอบความรู้เดิม โดยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเพื่อพิจารณาความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนเรียน

10.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้

10.3 ขั้นดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในชุดการสอน

10.4 ขั้นสรุปบทเรียนและทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงของผู้เรียน

ผู้สร้างต้องมีความรู้และความเข้าใจเป็นอย่างดีจึงจะสามารถสร้างชุดการจัดกิจกรรมได้อย่างสมบูรณ์ เพื่อเพิ่มทักษะความรู้และความเข้าใจในการเรียนรู้ที่ต้องจัดให้ต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาชุดกิจกรรม ดังนี้(เกริก ท่วมกลาง และ จินตนา ท่วมกลาง, 2555, น. 128-131)

1. สำรวจเรื่องที่จะสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมามีปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดการเรียนรู้ ในเรื่องใดที่ผู้เรียนยังบกพร่องความรู้และความเข้าใจ ทำให้รู้สึกเบื่อหน่ายและไม่สนุกกับการเรียน เรียนเนื้อหาการเรียนรู้ที่ยากและใหม่ ขาดเอกสารสำหรับผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าสำหรับเนื้อหาการเรียนรู้ที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างพัฒนาชุดกิจกรรม จะทำให้ผู้สร้างเข้าใจหลักการการสร้างที่ถูกต้องทำให้ได้ชุดการจัดกิจกรรมเป็นไปตามหลักการทฤษฎีที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพ

3. กำหนดประเภทของชุดกิจกรรม ผู้สร้างต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการใช้เพื่อการจัดการเรียน เนื้อหาสาระการเรียนในแต่ละชั้นเรียน ระยะเวลาที่ใช้จัดการเรียน ดังนั้นการเลือกประเภทของชุดการจัดกิจกรรมจะทำให้ผู้สร้างสามารถเลือกสร้างได้ตามความต้องการและหลักการการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละประเภทมากยิ่งขึ้น

4. กำหนดสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์ของการเรียนรู้ สามารถนำสาระการเรียนรู้หลักมาแตกเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน โดยเนื้อหาสาระจะเป็นไปตามลำดับของความยากง่ายและความสำคัญ เพื่อให้เนื้อหาการเรียนรู้ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ในแต่ละศูนย์

5. เขียนศูนย์สาระการเรียนรู้ย่อย เมื่อกำหนดศูนย์การเรียนรู้กลุ่มย่อยได้ครบถ้วนแล้วลำดับต่อไปจะเป็นกระบวนการที่ผู้สร้างต้องศึกษาค้นคว้า จากแหล่งความรู้ต่างๆ มาเรียบเรียงให้มีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมชัดเจน และเหมาะสมกับช่วงวัยและระดับชั้น

6. สร้างแบบประเมินก่อนเรียน-หลังเรียน ให้มีความสอดคล้องกันระหว่างเรื่องที่ศึกษากับการวัดผลประเมินผล เป็นการนำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ของแต่ละศูนย์การเรียนรู้มาสร้างเป็นแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

7. กำหนดภาพประกอบและกิจกรรม เป็นการนำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในแต่ละสูตรมากำหนดภาพประกอบ เพื่อให้ได้เนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่มีความชัดเจนเข้าใจง่าย มีความเข้าใจที่ตรงกันในการศึกษาแต่ละศูนย์การเรียนรู้ และกำหนดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ ทบทวนความรู้จากเรื่องที่ศึกษาสร้างความเชื่อมโยงในการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

8. จัดทำรูปเล่มหรือองค์ประกอบในแต่ละศูนย์การเรียนรู้ ประกอบด้วยคู่มือในการใช้ชุดการจัดกิจกรรมสำหรับครู และรายละเอียดสำหรับให้ผู้เรียนได้ศึกษา โดยนำส่วนต่าง ๆ มาจัดเรียงให้มีความต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนการใช้จริงเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนสะดวกต่อการเรียนรู้ในเรื่องนั้น

9. ประเมินความเหมาะสม ก่อนนำไปใช้จริงเพื่อความมั่นใจว่าบทเรียนที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมควรนำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำชุด กิจกรรมการเรียนรู้ ด้านหลักสูตร ด้านการวัดประเมินผล เพื่อประเมินความเหมาะสมอีกครั้ง

10. หาประสิทธิภาพ ของบทเรียนที่สร้างขึ้นจะต้องมีการปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ที่สุด โดยดำเนินการหาประสิทธิภาพ 3 ขั้นตอนคือ การทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง การทดลองแบบกลุ่ม และการทดลองภาคสนาม เมื่อมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานประสิทธิภาพแล้วจึงนำไปใช้จริงต่อไป เพื่อให้สื่อการเรียนรู้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริงเมื่อนำไปใช้กับผู้เรียน

จากการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้จะพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีเหมาะสมตามวัย หากผู้สร้างดำเนินการพัฒนาชุดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. ความสามารถในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

3.1. พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย

พื้นฐานภาษาของมนุษย์เริ่มต้นเหมือนกัน คือเริ่มในระยะเวลาภาษาอ้อแอ้ ภาษาจะพัฒนาได้ต้องอาศัยการเรียนรู้ และประสบการณ์เรียนรู้ทางภาษา ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาสติปัญญาของเด็ก ดังนั้นกระบวนการสำคัญที่จะพัฒนาความสามารถทางการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย ควรต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางภาษาตามช่วงวัยของเด็ก ดังนี้

พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยเริ่มจากการฟัง ในวัยทารกเด็กเรียนรู้ภาษาพูดจากการฟังคำพูดของผู้ใหญ่ เวลาผู้ใหญ่พูดคุยกับเด็กหรือพูดคุยกันให้เด็กได้ยิน ไม่เฉพาะคำพูดเท่านั้น แต่ท่าที ท่วงทำนอง น้ำเสียง ความคิด ทัศนคติของผู้พูดก็ส่งผลและถ่ายทอดสู่เด็ก (โรงเรียนปัญญาไทย, 2559)

พัฒนาการทางภาษา แบ่งออกเป็น 2 ด้าน

1. การรับรู้และเข้าใจภาษา (Receptive Language)
2. การแสดงออกทางภาษา (Expressive Language)

เริ่มจากการรับรู้และเข้าใจภาษาก่อนการใช้ภาษา จากการที่เด็กรู้จักเชื่อมโยงเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยินกับสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมองเห็นและสัมผัสได้ในขณะนั้น เกิดเป็นความคิดรวบยอดขึ้น ความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ และจำความหมายของคำได้จากการสังสมประสบการณ์และการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม พัฒนาขึ้นจากการเลียนแบบ เลียนเสียงที่ได้ยินเชื่อมโยงกับความเข้าใจคำที่รู้จักซ้ำๆ จะเกิดความจำและพูดอย่างถูกต้องตามความหมายได้ พัฒนาการทางภาษาในเด็กปฐมวัยตามช่วงวัยต่าง ๆ ผู้วิจัยได้สรุปพฤติกรรมที่สำคัญดังตาราง ต่อไปนี้

ตาราง 1 พัฒนาการทางภาษาในเด็กปฐมวัย

อายุ	การรับรู้และเข้าใจภาษา	การแสดงออกทางภาษา
1 เดือน	- ตอบสนองต่อเสียงดัง ๆ เช่น สะดุ้ง ขยับตัว	- ส่งเสียงร้องเมื่อหิว เบียด หรือไม่สบาย
2 – 3 เดือน	- สนใจเสียงพูดของคน เคลื่อนไหวตัวเมื่อได้ยินเสียงแม่ ยิ้มหรือนิ่งฟัง	- ทำเสียงอ้อแอ้ เมื่อมีความพอใจ ไม่พอใจ
5 – 6 เดือน	- รู้จักแยกทิศทางของเสียง หันศีรษะไปทางด้านที่มีเสียง	- เริ่มมีการเล่นเสียงต่าง ๆ เช่น มามา ดาดา ไม่มีความหมาย เพื่อเรียกร้องความสนใจ บอกความต้องการ - เลียนเสียงตัวเอง หัดเปล่งเสียง ๆ

ตาราง 1 (ต่อ)

อายุ	การรับรู้และเข้าใจภาษา	การแสดงออกทางภาษา
9 เดือน	<ul style="list-style-type: none"> - ทำตามคำสั่งง่าย ๆ ได้ เช่น สวัสดี บ้ายบาย - หยุดเล่นเมื่อถูกดู หรือบอกอย่า 	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มมีพูดตาม เลียนแบบการเล่นเสียง - ทำเสียงเพื่อเรียกร้องความสนใจ - พูดคำเดียว ถือว่าเป็นการแสดงความคิดที่สมบูรณ์ - มีเป้าหมายของการสื่อสาร
10 – 12 เดือน	<ul style="list-style-type: none"> - ทำตามคำสั่งง่าย ๆ ได้มากขึ้น เข้าใจคำพูดที่ได้ยินบ่อยๆ - หันไปหาเมื่อถูกเรียกชื่อ - เข้าใจคำศัพท์ประมาณ 10 คำ 	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มพูดคำแรกที่มีความหมาย เช่น หม่า แม่ - ตอบคำถามด้วยการใช้ท่าทางง่าย ๆ - ใช้ท่าทางร่วมกับเสียงเพื่อเรียกชื่อคน และวัตถุ
1.6 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - ทำตามคำสั่งที่ยากขึ้น - เข้าใจคำห้ามง่าย ๆ - ชื่อวัยวะของร่างกายได้ถูกต้อง 1 – 3 อย่าง - รู้จักชื่อคน สิ่งของ สัตว์ ประมาณ 100 คำ 	<ul style="list-style-type: none"> - พูดเป็นคำที่มีความหมายได้ประมาณ 10 ถึง 50 คำ ส่วนใหญ่ 1 พยางค์ - ใช้คำแทนหลายหน้าที่ - เริ่มนำคำ 2 พยางค์มารวมกัน - บอกความต้องการง่าย ๆ ได้ เช่น เอา ไป หม่า ไม่
2 – 2.6 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - รู้จักและเข้าใจคำศัพท์ประมาณ 500 คำ - ทำตามคำสั่ง 2 ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกันได้ - รู้จักชื่อบุคคลในครอบครัว - รู้จักหน้าที่ของสิ่งของ - เข้าใจประโยคคำถามหรือคำสั่งสั้น ๆ ไม่ซับซ้อน เช่น นี้อะไร พ้ออยู่ไหน 	<ul style="list-style-type: none"> - พูดวลีหรือประโยคสั้น ๆ 2 – 3 พยางค์ มีประธาน กริยา กรรม - พูดคำศัพท์ได้ 50 – 500 คำ - สามารถพูดโต้ตอบได้ - บอกชื่อเล่นได้ - ถาม “อะไร” - บอกสื่อความต้องการได้ แต่เรียงคำผิด - เริ่มใช้คำเชื่อมประโยค “และ”
2.6 - 3 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าใจคำศัพท์มากขึ้น 500 – 1,200 คำ - ทำตามคำสั่งที่ใช้คำบุพบทหรือคำกริยาที่ยากขึ้น - ทำตามคำสั่ง 2 ขั้นตอนที่ไม่เกี่ยวข้องกันได้ - เข้าใจเลิกใหญ่ 	<ul style="list-style-type: none"> - พูดเป็นประโยคยาวขึ้น - พูดคำศัพท์ได้ราว 900 คำ - พูดคุยเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังเกิดขึ้นได้ - บอกชื่อและหน้าที่ของวัตถุได้ - ตอบคำถาม ใคร อะไร - บอกเมื่อต้องการเข้าห้องน้ำได้

ตาราง 1 (ต่อ)

อายุ	การรับรู้และเข้าใจภาษา	การแสดงออกทางภาษา
3 – 4 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าใจคำศัพท์ 2,400 – 3,600 คำ - เรียนรู้การเข้าสังคมด้วยการพูด - เข้าใจคำบุพบท เช่น บน ใต้ ข้างบน ข้างล่าง - เข้าใจคำสั่งที่เป็นประโยคยาว ๆ - เข้าใจคำวิเศษณ์ เช่น เก่ง สวย ใหญ่ เล็ก 	<ul style="list-style-type: none"> - พูดคุยถามตอบได้ใจความมากขึ้น และสนทนาได้นานขึ้น พูดยาว 3 – 4 คำ แต่อาจพูดไม่ชัด - พูดคำศัพท์ที่ได้อ่าน 900 – 1,500 คำ - ชอบซักถาม - เล่าเรื่องแบบตอบคำถามคำ ยังไม่เล่าอย่างต่อเนื่อง - ถามคำถาม อะไร ที่ไหน ใคร - พูดเสียงสระได้ชัดทุกเสียง - พูดเสียงพยัญชนะ น ห อ ย ค ว ป ก บ
4 – 5 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าใจคำศัพท์ 3,600 – 5,600 คำ - เข้าใจประโยคคำสั่งที่มี 2 – 3 ขั้นตอน - เข้าใจรูปประโยคที่เป็นเหตุเป็นผล - เข้าใจความหมายของจำนวนนับได้ไม่ต่ำกว่าจำนวน 3 	<ul style="list-style-type: none"> - เด็กสามารถพูดให้คนอื่นเข้าใจได้ดี นำคำขยายมาใช้มากขึ้น - พูดคำศัพท์ได้ประมาณ 2,000 คำ - ลักษณะประโยคที่พูดมีความยาวคล้ายผู้ใหญ่ - สามารถบอกชื่อจริงของตนเองได้ - สามารถเล่าเรื่องได้โดยมีเนื้อหาต่อเนื่องกัน - ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังหรือดูได้ - ชอบถาม ทำไม เมื่อไหร่ อย่างไร - เสียงพยัญชนะที่พูดได้ชัดเพิ่มขึ้นคือ ท ต ล จ พ ง ด
5 – 6 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าใจคำศัพท์ 5,600 – 9,600 คำ - เข้าใจลำดับเกี่ยวกับเวลา ก่อน หลัง - เมื่อวานนี้ - ท่องจำพยัญชนะได้ - เริ่มรู้จักความหมายของป้ายหรือสัญลักษณ์ที่พบเห็นได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - เล่าเรื่องที่คุ้นเคย พูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้อื่นได้สัมพันธ์กับเรื่อง - เล่าเรื่องเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ มีความต่อเนื่องของเรื่องราวมากขึ้น เล่าเรื่องในอดีตและปัจจุบันที่กำลังเกิดได้ - พยัญชนะที่พูดชัดเพิ่มคือ ฟ ข - ใช้ไวยากรณ์ใกล้เคียงผู้ใหญ่

ตาราง 1 (ต่อ)

อายุ	การรับรู้และเข้าใจภาษา	การแสดงออกทางภาษา
6 ปี	- เข้าใจคำศัพท์ 13,500 – 15,000 คำ - เข้าใจว่าสิ่งของมีคุณลักษณะเหมือนกัน ต่างกัน อย่างไร	- พูดเป็นประโยคยาว 6 – 8 คำ - รู้จักใช้คำเปรียบเทียบ ขนาด รูปร่าง ลักษณะ - เสียงพยัญชนะที่พูดซ้ำเพิ่มคือ ส เสียง ร จะ ซ้ำเมื่ออายุ 7 ปีขึ้นไป

พัฒนาการทางภาษาของเด็กในช่วงวัย 5-6 ปีจะพูดได้ชัดเจน และเข้าใจง่ายมากขึ้น รู้จักใช้คำพูดแทนตนเองและผู้อื่น รวมทั้งกริยาในไวยากรณ์ได้ถูกต้อง สามารถแต่งประโยคได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ พูดและสนทนาเป็นเวลานาน ๆ เป็นนักเล่าเรื่อง ชอบเล่าเรื่องในบ้านให้ครูปัง และเล่าเรื่องที่โรงเรียนให้พ่อแม่ฟัง ถึงแม้เด็กวัยนี้จะพอใจให้คนอื่นอ่านหนังสือให้ฟัง แต่ยังไม่ชอบแตกไปนั่งตามลำพัง เพื่อดูหรืออ่านหนังสือตามแบบของตนเอง เด็ก ๆ จะเลือกใช้คำหรือประโยคที่ตนเองรู้จัก สามารถจำเรื่องในหนังสือได้เป็นหน้า ๆ หรือจำได้ทั้งหน้า ชอบเรื่องตลก โดยเฉพาะเรื่องสัตว์ที่ทำอะไรได้เหมือนคน

เด็ก ๆ ท่องจำได้แบบนกแก้วนกขุนทอง ชอบร้องเพลงที่มีจังหวะและมีเนื้อร้องสัมผัสคล้องจองกัน หรือคำซ้ำ ๆ กัน ชอบโฆษณาทางทีวี รายการเด็ก และชอบร้องเพลงต่าง ๆ จากโรงเรียน ซึ่งบางครั้งอาจจะร้องได้เองหรืออาจต้องได้รับการกระตุ้นบ้าง เด็กในช่วงวัยนี้สามารถบอกความหมายของคำานั้น ๆ จากการลงมือใช้หรือทำจริง เช่น นมมีไว้สำหรับดื่ม รถบรรทุกสำหรับลากของ แอปเปิ้ลไว้รับประทาน ลูกบอลมีไว้สำหรับโยนเล่น เป็นต้น เด็ก ๆ จะสงสัยกับคำใหม่ ๆ โดยเฉพาะคำที่เป็นนามธรรมด้วยการถามความหมายของคำต่าง ๆ ที่ไม่รู้จัก ชอบถามคำถาม เพื่อรวบรวมข้อมูลแต่ไม่มากเหมือนช่วงอายุ 4 ปี คำถามจะเป็นเรื่องราวมากขึ้นและมีจุดหมายมากขึ้น ซึ่งพัฒนาการทางภาษาของเด็กวัย 5-6 ปี แสดงไว้ดังนี้ (ปวีณา กัลด์จำปี, 2555, น.401-406)

- 1) พูดได้คล่องและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ แต่ยังออกเสียงพยัญชนะบางตัวไม่ชัดเจน เช่น ส ว ฟ
- 2) บอกความหมายของคำนั้นได้
- 3) สนใจคำใหม่ ๆ พยายามค้นหาความหมายของคำ
- 4) ชอบการอ่าน จดจำเรื่องโปรด และมักแสดงท่าทางประกอบเวลาอยู่กับเพื่อนหรืออยู่คนเดียว
- 5) ชอบท่องหรือร้องเพลงที่มีจังหวะและเนื้อร้องที่สัมผัสกัน
- 6) บอกชื่อนามสกุล และที่อยู่ได้ บางคนอาจบอกวัน เดือน ปีเกิดได้ด้วย

จะเห็นได้ว่าเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนจะพัฒนาไปตามลำดับขั้น ซึ่งพัฒนาการด้านหนึ่งก็จะส่งผลต่อพัฒนาการอีกด้านหนึ่งด้วยเช่นกัน ซึ่งผู้วิจัยจะขอเสนอในเรื่องของความสำคัญในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยในลำดับต่อไป

3.2 ความสำคัญของความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็นเรื่องที่สำคัญ หากได้รับการพัฒนาหรือการส่งเสริมที่ไม่เหมาะสมกับวัย อาจส่งผลให้พัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กล่าช้าไปด้วยเช่นกันและส่งผลต่อการเรียนรู้ในด้านความสามารถการอ่านและการเขียน ดังนั้น ครู ผู้ปกครองและทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย (2563) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยในช่วง 3-6 ปีเป็นช่วงเวลาของการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กในหลายๆด้าน โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมฝึกทักษะความสามารถด้านการอ่านการเขียนหนังสือให้กับเด็ก ที่เด็กทุกคนจะต้องเรียนรู้เมื่อเข้าสู่ระบบการศึกษาภาคบังคับในชั้นประถมศึกษาตอนต้น และมีความสัมพันธ์กับการประสบความสำเร็จในการเรียนของเด็กในอนาคต การจะเตรียมความพร้อมสำหรับความสามารถในด้านการอ่านเขียน จึงสามารถทำได้ตั้งแต่ในช่วงปฐมวัย การที่เด็กสามารถอ่านและเขียนได้ดี จำเป็นต้องมีทักษะความสามารถหลายด้าน ไม่ใช่แค่การท่องตัวอักษรหรือคัดตามแบบตัวอักษรได้ ซึ่งหากได้รับการฝึกฝนทักษะความสามารถที่เหมาะสมกับวัยจะช่วยให้เด็กอ่านเขียนหนังสือของเด็กปฐมวัยเป็นเรื่องที่ง่ายขึ้นเมื่อเข้าสู่การศึกษาภาคบังคับ สอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2559) ที่ได้กล่าวว่า การอ่านและการเขียนเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมความรู้ความคิดให้กับเยาวชนของประเทศ การพัฒนาความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่มุ่งเน้นให้เด็กคุณภาพให้เด็กได้อ่านและสื่อสารได้เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ในระดับต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้เด็กเกิดทักษะความสามารถที่นำไปสู่ความพร้อมในการเรียนรู้ และประสบความสำเร็จในการเรียนที่ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้เป็นอย่างดี (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

ดังนั้นการให้ความสำคัญในความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย ที่เป็นความพร้อมในการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้เด็กมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับวัย อีกทั้งยังต้องเข้าใจในความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีความรู้ รวมถึงวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย

ให้ได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติผ่านการใช้ประสาทสัมผัสที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กมีความพร้อมและเกิดความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนที่เหมาะสมต่อไป

3.3 องค์ประกอบของความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

ความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย ควรจะต้องได้รับการจัดประสบการณ์และการออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถของเด็ก เพื่อให้ความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยเกิดการพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบให้ผู้สอนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมโดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

3.3.1 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560

ประสบการณ์สำคัญมีส่วนช่วยในการอธิบายให้ผู้สอนเข้าใจเด็กปฐมวัยในเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว และประสบการณ์มีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็ก ช่วยผู้สอนในการสังเกต สนับสนุน และวางแผนการจัดกิจกรรมให้เด็กได้ อีกทั้งประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2560 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, น.28-30) ได้กล่าวไว้ว่า การสนับสนุนเด็กได้เรียนรู้การใช้ภาษา พัฒนาการคิดรวบยอด และการแสวงหาความรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคลและสื่อต่าง ๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งมีการจัดประสบการณ์สำคัญในการใช้ภาษา ดังนี้

- 1) การฟังเสียงแวดล้อมของสิ่งต่าง ๆ
- 2) การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรองหรือเรื่องราวต่าง ๆ
- 3) การฟังและสามารถปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำ
- 4) การพูดแสดงความต้องการ ความคิด และความรู้สึก
- 5) การพูดเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือพูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเองให้ผู้อื่นฟัง
- 6) การพูดอธิบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รวมถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ
- 7) การพูดในเวลาหรือที่เหมาะสม จังหวะในการพูด
- 8) การพูดอย่างสร้างสรรค์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และการเล่น
- 9) การพูดเรียงลำดับของคำเพื่อใช้ในการสื่อสาร
- 10) การอ่านอย่างอิสระตามคำฟัง การอ่านร่วมกัน การอ่านโดยมีผู้ชี้แนะ
- 11) การอ่านหนังสือนิทานหรือหนังสือภาพหลายประเภท/รูปแบบ
- 12) การเห็นแบบอย่างของการอ่านที่ถูกต้อง

13) การสังเกตทิศทางของการอ่านตัวอักษร คำ และข้อความ
 14) การอ่านและชี้ข้อความ โดยกวาดสายตามบรรทัดจากซ้ายไปขวา จาก
 บนลงล่าง

15) การสังเกตคำที่เป็นตัวอักษร ผ่านการอ่านหรือเขียนของผู้ใหญ่
 16) การสังเกตตัวอักษรในชื่อของตน หรือคำคุ้นเคย
 17) การคาดเดาคำ หรือประโยคจากนิทาน เพลง คำคล้องจองที่มีโครงสร้าง
 ซ้ำ ๆ กัน

18) การเล่นเกมทางภาษา
 19) การเขียนโดยเห็นแบบอย่างของการเขียนที่ถูกต้อง
 20) การเขียนอย่างอิสระ และเขียนร่วมกัน
 21) การเขียนคำที่มีความหมายต่อตัวของเด็ก หรือคำที่เด็กคุ้นเคย
 22) การสะกดคำที่คิดขึ้นและเขียนคำอย่างอิสระเพื่อสื่อความหมายด้วย
 ตนเอง

3.3.2 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กปฐมวัยในทาง
 ปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2560 ได้ให้แนวทางในการจัดประสบการณ์
 สำคัญด้านการใช้ภาษาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา
 ให้กับเด็กปฐมวัย อย่างไรก็ตามพบว่าชั้นเรียนระดับชั้นอนุบาลมีการจัดกิจกรรมทางภาษาที่
 หลากหลายตามวัตรกรรมการศึกษาที่นำมาประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรม
 การเรียนรู้ทางภาษา คือ การสอนสมดุลภาษา (Balanced Literacy)

3.4 พฤติกรรมบ่งชี้ของเด็กปฐมวัยในด้านการอ่านและการเขียน

ความสามารถของเด็กเกิดจากการเรียนรู้ได้โดยธรรมชาติในระหว่างการเจริญเติบโต
 ของเด็ก การพัฒนาความสามารถนี้โดยการพูดคุยและการอ่านหนังสือด้วยกัน การเตรียม
 ความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัยที่สามารถนำไปใช้ได้มีดังนี้
 (นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช, 2557, น.4-8)

1. การจับคู่ (Matching) สามารถสอนให้เรียนรู้เกี่ยวกับการจับคู่ระหว่างตัวอักษร
 และคำ ในรูปแบบของพูดคุยเรื่องเกมการจับคู่ เช่น เล่นเกมจับคู่ตัวอักษรกับบัตรภาพ โดยให้ออก
 เสียงเรียกชื่อบัตรภาพเมื่อดูบัตรภาพ และบอกตัวอักษรให้ตรงกับบัตรภาพ

2. เสียงสัมผัส (Rhyming) สอนการบอกคำด้วยเสียงที่เหมือนกัน โดยบอกคำที่เสียงเหมือนกัน เล่นคำที่ออกเสียงคล้ายกัน ต่อเพลงง่ายๆ ที่เด็กสามารถร้องได้และชักชวนให้ร้องเพลง

3. ทักษะเกี่ยวกับตัวอักษร (Letter skills) สอนให้จดจำรูปร่างของตัวอักษรและเสียงของตัวอักษร โดยการสังเกตตัวอักษรและออกเสียงตัวอักษรนั้นให้ฟัง จะทำให้เด็กสามารถจดจำได้ดีขึ้น เช่น ตัวอักษรจากหนังสือฝึกอ่าน ก ข ค หรือ A B C ภาพตัดต่อหรือแม่เหล็กตัวอักษรที่เป็นตัวพยัญชนะ แผ่นภาพพยัญชนะ หรือของเล่นเด็กมีเสียงที่เป็นคำ อ่านหนังสือโดยชี้นิ้วไล่ไปตามคำที่อ่านแล้วให้เด็กพูดตาม

4. ทิศทาง (Direction) สอนวิธีการอ่านหนังสือ โดยการเรียงอักษรจากทางซ้ายไปขวา และจากบนลงล่าง

5. ทักษะการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อ (Motor skills) การฝึกเขียนตัวอักษรโดยเลือกใช้ดินสอที่เหมาะสมกับมือของเด็ก ทำให้เด็กควบคุมการเขียนได้ ทำกิจกรรมเล่นและกับเด็กโดยเน้นการใช้กล้ามเนื้อมือ เช่น การบีบ การฉีก การตัด การขยำ ซึ่งสามารถช่วยให้เด็กได้สัมผัสกับการอ่านได้เป็นอย่างดี

6. ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับภาพพิมพ์ (Concepts of print) ในหนังสือนั้น เนื้อเรื่องมีการเริ่มต้น กลางเรื่องและตอนจบ มีรูปภาพที่แสดงประกอบคำ ขณะอ่านสามารถใช้คำถามเพื่อให้เด็กได้มีส่วนร่วม พาไปร้านหนังสือในวันหยุดให้เด็กได้เลือกซื้อหนังสือที่เขาสนใจและเหมาะสมกับวัย เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมีประสบการณ์เกี่ยวกับหนังสือ

7. ทักษะด้านภาษา (Language skills) เด็กมีจะทักษะด้านภาษาได้โดยการมีส่วนร่วมในการฟัง และสนทนาพูดคุยร่วมกันทั้งกับผู้ใหญ่และกับเด็กด้วยกัน เจอกับคำศัพท์ที่แปลกไปจากชีวิตประจำวัน รู้จักการใช้คำที่เหมาะสมกับคู่สนทนา ฝึกให้ฟัง เรื่องเล่าหรือบทกวีต่าง ๆ ยิ่งเด็กมีประสบการณ์เกี่ยวกับภาษามากยิ่งทำให้เรียนรู้การอ่านได้ง่ายขึ้น

ปราณี เมืองน้อย, พงษ์ โรจน์มหามงคล, อิศราภา ชื่นสุวรรณ, สุชาติพิทย์ เอมเปรมศิลป์, และ วินัดดา ปิยะศิลป์ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า ช่วงวัย 3-6 ปีเป็นช่วงเวลาของการเรียนรู้สำหรับเด็กในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อม ฝึกทักษะด้านการอ่านหนังสือให้กับเด็ก เพราะเป็นทักษะสำคัญที่เด็กทุกคนจะต้องเรียนรู้เมื่อเข้าสู่ระบบการศึกษาภาคบังคับในชั้นประถมศึกษาตอนต้น และมีความสัมพันธ์กับการประสบผลสำเร็จในการเรียนของเด็ก การจะเตรียมความพร้อมสำหรับทักษะการอ่าน การที่เด็กจะอ่านหนังสือได้นั้นจึงต้องมีความสามารถพื้นฐานต่อไปนี้

1. สามารถแยกแยะส่วนประกอบของเสียงในคำ (Phonological awareness) คำแต่ละคำในภาษาพูดจะประกอบด้วยเสียงย่อย (phoneme) หลายเสียงมารวมกัน เช่น ปากประกอบด้วยเสียง /ป/ - /า/ - /ก/ เมื่อจะเขียนคำในภาษาพูดออกมาเป็นภาษาเขียนนั้น แต่ละเสียงย่อยนั้นจะถูกแทนที่ด้วยตัวอักษรเฉพาะ ดังนั้นถ้าเด็กจะอ่านหรือเขียนได้จะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับหน่วยย่อยของคำก่อน คือรับรู้ว่าคำพูดที่ได้ยินหนึ่งคำนั้น จริงๆ แล้วมีเสียงย่อยประกอบอยู่หลายเสียง

2. รู้จักตัวอักษร (alphabetic) และการใช้ตัวอักษรแทนเสียง (phonic) เด็กที่จะอ่านเขียนได้นั้นจะต้องรู้จักตัวอักษรในภาษาของตัวเองว่ามีตัวอะไรบ้าง และรู้ว่าตัวอักษรนั้นแทนเสียงอะไร เช่น ภาษาไทยนั้นตัวอักษร 1 ตัวจะใช้แทนเสียง 1 เสียง เช่น “ม” แทนเสียง /ม/ หรือ ษ, ส, ศ แทนเสียง /ส/ เป็นต้น หลังจากนั้นเด็กจะต้องเรียนรู้ที่จะนำตัวอักษรแต่ละตัวมาแทนที่เสียงย่อยแต่ละเสียงในคำ เช่น เมื่อเด็กจะอ่านว่า “ยาว” เด็กต้องรู้ว่าตัวอักษร “ย” แทนเสียง “ยอ” สระ “า” แทนเสียง “อา” และ “ว” แทนเสียง “วอ” จากนั้นจึงสามารถเอาเสียงของตัวอักษรทั้ง 3 ตัวมารวมกัน “ยอ-อา-วอ” อ่านออกมาเป็นคำว่า “ยาว” ได้

3. รู้จักความหมายของคำศัพท์ เด็กมีความจำเป็นที่จะต้องรู้จักความหมายของคำศัพท์ หรือเด็กจะต้องมีคลังคำศัพท์อยู่พอสมควรถ้าเด็กไม่รู้จักความหมายของคำนั้น เช่น ถ้าเด็กไม่เคยรู้จัก “คราด” ถึงแม้เด็กจะสะกดอ่านคำได้แต่ยังไม่เข้าใจว่าสิ่งนี้คืออะไร

4. สามารถในการจับใจความ การจับใจความเป็นพื้นฐานของทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ในภาษาพูดเด็กที่ฟังเรื่องต่างๆ แล้วสามารถจับใจความได้ก็จะทำให้เข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้ดีเช่นเดียวกับในภาษาเขียน เด็กที่จับใจความได้ดีย่อมเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดีกว่ารวมทั้งสามารถเขียนบรรยายเรื่องราวได้ดีกว่าด้วย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552, น.86-99) ได้กล่าวถึง พัฒนาการทางด้านภาษาในเด็กปฐมวัย และสมรรถนะที่เด็กควรได้รับ ผู้วิจัยได้ยกสมรรถนะทางด้านภาษามานำเสนอ 3 ด้าน ได้แก่ การเข้าใจและการใช้ภาษา (Language Comprehension and Usage) การสื่อความหมาย (Communications) และการอ่านและการเขียน (Literacy) ซึ่งในแต่ละด้านได้มีการนำเสนอพฤติกรรมตัวบ่งชี้แต่ละสมรรถนะในด้านต่างไว้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 สมรรถนะทางด้านภาษาในเด็กปฐมวัย

พัฒนาการทางภาษา	สมรรถนะ	พฤติกรรมบ่งชี้
1. การเข้าใจและการใช้ภาษา (Language Comprehension and Usage) 1.1 คำศัพท์ (Vocabulary)	เด็กสามารถรับรู้ เข้าใจ และใช้คำศัพท์ได้	<ul style="list-style-type: none"> - นำคำที่ได้เรียนรู้ใหม่มาใช้ในชีวิตประจำวัน (3 ปี) - เลือกใช้คำศัพท์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้องตามความหมายที่ต้องการ โดยเฉพาะคำที่ใช้ในกิจวัตร (เช่น แปรงฟัน อาบน้ำ สระผม กินข้าว) (4 ปี) - บอกคำที่มีความหมายตรงกันข้าม (เช่น มีด กับ สว่าง / ร้อน กับ หนาว / ช้าย กับ ขวา / หอม กับเหม็น) (4 ปี) - ใช้คำที่แสดงตำแหน่งแหล่งที่ (เช่น ข้างหน้า หลัง บน ใต้ ใน นอก ข้าง ๆ ถัดไปติดกัน ด้านหน้า ด้านหลัง ระหว่าง) (4 ปี) - บอกได้ว่าสิ่งใดหนักกว่าเมื่อยกของ 2 สิ่งเปรียบเทียบกัน (4 ปี) - บอกได้ว่าสิ่งใดอยู่ใกล้ สิ่งใดอยู่ไกล เมื่อเปรียบเทียบของ 2 สิ่งที่อยู่ระยะต่างกัน (5 ปี) - บอกคำที่มีความหมายเหมือนกัน (เช่น หมา กับ สุนัข / กิน กับ รับประทาน / ชี้ กับ บ๊อสวาวะ / เยอะกับมาก) (5 ปี) - ถามความหมายของคำที่ตนไม่รู้ หรือไม่แน่ใจ (5 ปี) - ใช้คำที่แสดงคุณลักษณะเพื่ออธิบายรายละเอียดเพิ่มเติม (เช่น ตึกตาสีชมพูสวยดี / เสื้อสีแดงตัวยาว / เดินช้า ๆ / น้ำเย็น ฯลฯ) (5 ปี) - อธิบายคำง่าย ๆ ได้ (เช่น แมวเป็น...) (5 ปี)
1. การเข้าใจและการใช้ภาษา (Language Comprehension and Usage) 1.2 การเรียงคำให้เป็นประโยค (Syntax and Grammar)	เด็กแสดงพัฒนาการการใช้ไวยากรณ์และการเรียงคำให้เป็นประโยค	<ul style="list-style-type: none"> - พูดเป็นประโยคที่มี 3-4 คำ โดยมีคำนามและคำกริยา (เช่น หนูจะหาแม่ / จะกินข้าว) (3 ปี) - พูดเป็นประโยคที่มี 5-6 คำขึ้นไป อย่างถูกต้อง (เช่น แม่ไปซื้อของที่ตลาดนัด) (3 ปี) - อธิบาย เล่าเรื่อง โดยใช้อย่างน้อย 4 ประโยคต่อกันตามลำดับเหตุการณ์ (4 ปี)

ตาราง 2 (ต่อ)

พัฒนาการทางภาษา	สมรรถนะ	พฤติกรรมบ่งชี้
1. การเข้าใจและการใช้ภาษา (Language Comprehension and Usage) 1.3. ความเข้าใจภาษา (Comprehension)	เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมเข้าใจ ความหมายและจับใจความได้ จากการ ฟังภาษาพูด	<ul style="list-style-type: none"> - ทำตามคำสั่งหรือคำบอกที่มีลักษณะ 2 ชั้นตอน ต่อเนื่องกันได้ (เช่นเอาถ้วยไปไว้ในอ่างหยิบเสื้อมาให้แม่) (3 ปี) - ทำตามคำสั่งหรือคำบอกที่มีลักษณะ 3 ชั้นตอน ต่อเนื่องกันได้ (เช่นเอาถ้วยที่อยู่บนโต๊ะไปไว้ในอ่าง แล้วกลับมาล้างที่) (3 ปี) - เมื่อมีผู้พูดด้วย ตอบสนองด้วยคำพูดหรือ พฤติกรรมที่ตรงเรื่อง (เช่นใครอยากดื่มน้ำยกมือขึ้น) (3 ปี) - ร่วมวงสนทนา มีส่วนร่วมทางเป็นผู้ฟังและ ผู้พูดโดยใช้ภาษาที่สื่อความได้อย่างเหมาะสม (3 ปี) - จับใจความเมื่อได้ฟังนิทานหรือเรื่องเล่า และเรา ต่อด้วยคำพูดของตนเอง (5 ปี) - จับใจความได้ถูกต้องในเรื่องที่ฟัง และ/หรือดู แล้ว พูดหรือถามคำถามที่เหมาะสมกับเรื่อง (5 ปี)
2. การสื่อความหมาย (Communications) 2.1 การสื่อความหมายด้วย การพูด(Verbal Communication)	เด็กสามารถรับรู้และใช้ภาษาพูดสื่อ ความหมายได้ตรงตามความต้องการ ของตน	<ul style="list-style-type: none"> - ฟังนิทานหรือฟังคนอ่านหนังสือได้นาน 5 นาที (3 ปี) - บอกความต้องการ ความรู้สึก ความคิดเห็นของ ตนเองได้ (3 ปี) - ชอบฟังนิทานและพูดถึงบางตอนที่ชอบเป็นพิเศษ บ่อย ๆ (4 ปี) - ฟังเสียงพูด (น้ำเสียง) และบอกความแตกต่างของ น้ำเสียงว่าผู้พูดมีความรู้สึก หรือมีความต้องการ อย่างไร (เช่น พูดเสียงดัง เสียงดู เสียงขึ้นชม น้ำเสียงอ่อนโยนเสียงขู่) (4 ปี) - เล่าเรื่องเหตุการณ์ที่ตนมีประสบการณ์ให้ ผู้อื่นฟังเข้าใจได้ (4 ปี) - เริ่มการสนทนาที่ต่อเนื่องด้วยคำถามหรือคำบอก เล่า (4 ปี) - พูดชัดถ้อยชัดคำ และอาจออกเสียงไม่ชัดในเสียง “ส” “ร” (4 ปี) - รู้จักปรับวิธีการสื่อความหมายด้วยภาษาพูดให้ เหมาะสมกับผู้ฟัง (เช่น พูดกับน้อง พูดกับครู พูดกับ เพื่อน) (4 ปี)

ตาราง 2 (ต่อ)

พัฒนาการทางภาษา	สมรรถนะ	พฤติกรรมบ่งชี้
2. การสื่อความหมาย (Communications) 2.2 การสื่อความหมายด้วย ท่าทางและสัญลักษณ์ (Non- verbal Communication)	เด็กสามารถสื่อความหมายอย่างมี ประสิทธิภาพด้วยสีหน้า ท่าทางและ สัญลักษณ์	<ul style="list-style-type: none"> - ทำตามคำสั่งที่เป็นท่าทางของผู้ใหญ่ได้ (เช่น เดิน ไปหาเมื่อผู้ใหญ่กวักมือ) (3 ปี) - ทำท่าทางต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมาย (เช่น ยิ้ม ทักทาย ใส่หน้าเพื่อปฏิเสธ ยกมือเพื่อขออนุญาต) (3 ปี) - บอกความรู้สึกของผู้อื่นเมื่อเห็นสีหน้าท่าทาง (เช่น โกรธ กลัว ตกใจ เสียใจดีใจ) (4 ปี) - บอกความหมายหรือสิ่งที่ควรทำเมื่อเห็นสัญญาณ หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (เช่น สัญญาณจราจร ไฟเขียว ไฟแดง ทางม้าลาย ป้าย บอกห้องน้ำหญิง / ชาย) (4 ปี) - วาดรูปหรือเลือกรูปเพื่อสื่อความหมายโดยใช้ สัญลักษณ์ (เช่น วาดรูปสัญลักษณ์แสดงอารมณ์ ต่าง ๆ เช่นความรัก) (4 ปี)

ตาราง 2 (ต่อ)

พัฒนาการทางภาษา	สมรรถนะ	พฤติกรรมบ่งชี้
3. การอ่านและการเขียน (Literacy) 3.1 การอ่าน (Reading)	เด็กสามารถสื่อความหมายอย่างมีประสิทธิภาพด้วยสีหน้า ท่าทางและสัญลักษณ์	<ul style="list-style-type: none"> - หยิบหนังสือมาพลิกดู และทำทำอ่านหนังสือ (3 ปี) - เปิดหนังสือที่มีภาพประกอบโดยไม่กลับหัว (3 ปี) - เปิดหนังสือที่มีภาพจากหน้าไปหลัง (3 ปี) - กวาดสายตาและใช้นิ้วชี้จากซ้ายไปขวาเมื่อเปิดหนังสือและทำทำอ่าน (4 ปี) - เปิดหนังสือที่มีภาพจากหน้าแรกเรียงลำดับไปยังหน้าสุดท้าย (4 ปี) - บอกได้ว่าตัวใดเป็นตัวเลขและตัวใดเป็นตัวหนังสือ (4 ปี) - ถามคำหรือชื่อบนสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (เช่น ชื่อหนังสือบนปก ชื่อบนกล่องนม / ขนมน) (4 ปี) - ชี้ตัวพยัญชนะได้ 5 ตัวเมื่อถาม (เช่น ก. ไก่ อยู่ที่ไหน / ชี ช ช้าง) (5 ปี) - อ่านออกเสียงพยัญชนะได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ (5 ปี) - ชี้ออกพยัญชนะที่จำได้ในคำต่าง ๆ อย่างน้อย 10 ตัว (5 ปี) - อ่านที่ละบรรทัดจากบนลงมาล่าง โดยไม่เน้นการอ่านถูกต้อง (5 ปี) - ชี้ออกหรือชื่อเล่นของตนที่เป็นตัวพิมพ์ / ตัวเขียนบรรจงได้ (5 ปี) - อ่านคำง่าย ๆ หรือชื่อตนเองได้ (เช่น ชื่อเล่นหรือชื่อจริงของตนเอง หรือคำว่ามา บ้าน พ่อ แม่) (5 ปี) - ถามเกี่ยวกับเนื้อหาของข้อความที่พิมพ์หรือเขียน (เช่น จดหมายหนังสือพิมพ์หลากหลาย ๆ) (5 ปี)

ตาราง 2 (ต่อ)

พัฒนาการทางภาษา	สมรรถนะ	พฤติกรรมบ่งชี้
3. การอ่านและการเขียน (Literacy) 3.1 การอ่าน (Reading) (ต่อ)		<ul style="list-style-type: none"> - บอกประเภทสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่พบเห็น อย่างน้อย 2 ประเภท (เช่น หนังสือพิมพ์ใบโฆษณา หนังสือนิทาน หนังสือการ์ตูน) (5 ปี) - บอกชื่อหนังสือที่ตนชอบได้อย่างน้อย 2 เรื่อง (เช่น หนูน้อยหมวกแดง ลูกหมีเล่นกับพ่อหมี 3 ตัว) (5 ปี) - พูดยุติความเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือที่มี ภาพประกอบที่ตนอ่าน ว่าชอบ ไม่ชอบ หรือ สนใจ ส่วนไหนของเรื่อง (5 ปี) - อ่านหนังสือที่มีภาพอย่างต่อเนื่องจนจบและเดา ได้ว่าเป็นเรื่องอะไร (5 ปี)
3. การอ่านและการเขียน (Literacy) 3.2 การเขียน (Writing)	เด็กสามารถบ่งชี้และออกเสียงตัว พยัญชนะและคำง่าย ๆ ได้	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมเล่นเกมการเขียนตัวอักษรด้วยนิ้วในอากาศ (3 ปี) - ขอให้ผู้ใหญ่เขียนคำที่ต้องการให้ดู (4 ปี) - ชีตเขียนเส้นลักษณะต่าง ๆ ตามต้นแบบที่เห็น โดยมีผู้ใหญ่ช่วยแนะ (เช่น เส้นตรง เส้นเฉียง โค้ง หยัก คลื่น) (4 ปี) - เขียนคำง่าย ๆ ตามต้นแบบ (เช่น แม่ กางู) (5 ปี) - บอกความแตกต่างของชุดพยัญชนะที่คล้ายกัน (เช่น ก ฎ / ข ษ / บ ป ษ / พ ฟ ฬ) (5 ปี) - เขียนชื่อตนเองหรือชื่อเล่น (ผิดได้บ้าง) (5 ปี) - เขียนตัวอักษรง่าย ๆ บางตัวได้ ตามคำบอกอย่าง น้อย 5 ตัว (เช่น ก ข ค ง) (5 ปี) - เขียนประโยคง่าย ๆ (ที่มีคำประธานกิริยาเป็น อย่างน้อย เช่น นกบิน พ่อกินข้าว) (5 ปี) - วาดรูปและเขียนคำที่เหมาะสมเช่นในบัตร อวยพรต่าง ๆ (เช่น วันพ่อ วันแม่ ปีใหม่) (5 ปี) - เขียน อธิบายสิ่งที่ตนวาดหรือเขียนให้ผู้อื่น เข้าใจได้ (5 ปี)

ความสามารถของเด็กในด้านการอ่านและการเขียน ที่พัฒนาไปตามลำดับขั้นของ
ช่วงอายุที่ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก จะสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและ
สอดคล้องกับความต้องการในแต่ละช่วงวัย เพื่อการพัฒนาเด็กอย่างเต็มศักยภาพ

3.5 บทบาทครูที่มีต่อการส่งเสริมความสามารถการอ่านและการเขียนในเด็ก

ปฐมวัย

ครูมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงสภาพแวดล้อมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อเป็นการเอื้อประโยชน์การเรียนรู้ให้กับเด็กได้สามารถซึมซับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้อยู่เสมอ และเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตัวเด็ก ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอบทบาทครูที่ส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยดังต่อไปนี้

การส่งเสริมความสนใจในการอ่านและการเขียนให้กับเด็กปฐมวัยต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการด้วยกันคือ (เยวพา เดชะคุปต์, 2542)

1. การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทางภาษา การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาที่มีความสำคัญต่อการสร้างความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็ก เด็กควรจะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวหนังสือ มีกิจกรรมปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และครูมีโอกาสเลือกทำงานที่ชอบและสนใจ ดังนั้นภายในห้องเรียนจึงจัดให้มีมุมประสบการณ์หรือศูนย์การเรียนรู้ เช่น มุมหนังสือจะมีชั้นวางหนังสือเหมือนในห้องสมุด เป็นสิ่งจำเป็นในการสอนภาษา เพราะเด็กจะต้องใกล้ชิดและแวดล้อมด้วยหนังสือตามหลักการ ซึมซาบภาษา (Immersion) เพื่อให้เด็กเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองตามธรรมชาติ ควรมีหนังสือนิทาน วรรณกรรมสำหรับเด็กอย่างน้อยเท่ากับจำนวนเด็กและเพิ่มมุมเขียนหนังสือ มุมอ่านหนังสือ มุมห้องสมุดในห้องเรียน เด็กสามารถเข้าไปอ่านได้อย่างอิสระและสามารถเยี่ยมกลับไปอ่านต่อที่บ้านได้ โดยครูสนับสนุนให้พ่อแม่อ่านหนังสือให้ลูกฟังที่บ้าน สำหรับหนังสือวรรณกรรมที่มุมห้องสมุดนั้น ครูจะแสวงหาเพิ่มเติมและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยแลกเปลี่ยนกับห้องอื่น ถ้าโรงเรียนมีห้องสมุดกลางครูอาจนำเด็กไปเลือกดูหนังสือคู่กับบรรณารักษ์

2. การสอนเป็นหน่วยบูรณาการ เพื่อให้ประสบการณ์ที่มีความหมายกับเด็ก เพราะได้เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ เช่น การเจริญเติบโตของพืชแสดงให้เห็นถึงการบูรณาการเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้

3. บทบาทของครูในการส่งเสริมความสนใจในการอ่านและการเขียน ครูจะคำนึงถึงการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาให้กับเด็ก โดยแนะนำให้เด็กเข้าใจการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ที่เด็กประสบในชีวิตประจำวัน ซึ่งทำให้เด็กสามารถแก้ไขข้อบกพร่อง และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยไปพร้อมๆ กัน

เมื่อถึงวัยที่เด็กรู้จักตัวหนังสือตัวอักษร เขาก็จะจดจำตัวอักษรจากเรื่องี่อ่านได้ง่ายขึ้น เด็กจะดูหนังสือเรื่องที่ชอบ พูดข้อความในหนังสือด้วยภาษาของตน หรือทำท่าทางเหมือนอ่าน

หนังสือ แนวทางการส่งเสริมการอ่านให้กับเด็กปฐมวัย สามารถทำได้ดังนี้ (นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช, 2557, น.12-13)

1. จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ได้แก่ การจัดมุมหนังสือให้มีแสงสว่างที่พอเหมาะในการอ่าน จัดชั้นวางหนังสือให้เป็นระเบียบและเด็กสามารถหยิบหนังสือได้

2. สำรวจความต้องการอ่านของเด็กเพื่อจัดหนังสือ ให้ตรงตามความต้องการและเหมาะสมกับวัยของเด็ก

3. จัดป้ายนิทรรศการหมุนเวียน เปลี่ยนให้บ่อยๆ เพื่อเป็นแรงดึงดูดใจและกระตุ้นให้เด็กสนใจอยากอ่าน

4. จัดการเรียนการสอนที่เน้นให้เด็ก อยากค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเช่น การสอนแบบโครงการ

5. กระตุ้นและสร้างความสนใจให้อยากรู้เรื่องราวในหนังสือด้วยการจัดนิทรรศการแนะนำ หนังสือใหม่ เล่าเรื่องประกอบอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน สนับสนุนให้เด็กได้เล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนๆ ฟัง หรือให้ เด็กยืมหนังสือไปอ่านร่วมกับผู้ปกครอง ที่บ้าน

6. คุณครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการอ่าน โดยอ่านหนังสือให้เด็กเห็นและ พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับเรื่องราวของหนังสืออยู่เสมอ ทำให้เด็กเพลิดเพลินกับ การอ่านโดยไม่บังคับ ให้กำลังใจและยกย่องชมเชยเมื่อเด็กแสดงความสนใจ ในการอ่าน

7. ให้นำหนังสือเป็นรางวัลในโอกาสต่างๆ เช่น เมื่อเด็กทำความดีตอบ คำถามถูกต้อง หรือเมื่ออ่านหนังสือได้จำนวนมาก

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552, น.97-100) ได้เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

1. จัดที่ในมุมใดมุมหนึ่งในโรงเรียน ให้เหมาะกับการอ่านหนังสือ แบ่งส่วนสำหรับวางหนังสือ และจัดให้มีหนังสือสำหรับเด็กได้อ่านเล่นให้หลากหลาย โดยให้หยิบเองและวางคืนได้ง่าย

2. เปิดโอกาสให้เด็กคุ้นเคยกับหนังสือและได้อ่านหนังสือตามวัย โดยเฉพาะให้อ่านร่วมกับครูหรือเพื่อน ๆ จัดทำสมุดบันทึกการอ่าน

3. ให้เด็กสังเกตว่าขณะครูอ่านนิทานให้ฟัง จะอ่านจากซ้ายไปขวา บนลงล่าง ด้วยการลากนิ้วไปตามตัวหนังสือขณะอ่าน และชวนให้เด็กเอานิ้วชี้ตัวหนังสือไปด้วยขณะที่อ่าน

4. ชี้อ่านให้รู้จักคำ ตัวพยัญชนะ แล้วเล่นเกมหาตัวพยัญชนะตามคำสั่ง ทั้งจากบัตรพยัญชนะ หรือพยัญชนะที่ปรากฏในที่ต่าง ๆ โยงใยให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรต่าง ๆ กับคำพูด

5. ชวนให้เด็กอ่านคำที่เห็นตามทีต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน สร้างบรรยากาศให้รู้จักรักและสนใจการอ่าน

6. จัดสภาพแวดล้อมให้มีกระเปาะบัตรคำในห้องเรียนหรือบริเวณโรงเรียน ให้มีคำหรือประโยคที่สอดคล้องกับกิจกรรมของเด็ก

7. จัดโต๊ะขนาดที่เหมาะสมสำหรับนั่งขีดเขียนเล่น มีกระดาษดินสอ ที่หยิบใช้ได้สะดวก ให้โอกาสเด็กใช้โต๊ะและอุปกรณ์การเขียนจนเกิดความเคยชิน

8. ให้ความสนใจกับสิ่งที่เด็กเขียน ให้เด็กรู้สึกรักและสนุกกับการเขียน

9. ชี้อ่านให้เด็กสังเกตตัวหนังสือที่คล้ายกัน เหมือนและต่างกันอย่างไรร ให้สังเกตคำที่มีตัวหนังสือเหมือนกัน

10. เล่นเกมเขียนตัวอักษร หรือคำต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัยบนพื้นผิวต่าง ๆ

จะเห็นได้ว่าครูมีความสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทางภาษาให้กับเด็ก และจัดสภาพการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ทางภาษาได้อย่างเต็มศักยภาพ จากบทบาทของครูในการส่งเสริมความสามารถในด้าน การอ่านและการเขียน พบว่าในปัจจุบันการสอนภาษาในเด็กปฐมวัย ครูมีรูปแบบการสอนหรือการจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย ทั้งการสอนแบบแจกลูกสะกดคำ (Phonics) และการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) และการสอนภาษาแนวสมดุลภาษา (Balanced Literacy) โดยการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดหลักของ การสอนภาษาแบบสมดุลภาษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุดกิจกรรม จึงขอเสนอหลักการและแนวคิดการสอนภาษาแบบสมดุล ภาษาในหัวข้อต่อไป

3.6 การสอนแบบสมดุลภาษา (Balanced Literacy)

3.6.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบสมดุลภาษา

การสอนสมดุลภาษา (Balanced Literacy) พัฒนามาจากวิธีการสอนภาษาแนวธรรมชาติแบบองค์รวม (Whole Language) มีวิธีการสอนภาษาโดยสอนอ่านและเขียนจากเรื่อง ที่ผู้เรียนเข้าใจและมีประสบการณ์ ไม่ได้เน้นในเรื่องการสอนแบบแจกลูกสะกดตัว (Phonics) อย่างชัดเจน แต่เป็นแนวการสอนที่นึกถึงสมดุลในการจัดการสอนตามธรรมชาติของเด็ก เริ่มสอนเป็น

คำ ๆ ก่อนจึงสอดแทรกเรื่องการสอนสะกดคำ (Phonics) ร่วมด้วย ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในบริบทของเรื่องที่เรียนอยู่

อารี สัณห์วี (2550, น.3-5) กล่าวถึง การสอนสมดุลภาษา (Balanced Literacy) ว่าเป็นแนวการสอนภาษาที่เริ่มมาจากประเทศนิวซีแลนด์ โดยพัฒนามาจากวิธีการสอนภาษาแนวธรรมชาติแบบองค์รวม (Whole Language) ได้พัฒนาแนวการสอนแบบบูรณาการ การสอนแบบมีความหมายกับการสอนสะกดแจกลูกคำ (Phonics) เข้าด้วยกัน ในการสอนนี้จะยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ครูสามารถสอนเด็กเป็นรายบุคคลได้ จึงมีการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนกับครู และเรียนเป็นกลุ่มกับเพื่อนทั้งห้อง หรือกับกลุ่มเพื่อนกลุ่มเล็ก หรือจับคู่กันกับเพื่อน

แนวการสอนอ่านแบบสมดุลภาษามีวิธีดังนี้ (อารี สัณห์วี, 2550, น.19)

- 1) อ่านหนังสือให้ฟัง (read aloud) และเล่านิทานให้ฟัง (storytelling)
- 2) อ่านในใจให้เป็นนิสัย (sustained silent reading)
- 3) อ่านร่วมกันทั้งชั้น (shared reading)
- 4) ฝึกอ่านกลุ่มย่อย (guided reading)
- 5) อ่านเองตามลำพัง (independent reading)
- 6) อ่านหนังสือที่บ้าน (home reading)

แนวการสอนเขียนแบบสมดุลภาษามีวิธีดังนี้ (อารี สัณห์วี, 2550, น.31)

- 1) สอนเขียนร่วมกัน (shared writing)
- 2) สอนฝึกเขียนกลุ่มย่อย (guided writing)
- 3) เขียนได้เองตามลำพัง (independent writing)

Carol Vukelich & James Christie (2004, p.14-18) กล่าวถึง การอ่านและเขียนของเด็กปฐมวัยนั้นเชื่อว่ามุมมองทั้งสองนี้จำเป็นต้องเชื่อมโยงกัน เพื่อให้เด็กมีโครงสร้างที่ดีในการอ่านเขียน การอ่านและการเขียนจึงมีส่วนสำคัญต่อการรู้หนังสือในขั้นต้น เด็กต้องการการมีส่วนร่วมทางสังคมที่มีความหมายกับหนังสือ การพิมพ์และการเขียนในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้เด็กส่วนใหญ่ยังต้องการคำแนะนำโดยตรงที่เหมาะสมต่อพัฒนาการในด้านการรับรู้เสียง การจดจำตัวอักษร และคำศัพท์ ด้วยหลักการพื้นฐาน 8 ประการของการสอนการรู้หนังสือขั้นต้นที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

- 1) การศึกษาภาษาขั้นต้นและการรู้หนังสือ ควรเน้นที่เนื้อหาหลักที่ความรู้ทักษะ และลักษณะนิสัยที่คาดการณ์ถึงความสำเร็จในภายหลังในการเรียนรู้การอ่านและเขียน เนื้อหาหลัก รวมถึงภาษาพูด ความรู้พื้นฐาน การรับรู้เกี่ยวกับเสียง ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร และ

แนวคิดในการพิมพ์ การมุ่งเน้นที่เนื้อหาหลักนี้จะช่วยให้แน่ใจว่ามีการใช้เวลาการสอนอย่างเหมาะสมเพื่อส่งเสริมความพร้อมทางวิชาการของเด็ก

2) ภาษาปากเป็นรากฐานสำหรับการพัฒนาการรู้หนังสือตั้งแต่เนิ่น ๆ ครูควรให้เด็กมีส่วนร่วมในการสนทนาที่หลากหลายและทำให้พวกเขาได้รับคำหายากที่ไม่พบในการพูดในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างเช่น เมื่อเรียนการคมนาคม เด็ก ๆ จะได้รับการแนะนำให้รู้จักกับชื่อของยานพาหนะต่างๆ (เช่น รถกระบะ เรือบรรทุกน้ำมัน และเครื่องบิน) อาชีพที่เกี่ยวข้อง (เช่น คนขับรถแท็กซี่ คนขับรถบรรทุก และช่าง) และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการคมนาคม เครื่องมือ (เช่น เกจ วัดแรงดันลมยาง ลิฟต์ไฮดรอลิก) เมื่อรวมคำสำคัญเหล่านี้ไว้ในกิจกรรมประจำวัน เด็ก ๆ ก็จะสามารถเข้าใจความหมายของคำ

3) การอ่านนิทานเป็นรากฐานที่สำคัญของการสอนการรู้หนังสือสำหรับเด็ก จำเป็นต้องอ่านหนังสือเป็นกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กบ่อย ๆ ด้วยหนังสือเล่มเล็กและเล่มใหญ่ และใช้หนังสือที่หลากหลาย รวมทั้งหนังสือนิทาน หนังสือให้ความรู้ และบทกวี เด็กควรมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในช่วงการอ่านเหล่านี้ คาดการณ์ ถามคำถาม เสนอปฏิบัติการและความคิดเห็น และมีโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหนังสือ

4) สภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่วางแผนไว้เป็นอย่างดีช่วยในการพัฒนาการรู้หนังสือที่มีสมรรถนะ ครูควรจัดเตรียมสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่มีสื่อสิ่งพิมพ์มากมายให้เด็ก ๆ ที่จะส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในรูปแบบการอ่านและการเขียนรูปแบบใหม่ ๆ ควรมีศูนย์ห้องสมุดที่มีอุปกรณ์ครบครัน ศูนย์การเขียน ตัวอย่างมากมายของการพิมพ์เพื่อการใช้งาน และการตั้งค่าการเล่นที่เน้นการรู้หนังสือ นอกจากนี้ ควรกำหนดวันให้ในความต้องการการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก โดยให้เวลามากสำหรับกิจกรรมเดี่ยวและกลุ่มย่อย และระยะเวลาที่สั้นลงสำหรับกิจกรรมทั้งกลุ่มที่นำโดยครู

5) เด็กต้องการโอกาสในการมีส่วนร่วมในรูปแบบการอ่านและการเขียนที่เกิดขึ้นเอง เด็กควรได้รับโอกาสที่มีความหมายในการมีส่วนร่วมในการอ่านและเขียน ควรมีโอกาสตรวจสอบหนังสือที่อ่านในระหว่างการอ่านหนังสือนิทานและมีส่วนร่วมในการอ่านเพื่อการใช้งาน (เช่น รายการการเข้าชั้นเรียน ปฏิทิน กำหนดการประจำวัน) และกิจกรรมการเขียน (เช่น ใบลงทะเบียนสำหรับศูนย์การเรียนรู้อดนินย) รวมถึงควรมีโอกาสสำหรับพวกเขาที่จะรวมเอาความรู้ความสามารถเข้าไปในกิจกรรมการเล่นของพวกเขา

6) ควรใช้รูปแบบการสอนโดยตรงที่เหมาะสมในการพัฒนาเพื่อสอนแนวคิดและทักษะหลักในการรู้หนังสือ ครูสามารถสอนแนวคิดเกี่ยวกับการพิมพ์ได้หลายอย่างในขณะที่ให้

เด็กมีส่วนร่วมในการอ่านร่วมกัน ตัวอย่างเช่น เด็กสามารถใช้พอยน์เตอร์เพื่อสร้างแบบจำลอง ลำดับภาษาเขียนจากซ้ายไปขวาและจาก tcp-to-bottom แล้วเชิญเด็ก ๆ ให้ใช้ตัวที่เป็นอันดับแรก โดยได้รับการสนับสนุนบางส่วน และภายหลังจากพวกเขาเองกับคู่มือ สามารถใช้เพลง และเกมเพื่อ สอนทักษะการตระหนักรู้ทางเสียงที่สำคัญได้

7) ครูต้องช่วยผู้ปกครองในการสนับสนุนด้านภาษา การอ่านและการเขียน ของบุตรหลาน ผู้ปกครองหลายคนและผู้ดูแลหลักอื่น ๆ ประเมินความสำคัญของบทบาทของตน ในการช่วยให้บุตรหลานของตนเป็นผู้ที่ใช้ภาษาที่มีความสามารถและผู้อ่านที่ประสบความสำเร็จ ต่ำเกินไป ครูต้องเปิดเผยวิธีการทำงานร่วมกับผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อให้แน่ใจว่าผู้อ่านและ นักเขียนมีความมั่นใจในการพัฒนา ด้วยความหลากหลายของครอบครัวผู้ปกครองจะต้อง เป็น กุญแจสำคัญคือให้ครูเชื่อมต่อกับคนที่มีความสำคัญในชีวิตของเด็กแต่ละคน

8) ภาษาปากและการสอนและการประเมินการรู้หนังสือก่อนวัยอันควรและ การประเมินควรได้รับการชี้แนะโดยมาตรฐานที่กำหนดความรู้และทักษะที่เด็กเล็กจำเป็นต้องการเป็น ผู้อ่านและนักเขียนที่ประสบความสำเร็จ เมื่อเร็วๆ นี้รัฐต่างๆ ในสหรัฐอเมริกาได้นำมาตรฐาน ภาษาพูดและมาตรฐานการรู้หนังสือขั้นต้นมาใช้กับนักเรียนระดับอนุบาลก่อนวัยเรียน แนวปฏิบัติ จากการวิจัยเหล่านี้กำหนดสิ่งที่เด็กในรัฐนั้นควรรู้และสามารถทำได้ก่อนเข้าโรงเรียนอนุบาล ครู ต้องตระหนักถึงมาตรฐานของรัฐและต้องเชื่อมั่นเป็นแนวทางในการวางแผนการสอนประจำวันและ ในการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน

สรุปแนวทางการสอนสมดุภาษา ในหัวข้อแนวคิดและทฤษฎี หลักการสอน การ เรียนการสอน ความรู้และทักษะ สื่อ กิจกรรม สภาพแวดล้อม การประเมินผลและเทคนิคที่ครูใช้ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 แนวทางการสอนภาษาแบบสมดุภาษา

หัวข้อ	สมดุภาษา
แนวคิดและทฤษฎี	ผสมผสานหลายทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎีการอ่าน
หลักการสอน	<ul style="list-style-type: none"> - สอนทักษะพื้นฐานโดยตรง - เน้นการพูดคุยแลกเปลี่ยนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดและกลวิธีในการอ่านและสร้างความเข้าใจ - สอนพูด อ่าน เขียน อย่างผสมผสาน - เน้นความหลากหลายของบริบทในการเรียนการสอน และประเภทของงานเขียนที่อ่าน
การเรียนการสอน	<ul style="list-style-type: none"> - การอ่านให้นักเรียนฟัง - การอ่านภายใต้คำแนะนำ - การอ่านหนังสือร่วมกัน

ตาราง 3 (ต่อ)

หัวข้อ	สมคุณภาษา
การเรียนการสอน(ต่อ)	<ul style="list-style-type: none"> - การอ่านหนังสือตามลำพัง - การเขียน - การศึกษาเรื่องคำพินิจและการสะกดคำ - ภาษาพูด
ความรู้และทักษะ	<ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการคิดระหว่างการอ่าน (ถอดรหัส ติดตามแก้ไข ค้นหาข้อมูล สรุป อ่านอย่างคล่องแคล่ว) - ต่อยอดจากสิ่งที่อ่าน (คาดเดา เชื่อมโยง สังเคราะห์ อนุมาน) - การคิดวิเคราะห์วิพากษ์งานเขียน
หัวข้อการเรียนการสอนและวิธีการ	การอ่านงานเขียนหลายประเภท ในบริบทที่หลากหลายเพื่อวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย
สื่อ	<ul style="list-style-type: none"> - หนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์ที่หลากหลาย(รูปแบบเนื้อหาระดับความยากง่าย) - ชุดหนังสือหัดอ่านตามระดับ - หนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์ที่หลากหลาย(รูปแบบเนื้อหาระดับความยากง่าย) - ชุดหนังสือหัดอ่านตามระดับ
กิจกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - กระบวนการสอนการอ่านมีระบบแบบแผนชัดเจน - แนะนำหนังสือ - สาธิต ชี้แนะ สนับสนุนการใช้กลวิธีต่างๆระหว่างการอ่าน - พุดคุยแลกเปลี่ยนความเข้าใจ - สอนทักษะโดยตรงตามความเหมาะสม - กิจกรรมต่อยอดเช่นคิดปะการเขียน
สภาพแวดล้อม	ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทำงานร่วมกันเคารพซึ่งกันและกันสนับสนุนการเรียนรู้ของกันและกัน เห็นคุณค่าของความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภาษา
การประเมินผล	ประเมินจากการอ่านของนักเรียนการสังเกตจากผลงานการนำเสนอและการทดสอบ
เทคนิคที่ครูใช้	<ul style="list-style-type: none"> - ครูเป็นตัวอย่างในการอ่านที่ดีใช้กลวิธีในการถอดรหัสคำ - ครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กพัฒนากระบวนการและกลวิธีในการอ่าน - เปิดโอกาสสนับสนุน เสริมให้เด็กนักเรียนพุดคุยแลกเปลี่ยนความเข้าใจและความคิดเห็น

การพัฒนาเด็กปฐมวัยมีหลักว่าต้องส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา และการเรียนรู้ที่สำคัญของเด็กปฐมวัยคือการเรียนรู้ผ่านการเล่น และลงมือทำกิจกรรมที่สนุกสนาน ให้เด็กได้คิดและจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ ผ่านสื่อและอุปกรณ์ที่หลากหลาย แต่ในปัจจุบันเด็กปฐมวัยถูกเลี้ยงดูด้วยวิธีการที่ขัดแย้งกับหลักการของการจัดการศึกษาปฐมวัยอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการเร่งเรียนเขียนอ่าน คัดตัวอักษรตามรอยประ บวกเลข สิ่งเหล่านี้ยังคงเหนียวแน่นอยู่ในชั้นเรียนปฐมวัย จึงทำให้บางที่การเร่งเรียนกลับไปแย่งเวลาเล่นเสรีของเด็กที่ควรจะได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะที่สำคัญอย่างเต็มที่ (ธิดา พิทักษ์สินสุข, 2562)

สภาพปัญหาห้องเรียนของผู้วิจัยซึ่งพบว่า มีรูปแบบการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่เร่งเรียนเขียนอ่าน อีกทั้งยังเพิ่มเติมด้วยแบบฝึกหัดภาษาไทย คณิตศาสตร์ แบ่งเรียนตามคาบเรียนซึ่งขัดกับการเรียน ซึ่งทำให้การเล่นเสรีของเด็กถูกเบียดด้วยการเรียนเป็นรายวิชา เด็กจึงมีเวลาเล่นที่น้อยอาจขัดต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เมื่อวิเคราะห์กับการสอนหรือหลักการเลี้ยงดูที่ไม่สอดคล้องกัน เพราะเด็กขาดการได้รับการจัดกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นที่หลากหลาย ผู้วิจัยสนใจรูปแบบการสมดุภาษา ที่มีความเป็นไปได้และสอดคล้องกับการเรียนรู้ตามวัย จึงได้ลองทำการทดลองเพื่อจะส่งเสริมและบูรณาการการเรียนรู้ที่เหมาะสม

3.6.2 หลักการจัดการเรียนการสอนแนวสมดุภาษา

การใช้การสอนแบบสมดุภาษา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ สามารถถึงเกณฑ์ตามมาตรฐานที่กำหนด ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ (Cecil, Baker, & Lozano, 2017, p.26-27)

1. สอนทักษะพื้นฐานทางภาษาอย่างเป็นระบบไปพร้อมๆ กันทั้งการอ่านเขียน ฟังและพูด
2. ให้เด็กได้มีส่วนในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณผ่านหนังสือ/วรรณกรรมที่มีคุณภาพสูงในชั้นประถมปีที่ 2 จนถึงชั้นมัธยมศึกษา และก่อนหน้านั้นปฐมวัยถึงประถมศึกษาปีที่ 1 ให้เด็กมีได้รับการฟัง (อ่านให้ฟัง) to higher-level texts
3. ใช้ยุทธวิธีการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจที่มิงานวิจัยเป็นฐาน ประยุกต์ใช้สู่การจัดการเรียนการสอน
4. พัฒนาคำศัพท์นักเรียนในทุกวัน ในทุกกลุ่มสาระวิชา ทั้งใช้ศัพท์เพื่อยุทธวิธีในการแก้ปัญหา และการสอนศัพท์แบบโดด ๆ
5. จัดให้เด็กได้มีโอกาสเขียนสะท้อนการอ่านของตนเอง
6. จัดให้มีการพัฒนาวิชาซีพีสำหรับครูในด้านการสอนผู้เรียนอ่านและเขียนกับหนังสือ/วรรณกรรมหลากหลายประเภทสำหรับกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรจัดวิธีการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย เพื่อให้เด็กมีโอกาสประสบการณ์ความสำเร็จในการอ่านเขียนตามศักยภาพและความสามารถของเด็กแต่ละบุคคล

นักการศึกษาได้กล่าวถึงหลักการของการสอนแนวสมดุภาษาไว้ ดังนี้ (Fitzgerald, 1999 อ้างถึงใน กันตวรรณ มีสมสาร, 2554)

1. ครูจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กได้อ่านเพื่อเด็กสามารถเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการอ่านและการเขียนในด้านต่าง ๆ ให้มากที่สุด

2. การใช้วิธีการสอนซึ่งตรงกันข้ามกัน ในลักษณะด้านที่ดีของแต่ละวิธีการเรียนการสอน เพื่อสามารถช่วยให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

3. ใช้สิ่งพิมพ์และสื่อการอ่านอย่างกว้างขวางในชั้นเรียน ส่งเสริมความรักการอ่านและพัฒนาความเข้าใจ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ รวมถึงหนังสือวรรณกรรม หนังสือพิมพ์ที่จำหน่ายทั่วไป หนังสือที่เขียนให้อ่านได้ง่ายสำหรับเด็กที่เริ่มหัดอ่าน และหนังสือแบบแผนล่วงหน้าสำหรับผู้เรียนที่เริ่มหัดอ่าน สามารถพัฒนาความคิดรวบยอดต่าง ๆ ให้กับเด็กได้ในการระบุค่า

การอ่านออกเขียนได้ที่เกี่ยวข้องกับความคิดรวบยอด ซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์การอ่านที่เด็กได้รับตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยก่อนเข้าเรียนอย่างเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นการได้รับการอ่านหนังสือให้ฟัง, การฟังเรื่องเล่าจากผู้ใหญ่ ซึ่งสิ่งสำคัญ 5 ประการนี้ จะเป็นประโยชน์ที่เด็กควรได้รับพื้นฐาน ดังนี้ (Cecil, Baker, & Lozano, 2017, p.34-35)

1. การอ่าน คือ ความเพลิดเพลิน เด็กเรียนรู้แนวคิดสำคัญนี้เมื่อพวกเขาอยู่บนตักของพ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูที่ให้ความรักความอบอุ่น และ “lap reading” ความทรงจำอ่านที่เพลิดเพลินนี้จะอยู่กับเด็กไปตลอดชีวิต เป็นแบบอย่างของการใช้เวลาคุณภาพกับเด็ก เพราะผู้ใหญ่สนใจอย่างจดจ่อต่อเด็กและการอ่าน จึงมักพบว่าเด็กเลือก lap reading ก่อนที่จะไปเล่นของเล่นอื่น ๆ

2. หนังสือมีวิธีการในการหยิบจับที่เฉพาะ (books should be handle in special ways) เด็กเข้าใจ concept of print จากการที่ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟัง เด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับหนังสืออย่างรวดเร็ว ทั้งการจับ การพลิกเปลี่ยนหน้า เด็กเฝ้าดูว่าผู้ใหญ่เปิดหนังสืออย่างไร ระวังระวังอย่างไร การชี้ชวนให้เด็กดูหนังสืออย่างสนใจใคร่รู้ พวกเขาจะพัฒนาความเข้าใจที่ว่าหนังสือมีเรื่องราวอยู่ในนั้น เป็นมากกว่าสิ่งของที่เปิดผ่านไปแต่ละหน้า

3. หนังสือและการแบ่งปันเรื่องราวเป็นกิจวัตรประจำวัน การทำให้การอ่านเป็นกิจวัตรประจำวันสำหรับเด็กเล็กยิ่งทำได้ง่าย การอ่านหนังสือบนตักหรือในอ้อมแขนของผู้ใหญ่จะ让孩子เรียนรู้ที่จะฟังความสนใจ หรือมีพัฒนาความสนใจจดจ่อได้ยาวนานขึ้น รวมถึงการรับข้อมูลความรู้ใหม่ผ่านการตอบคำถามจากง่าย ๆ สู่คำถามที่ซับซ้อนมากขึ้นขณะอ่านหนังสือด้วยกัน

4. ภาพ สื่อถึง วัตถุหรือเหตุการณ์จริง ก่อนที่เด็กจะสามารถถอดรหัสคำหรือประโยคได้ ในเบื้องต้นเด็กต้องเริ่มตระหนักอย่างเป็นธรรมชาติถึงภาพที่ประกอบในหนังสือหรือสื่อการอ่านนั้นๆ เด็กเล็กจะเริ่มเห็นว่าภาพเป็นสัญลักษณ์แทนวัตถุจริงหรืออากัปกริยาได้ในสถานการณ์จริงที่เขาคุ้นเคย

5. ตัวอักษร สิ่งพิมพ์ มีความหมาย สิ่งที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งที่ได้จากการอ่านให้ฟังเป็นกิจวัตรก็คือ เด็กจะเข้าใจว่าข้อความ/คำศัพท์จากสื่อตัวอักษรที่เห็นมันมีเรื่องราวข่าวสาร ความเข้าใจนี้เป็นพื้นฐานสำคัญของความคล่องแคล่วในการอ่านเพื่อความเข้าใจของเด็กในอนาคต เด็กที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพจะเริ่มต้นจากการใช้สัญลักษณ์ทางภาพ visual cues เพื่อช่วยทำความเข้าใจความหมาย เมื่อเด็กใช้เวลากับผู้ใหญ่ที่อ่านให้ฟังไม่ว่าจากหนังสือหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ เด็กจะพยายามทำความเข้าใจกับศัพท์ที่ได้ยินกับภาพ หรือสัญลักษณ์ที่เห็น แม้แต่เด็กทารกที่ยังมองไม่เห็นตัวอักษรสิ่งพิมพ์ แต่เมื่อเขาได้ยินเสียงที่ผู้ใหญ่อ่านหรือพูดกับเขา เด็กก็พยายามที่จะทำความเข้าใจ

3.6.3 การจัดสภาพแวดล้อมและสื่อการเรียนรู้แบบสมดุภาษา

แนวทางสำหรับการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบสมดุภาษา ตั้งแต่เด็กแรกเกิดจนถึงชั้นประถมศึกษา (Cecil, Baker, & Lozano, 2017, p.45-46) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสภาพการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็ก ดังนี้

1. ใช้การสอนภาษาที่เหมาะสมกับพัฒนาการ ความสนใจและองค์ความรู้ด้านการอ่านออกเขียนได้กับเด็กแต่ละวัย (DAP)
2. อ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน และเปิดโอกาสให้เด็กอ่านให้กับผู้อื่นด้วย (อ่าน reading material)
3. จัดให้มีวัสดุ/สื่อการอ่านที่หลากหลายในชั้นเรียน เปิดโอกาสให้เด็กมีประสบการณ์การอ่านกับสื่อการอ่านหลายๆ ประเภท ไม่ว่าจะเป็นหนังสือเด็ก นิตยสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือออนไลน์ ให้มีทั้งหนังสือบันเทิงคดีและสารคดี รวมถึงการมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม
4. ใช้เวลารับฟังเด็กเพื่อสังเกตให้เห็นถึงความสนใจ ความต้องการและทักษะทางภาษา ของพวกเขา
5. ใช้พื้นฐานทางบ้านของเด็กเป็นแหล่งข้อมูลทางด้านภาษาและวัฒนธรรมในการจัดประสบการณ์การอ่านเขียน
6. อ่านหนังสือซ้ำ สำหรับเรื่อง que เด็กชอบ เชื้อเชิญให้เด็กสำรวจ ให้เกียรติดกับ emergent reading ที่เด็กค้นพบ
7. จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์การเขียนที่หลากหลาย ทั้งเครื่องเขียนและ surface
8. สนับสนุนเขียนเรื่อง หรือสร้างข้อมูลที่เกิดขึ้น emergent

9. จัดให้มีประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น เขียนที่ไม่เป็นทางการหรือเข้มงวดกับการสะกดคำ (nonconventional)

10. เมื่อเด็กเริ่มการอ่านในรูปแบบ ยังคงจัดประสบการณ์การสอนภาษาแบบสมดุลภาษาที่ยังคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความต้องการแบบรายบุคคลอยู่

11. มีการแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างครอบครัว ครู ผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการสร้างสภาพแวดล้อมทางภาษาที่เอื้อต่อพัฒนาการการรู้หนังสือของเด็ก

12. มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพเพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจเพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับ emergent literacy และการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม

การจัดการเรียนรู้แนวสมดุลภาษา จึงเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่สามารถนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนไปพัฒนาให้เด็กเกิดความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนคำ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้ดีมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเด็กได้รับการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมสอดคล้องกับช่วงวัย ทำให้เด็กเกิดความสนใจ สนุกและมีความสุข รวมถึงได้มีกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกันกับผู้อื่นแลกเปลี่ยนซึ่งกัน จะช่วยให้เด็กกล้าคิดและมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นอีกด้วย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส

สุไพรมา ลีลามณี (2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านคำและแรงจูงใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่าน จากการสอนโดยผสมผสานวิธีโฟนิกส์ (Phonics) กับวิธีพหุสัมผัส (Multi - Sensory Approach) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่าน มีระดับสติปัญญาปานกลางหรือสูงกว่าปานกลาง ไม่มีคามพิการซ้ำซ้อน หรือความผิดปกติด้านอื่น ๆ กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม กรุงเทพฯ จำนวน 6 คน ได้มาจากการเลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้การสอนอ่านคำโดยผสมผสานวิธีโฟนิกส์กับวิธีพหุสัมผัส แบบประเมินความสามารถในการอ่านคำ แบบสอบ ถามวัดแรงจูงใจในการอ่าน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่านมีความสามารถในการอ่านคำภาษาไทยอยู่ในระดับดีมาก จากการสอนโดยผสมผสานวิธีโฟนิกส์กับวิธีพหุสัมผัส มีความสามารถในการอ่านคำภาษาไทยสูงขึ้น จากการสอนโดยผสมผสานวิธีโฟนิกส์

กับวิธีพหุสัมพันธ์ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่าน จากการสอนโดยผสมผสานวิธีโฟนิกส์กับวิธีพหุสัมพันธ์ มีแรงจูงใจในการอ่านอยู่ในระดับดีมาก

ณัฐธยาน์ เชาว์เฉลิมกุล (2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถการศึกษาเขียนพยัญชนะไทย ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเล็กน้อย จากการสอนที่ใช้ประสาทสัมผัสหลายด้านร่วมกับการใช้สีเป็นรหัส กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อย (ระดับสติปัญญา 50-70) จากการทดสอบด้วยแบบทดสอบสติปัญญามาตรฐานและไม่มีความบกพร่องซ้ำซ้อนกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนวัดอุทัยธาราม จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ 20 แผน ใช้เวลาในการสอน 4 สัปดาห์สัปดาห์ละ 5 วัน วันจันทร์-วันศุกร์ วันละ 2 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง เมื่อเสร็จสิ้นการสอนทำการประเมินหลังการสอน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบความสามารถเขียนพยัญชนะไทยฉบับเดียวกับที่ใช้ก่อนการสอนแล้วนำคะแนนที่ได้จากการประเมินทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยควอไทล์ (Interquartile Rang : IQR) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อย มีความสามารถเขียนพยัญชนะไทยอยู่ในระดับดี หลังจากการสอนที่ใช้ประสาทสัมผัสหลายด้านร่วมกับการใช้สีเป็นรหัส และความสามารถเขียนพยัญชนะไทยสูงขึ้น หลังการสอนที่ใช้ประสาทสัมผัสหลายด้านร่วมกับการใช้สีเป็นรหัส

Joanne Jasmine (2015) ได้ศึกษาเรื่องการเรียนรู้การสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการใช้วิธีพหุสัมพันธ์ ในอดีตนักเรียนใช้การท่องจำเพื่อฝึกการสะกดคำสำหรับการทดสอบรายสัปดาห์ การท่องจำอาจช่วยให้นักเรียนได้แค่เพียงระยะสั้นแต่การใช้วิธีพหุสัมพันธ์จะช่วยเพิ่มความจำได้ในระยะยาว จุดประสงค์ของการศึกษานี้คือการพิจารณากิจกรรมพหุสัมพันธ์ เพิ่มความแม่นยำในการสะกดคำในการทดสอบรายสัปดาห์ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหลากหลายความรู้สึก เช่น การเขียนแบบมีพื้นผิว นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ฝึกการสะกดคำทุกสัปดาห์ในช่วงเวลาของศูนย์ศิลปะภาษา ก่อนและหลังการทดสอบรายสัปดาห์ รายการตรวจสอบเชิงสังเกต และปลายเปิดแบบสอบถามใช้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ผลของข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่าการใช้กิจกรรมพหุสัมพันธ์มีส่วนช่วยปรับปรุงความแม่นยำในการสะกดคำของนักเรียน ในขณะที่นักเรียนบอกว่าพวกเขาสนุกกับการใช้กิจกรรมพหุสัมพันธ์และยังอยากเรียนโดยใช้กิจกรรมพหุสัมพันธ์ต่อไป

Shea Gahan (2016) ได้ศึกษาเรื่องการสอนแบบหลายวิธีส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ตัวอักษรและเสียงอักษรในโรงเรียนเตรียมอนุบาล เครื่องมือที่ใช้คือการสังเกตตัวอักษรภาษาและการประเมินการรู้หนังสือเตรียมอนุบาล ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่านักเรียนเตรียมอนุบาลได้รับประโยชน์ จากวิธีการสอนแบบหลายความรู้สึกเมื่อเรียนรู้ตัวอักษรและเสียงอักษร

Susan (2016) ได้ศึกษาการเรียนการสอนแบบหลายความรู้สึกจะไม่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการระบุตัวอักษรของนักเรียนอนุบาล กลุ่มที่หนึ่งได้รับคำแนะนำภาพและเสียงเกี่ยวกับตัวอักษรพิมพ์ใหญ่และเล็ก และกลุ่มที่สองได้รับการสอนแบบหลายความรู้สึก เครื่องมือที่ใช้คือแบบสำรวจการสังเกตด้านการรู้หนังสือ การศึกษาครั้งนี้ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในการระบุตัวอักษรระหว่างกลุ่มภาพ เสียงและกลุ่มหลายความรู้สึก

Tiffany Schardt (2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้แบบพหุสัมผัส การเรียนรู้แบบพหุสัมผัสเป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ รูปแบบหนึ่งที่จะได้พบกับข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการที่ทำให้เด็กใช้เวลาน้อยลงกับเทคโนโลยี และในการเรียนรู้ผ่านพหุสัมผัส คือข้อมูลพร้อมสำหรับผู้ปกครองและสิ่งที่เราสามารถทำได้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบพหุสัมผัสที่บ้าน นอกจากข้อมูลนี้แล้ว ผู้ปกครองจะได้หนังสือแนะนำที่รวมสาระวิชาการแนวคิดที่เกี่ยวกับบทเรียนพหุสัมผัส ซึ่งจะถูกระเบียบเพื่อให้ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยี ความสำคัญของการเรียนรู้แบบพหุสัมผัส การพิสูจน์ และเนื้อหาคู่มือ โครงการคือจัดวางอย่างง่ายตายเพื่อให้ผู้อ่านได้รับข้อมูลที่จำเป็นต่อการเข้าใจถึงความสำคัญของพหุสัมผัสและนำไปปรับใช้กับเด็กได้

Lisnawati Ruhaena (2019) ได้ศึกษาการใช้แบบอย่างพหุสัมผัสสัมผัส เพื่อปรับปรุงการกระตุ้นและการพัฒนาของทักษะการรู้หนังสือเบื้องต้น การดำเนินการนี้ดำเนินการกับแม่และลูก 56 คน อายุ 3-5 ปี โดยให้สื่อความรู้และช่วยเหลือแม่ ความช่วยเหลือดำเนินการโดยเอกอัครราชทูต 21 คน เอกอัครราชทูตแต่ละคนช่วยแม่ 2-3 คน การวิจัยการดำเนินการด้วยวิธีผสม ได้ดำเนินการเพื่อใช้แบบจำลองหลายประสาทสัมผัสและประเมินผลงาน ข้อมูลเชิงปริมาณถูกเก็บรวบรวมโดยมาตราส่วน ในขณะที่เชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเสร็จสิ้นด้วย Paired Sample T-Test และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยเนื้อหาการวิเคราะห์ เมื่อนำแบบอย่างพหุสัมผัสมาใช้แล้ว การกระตุ้นการรู้หนังสือของเด็กเปลี่ยนจากวิธีข้อความเป็นวิธีบริบท แบบอย่างพหุสัมผัสมีส่วนทำให้เกิดกิจวัตรการอ่านนิทานและการเล่นหุ่นมือ การจดจดหมาย และหนังสือกิจกรรม การมีส่วนร่วมมีความสำคัญมากเพราะเป็นการเพิ่มกิจกรรมการรู้หนังสือและพัฒนาการการรู้หนังสือของเด็ก

Hazhari Ismail (2020) ได้ศึกษาเรื่องความสามารถในการอ่านที่มีความสำคัญต่อบุคคล เนื่องจากเกี่ยวข้องกับความสามารถทางภาษา ดังนั้นความสามารถทางภาษาของเด็กจึงเป็นรากฐานของการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการได้มาซึ่งความรู้ผ่านกิจกรรมการอ่าน สามารถนำวิธีการต่างๆ มาประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของเด็ก ให้แน่ใจว่าพวกเขาจะไม่มีปัญหาใด ๆ ระหว่างช่วงการเรียนรู้ การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อระบุมุมมองของครูต่อการใช้เทคนิคพหุสัมผัสในบทเรียนการสอนสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนอายุ 6 ปี เรื่องการอ่านพยางค์เปิด โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพ ของครูสองคนจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนใน Shah Alam, Selangor ได้รับเลือกให้เข้าร่วมในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ครูทั้งสองมีประสบการณ์ด้านการรู้หนังสือมาหลายปี โดยเฉพาะวิธีการอ่าน ผลการศึกษาพบว่า ครูใช้เทคนิคพหุสัมผัสในการอ่านบทเรียนเรื่องการอ่านพยางค์เปิด ส่งผลดีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็ก อย่างไรก็ตาม เทคนิคพหุสัมผัสจะต้องเสริมความแข็งแกร่ง โดยใช้วัสดุที่เหมาะสมกับเด็กเพื่อให้แน่ใจว่ามีประสิทธิผล

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบสมดุภาษา

อวยพร พันธุ์อุดม (2559) ได้ศึกษาเรื่องความสามารถทางภาษาไทยและความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยจัดการเรียนรู้แบบสมดุภาษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปราสาททองวิทยา ปีการศึกษา 2557 โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาไทยและความมุ่งมั่นในการทำงาน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการจัดการเรียนรู้แบบสมดุภาษากับการจัดการเรียนแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบสมดุภาษา แผนการจัดการเรียนรู้อย่างปกติ แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาไทย แบบสังเกตพฤติกรรมการมุ่งมั่นในการทำงาน ซึ่งผลการวิจัยพบว่าความสามารถทางภาษาไทยและความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสมดุภาษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นรินทร์ธร นูพามาตะตะนัง และ ทศนีย์ นาคคุณทรง (2564) ได้ศึกษาเรื่องการประสพการณ์ตามแนวสมดุภาษาเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนบ้านตันคูเหนือ อำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดประสพการณ์ตามแนวสมดุภาษา แบบประเมินความสามารถด้าน

การอ่านของเด็กปฐมวัย และแบบประเมินความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวสมดุภาษาที่มีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนสูงขึ้น 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ ตามแนวสมดุภาษาที่มีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

Jami Beth Clements (2020) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของแนวทางสมดุภาษาในการอ่าน วัตถุประสงค์ของการศึกษาเชิงปริมาณนี้ เพื่อตรวจสอบผลกระทบของสมดุภาษาการสอนในด้านการอ่านมีผลต่อแรงจูงใจในการอ่านของนักเรียนและความสามารถในการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนประถมของโรงเรียนเทศบาลแห่งหนึ่ง การศึกษานี้วิเคราะห์ข้อมูลการประเมินการอ่านและข้อมูลจากการสังเกตของครู การจัดการแรงจูงใจในการอ่านแบบสอบถามการควบคุมตนเองเพื่อวัดแรงจูงใจในการอ่านของนักเรียนที่ได้รับคำแนะนำการอ่านโดยใช้แนวทางสมดุภาษา ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระยะเวลาการอ่านที่ให้ระหว่างการสอนการอ่านระหว่างการนำไปใช้ ในปัจจุบันของแรงจูงใจในการอ่านของนักเรียน และระยะเวลาการเติบโตของความสามารถในการอ่านของนักเรียน การศึกษาใช้รูปแบบโปรแกรม CIPP การประเมินผลสำหรับการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบริบท ข้อมูลนำเข้า กระบวนการ ของการนำไปใช้งานและผลการเรียนของนักเรียนจากการสอนการอ่านอย่างสมดุ จากผลการสำรวจจะระดับแรงจูงใจในการอ่านของนักเรียนในปัจจุบันจะแตกต่างกัน ระหว่างนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ และไม่สะท้อนถึงแนวโน้มในการวิจัยแรงจูงใจ นักเรียนไม่มีการเติบโตอย่างมีนัยสำคัญในความสามารถในการอ่านในช่วงการนำไปใช้งาน คำแนะนำสำหรับการวิจัยในอนาคตและโครงการต่อเนื่องรวมถึงการพัฒนาวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง การรู้หนังสือที่สมดุ การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแรงจูงใจของนักเรียนเพื่อวัดการเติบโต และการวิเคราะห์ผลของการสอนการอ่านอย่างสมดุต่อการรู้หนังสือต่อประชากรนักเรียนสอดคล้องกับประชากรนักเรียนของเขตมากขึ้น

4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการอ่านและเขียนของเด็กปฐมวัย

ชมภู แก้วดวง (2556) ได้ศึกษาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยโดยการจัดประสบการณ์ตามแนวธรรมชาติ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสระบัว อำเภอพยุหะคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1 ห้องเรียน 28 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม(Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1)แผนการ

จัดประสบการณ์ตามแนวภาษาศาสตร์ธรรมชาติ 2) แบบประเมินความสามารถด้านการอ่านจำนวน 20 ข้อ และด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นแบบประเมินรายบุคคลมีค่าความเที่ยง (Reliability) ด้านการอ่านเท่ากับ 0.91 และค่าความเที่ยงด้านการเขียนเท่ากับ 0.94 ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยดีขึ้น จากการได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวภาษาศาสตร์ธรรมชาติสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ มีความสามารถด้านการอ่านสูงขึ้นหลังจากการได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และมีความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย หลังได้รับการจัดประสบการณ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จารุทัศน์ วงศ์ข้าหลวง (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ READ เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านเริ่มแรกของเด็กวัยเตาะแตะ เพื่อสร้างประเมินประสิทธิภาพและขยายผลรูปแบบ READ ด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา โดยนำไปทดลองกับเด็กวัยเตาะแตะอายุ 2 ปีครึ่ง ถึง 3 ปี ในสถานพัฒนาเด็กบ้านรักเนอร์สเซอร์สคูล โดยใช้การวิจัยแบบ Time-Series Desing มีการสังเกตพฤติกรรมทักษะการอ่านเริ่มแรกของเด็กวัยเตาะแตะก่อนการจัดกิจกรรม แล้วนำมาวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ พบว่า รูปแบบ READ สามารถส่งเสริมทักษะการอ่านเริ่มแรกของเด็กวัยเตาะแตะได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ศุภมาส จิรกอบสกุล (2559) ได้ศึกษาทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดแหลมแค จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน แบบบันทึกทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียน แบบสังเกตความสนใจในการอ่าน และแบบสังเกตความสนใจในการเขียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยร้อยละ ผลการศึกษาพบว่าการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกันเด็กมีทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนสูงขึ้นก่อนการจัดกิจกรรม และหลังการจัดกิจกรรมเด็กมีความสนใจในการอ่านและการเขียนสูงขึ้นก่อนการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน

พิมลพร พงษ์ประเสริฐ (2563) ได้ศึกษาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของฮันเตอร์ร่วมกับแบบฝึกทักษะ จำนวน 20 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนอนุบาลวัดบางนางบุญ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยมาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แผนการ

จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของฮันเตอร์ร่วมกับแบบฝึกทักษะ 2) แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ 3)แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำ และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของฮันเตอร์ร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีรูปแบบที่ใช้ในการทดลองแบบกลุ่มทดลองหนึ่งกลุ่ม โดยทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และค่าสถิติทดสอบที่แบบไม่อิสระต่อกัน (Dependent Samples t-test) ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำ หลังการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของฮันเตอร์ร่วมกับแบบฝึกทักษะ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในภาพรวมของความคิดเห็นนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของฮันเตอร์ร่วมกับแบบฝึกทักษะ อยู่ในระดับดีมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย “การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย” ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับอนุบาล 3 อายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 303 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย คือ นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 28 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนที่มีความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนที่ความสนใจเข้าร่วมการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) แบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย และแบบสังเกตความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย และ โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมินความสามารถในการอ่านและเขียนของเด็กปฐมวัย

2.1.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ

2.1.2 ผู้วิจัยศึกษาการสร้างแบบประเมินความสามารถในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำสาระสำคัญมาประยุกต์ใช้ในการสร้างแบบประเมินความสามารถในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย มีรายละเอียดดังนี้

ความสามารถในการอ่าน หมายถึง ความสามารถที่เด็กสามารถแสดงออกถึงในการชี้และออกเสียงตัวพยัญชนะ อ่านคำง่าย ๆ และสามารถอ่านข้อความที่มีภาพประกอบหรือหนังสือที่มีภาพได้อย่างต่อเนื่อง และเดาภาพและเรื่องราวได้

เกณฑ์การให้คะแนนด้านการอ่าน

1) ชี้คำที่อ่านได้ถูกต้อง แบบคำต่อคำ

- ชี้คำที่อ่านได้ถูกต้อง แบบคำต่อคำ อย่างคล่องแคล่ว ให้ 3 คะแนน

- ชี้และอ่านได้ถูกต้อง โดยอาศัยบริบทของคำ ให้ 2 คะแนน

- ชี้และอ่านได้ โดยต้องการความช่วยเหลือ ให้ 1 คะแนน

2) สามารถจดจำรูปร่างและชื่อของพยัญชนะจากตัวอักษรที่เห็น

- จดจำรูปร่างและชื่อของพยัญชนะได้อย่างถูกต้อง ให้ 3 คะแนน

- จดจำรูปร่างและชื่อของพยัญชนะได้บางส่วน ให้ 2 คะแนน

- จดจำรูปร่างและชื่อของพยัญชนะไม่ได้ ต้องได้รับความช่วยเหลือ ให้ 1 คะแนน

3) สามารถระบุเสียงพยัญชนะต้นของคำจากบริบทได้

- ระบุเสียงพยัญชนะต้นของคำจากบริบทได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว ให้ 3 คะแนน

- เสียงพยัญชนะต้นของคำจากบริบทได้บ้างบางคำ ให้ 2 คะแนน

- เสียงพยัญชนะต้นของคำจากบริบทได้โดยต้องได้รับความช่วยเหลือ ให้ 1 คะแนน

4) สามารถอ่านข้อความในหนังสือภาพได้อย่างต่อเนื่อง และเดาเรื่องความหมายหรือเนื้อเรื่องได้

- อ่านข้อความหนังสือภาพได้อย่างต่อเนื่องและเดาความหมาย

หรือเนื้อเรื่องได้อย่างคล่องแคล่ว ให้ 3 คะแนน

- อ่านข้อความหนังสือภาพได้อย่างต่อเนื่องและเดาความหมาย

หรือเนื้อเรื่องได้ แต่ต้องช่วยเหลือบ้างบางคำ ให้ 2 คะแนน

- หนังสือภาพได้อย่างต่อเนื่องและเดาความหมาย

หรือเนื้อเรื่องไม่ได้ ต้องได้รับการช่วยเหลือจึงจะทำได้ ให้ 1 คะแนน
 ความสามารถด้านการเขียน หมายถึง ความสามารถที่เด็กสามารถแสดงออกถึงใน
 การเขียนคำตามต้นแบบ คำตามคำบอก เขียนประโยคที่มีประธาน กิริยา และสามารถเขียน
 อธิบายสิ่งที่วาดได้

เกณฑ์การให้คะแนนด้านการเขียน

1) การเขียนคำ

- เขียนคำตามต้นแบบที่กำหนดได้ ตัวอักษรไม่กลับหัว ไม่กลับด้าน
 ไม่สลับที่ และเขียนข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเองได้ ให้ 3 คะแนน
- เขียนคำตามต้นแบบที่กำหนดได้ มีตัวอักษรบางตัวกลับหัว
 กลับด้านหรือสลับที่ มีความพยายามที่จะเขียนข้อความที่คิดขึ้นเอง ให้ 2 คะแนน
- เขียนคำตามต้นแบบที่กำหนดไม่ได้ หรือเขียนเป็นสัญลักษณ์
 ที่ไม่เป็นตัวอักษร ให้ 1 คะแนน

2) การวาดรูปและเขียนคำ

- วาดรูปและเขียนคำที่วาดได้เหมาะสมโดยเชื่อมโยงเป็นเรื่องราว
 สัมพันธ์กัน ให้ 3 คะแนน
- วาดรูปและเขียนคำได้โดยเชื่อมโยงกันเป็นตอน ๆ ให้ 2 คะแนน
- วาดรูปและเขียนคำได้ไม่สัมพันธ์กัน ให้ 1 คะแนน

3) การเขียนประโยค

- เขียนคำตามต้นแบบที่กำหนดและเล่าเรื่องเขียนประโยคได้
 อย่างคล่องแคล่ว ให้ 3 คะแนน
- เขียนคำตามต้นแบบที่กำหนดและเล่าเรื่องเขียนประโยคได้
 แต่ต้องการความช่วยเหลือ ให้ 2 คะแนน
- เขียนคำตามต้นแบบที่กำหนดและเล่าเรื่องเขียนประโยคไม่ได้
 ต้องได้รับการช่วยเหลือจึงจะทำได้ ให้ 1 คะแนน

4) การใช้คำศัพท์ในการสร้างสรรค์เรื่องราวผ่านการเขียนของตนเอง

- เขียนเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน โดยใช้คำศัพท์ใหม่ ให้ 3 คะแนน
- เขียนคำศัพท์ โดยไม่ได้เล่าเป็นเรื่องราว ให้ 2 คะแนน
- เขียนคำศัพท์ไม่ได้ ต้องได้รับการช่วยเหลือจึงจะทำได้ ให้ 1 คะแนน

2.1.3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ให้คะแนนความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาการใช้ภาษาที่ถูกต้อง จากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Congruence) ของข้อคำถามรายข้อได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง 0.6-1.00

2.1.4 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาในข้อ 3.1.3 ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับอนุบาลชั้นปีที่ 3 ที่มีคุณสมบัติคล้ายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 28 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์ทริอัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย ซึ่งวัดความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนทั้งฉบับ

2.1.5 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้จากข้อ 2.1.4 ไปเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาระดับความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยในปีการศึกษา 2565 โรงเรียนจิตจรดดา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

2.2 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบสังเกตความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

2.2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา รูปแบบของแบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

2.2.2 ผู้วิจัยศึกษาการสร้างแบบสังเกตความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยแบบรายพฤติกรรม จำนวน 1 ชุด ชุดละ 7 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้

ข้อที่ 1 ทักษะในการจับถือหนังสือ (book holding skills)

- 1.1 จับ-ถือหนังสือได้ถูกต้องเหมาะสม
- 1.2 แสดงให้เห็นว่าอ่านจากปกหน้าไปหลัง
- 1.3 รู้ความแตกต่างระหว่าง “ภาพ” และ “คำ”
- 1.4 เข้าใจความหมายของคำว่าเริ่มต้น กับตอนจบของหนังสือ
- 1.5 เข้าใจองค์ประกอบของปกหนังสือ

ข้อที่ 2 ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ (concept about print)

- 2.1 สามารถชี้ไปที่คำขณะที่อ่านด้วยตนเอง (ไม่ใช่ชี้ที่ภาพ)

2.2 ซึ่คำที่อ่านได้ถูกต้อง แบบคำต่อคำ

2.3 รู้ว่าเวลาอ่านต้องอ่านจากซ้ายไปขวา และบนลงล่าง

2.4 รู้ว่าต้องการอ่านหนังสือเริ่มต้นจากด้านหน้า ไปด้านหลัง

2.5 รู้ความแตกต่างระหว่างตัวอักษร คำ และประโยค

ข้อที่ 3 ความตระหนักรู้ความแตกต่างของเสียง (phonemic awareness)

3.1 สามารถฟังและออกเสียงตามได้อย่างถูกต้อง

3.2 สามารถออกเสียง “เน้น” พยางค์ ตามเสียงที่ได้ยิน

3.3 สามารถแยกความแตกต่างระหว่างคำต่างๆ ได้จากบทสนทนาที่ยาว

ข้อที่ 4 การออกเสียงสะกดคำ (phonic : letter and sound relationships)

4.1 สามารถจดจำรูปร่างและชื่อของพยัญชนะจากตัวอักษรที่เห็น

4.2 สามารถระบุพยัญชนะต้นจากบริบทได้

4.3 สามารถบอกคำคล้องจองได้

4.4 สามารถจำรูปแบบของการสะกดคำและใช้ในการเขียนสะกดคำ

4.5 สามารถจดจำคำศัพท์ได้หลายคำในเวลารวดเร็ว

ข้อที่ 5 ความคล่องในการอ่าน (fluency)

5.1 อ่านสื่อการอ่านในระดับขั้นนั้นๆ ได้อย่างถูกต้อง

5.2 มีอัตราการอ่านคล่องอยู่ในระดับที่เหมาะสม

5.3 มีอัตราการอ่านที่หลากหลายตามวัตถุประสงค์ของสิ่งที่อ่าน

5.4 แสดงออกที่เหมาะสมตามสิ่งที่อ่าน

5.5 มีจังหวะการอ่านที่เหมาะสมตามเครื่องหมายวรรคตอน

ข้อที่ 6 คำศัพท์ (vocabulary)

6.1 ใช้คำศัพท์ได้เหมาะกับระดับชั้นในงานเขียน

6.2 ใช้คำศัพท์ได้เหมาะกับระดับชั้นเมื่อพูดคุย

6.3 สืบค้นความหมายจากแหล่งต่างๆ เมื่อพบคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคย

6.4 แสดงความกระตือรือร้นหรือสงสัยใคร่รู้เมื่อเจอคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคย

6.5 ใช้คำศัพท์ใหม่ทั้งในงานเขียน และการพูด

ข้อที่ 7 ความเข้าใจเรื่องราว (comprehension)

7.1 ตอบคำถามทั้งปลายปิดและปลายเปิดจากเรื่องที่อ่านให้ฟัง

7.2 สามารถตอบแบบถอดความ เมื่อถูกถามว่าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร

7.3 สามารถบอกใจความสำคัญ หรือเนื้อหาหลักของเนื้อความได้

7.4 สามารถตอบคำถามสำคัญของเนื้อความได้

7.5 ถามคำถามเมื่อฟังเรื่องแล้วเข้าใจความหมายไม่กระจ่างชัด

2.2.3 นำแบบสังเกตความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและพิจารณาการใช้ภาษาที่เหมาะสม และนำแบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ที่ผ่านการตรวจสอบเพื่อให้คะแนนความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Congruence) ของข้อคำถามรายข้อได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง 0.6 - 1.00

2.2.4 ผู้วิจัยนำแบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับอนุบาลชั้นปีที่ 3 ที่มีคุณสมบัติคล้ายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 28 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

2.2.5 ผู้วิจัยนำแบบสังเกตความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้ ไปเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาระดับความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยในปีการศึกษา 2565 โรงเรียนจิตรลดา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

2.3. ขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย ทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส และขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมและเทคนิคที่สำคัญ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส

2.3.2 ผู้วิจัยสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) ซึ่งในแต่ละกิจกรรมประกอบด้วย 6 หัวข้อหลัก ดังนี้

- 1) ชื่อกิจกรรม
- 2) จุดมุ่งหมายของกิจกรรม
- 3) สื่อและอุปกรณ์

4) วิธีดำเนินการทำกิจกรรม

5) ชั้นสรุป

6) การประเมินผล

โดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การจูงใจก่อนการทำกิจกรรม เป็นขั้นที่ใช้กิจกรรมเพื่อกระตุ้นและจูงใจ เตรียมความพร้อมให้เด็กเกิดสมาธิและความสนใจก่อนการทำกิจกรรมพหุสัมพันธ์ โดยการใช้ การตั้งคำถาม การร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง การเคลื่อนไหว เกมสร้างสรรค์ ปริศนาคำทาย

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แนวคิดสำคัญ เป็นขั้นของการให้แนวคิดสำคัญตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องราวของเด็ก เพื่อให้เกิดความเข้าใจพร้อมทั้งเกิดความสนใจมากขึ้น โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1) เด็กและครูสนทนาร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่เกี่ยวกับหน่วยสาระการเรียนรู้

2.2) ครูสร้างบทสนทนา ตั้งคำถามกระตุ้นให้เด็กคิด สังเกต และทำกิจกรรมกลุ่มใหญ่เชื่อมโยงกับหน่วยสาระการเรียนรู้รวมถึงเชื่อมโยงไปสู่ตัวเด็ก

ขั้นที่ 3 การเตรียมความพร้อมก่อนทำกิจกรรมกลุ่มย่อย เป็นขั้นการแนะนำเกี่ยวกับโต๊ะกิจกรรมกลุ่มย่อย เพื่อแบ่งกลุ่มเด็กและให้เด็กเข้ากลุ่มเพื่อทำกิจกรรมพหุสัมพันธ์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ใช้ทักษะการอ่านและเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ ตา หู สัมผัส ดม และชิม ที่สอดคล้องและมีความหมายต่อตัวเด็กในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ ซึ่งกิจกรรมแต่ละกิจกรรมจะออกแบบให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหน่วยสาระการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 การทำกิจกรรมกลุ่มย่อย เป็นขั้นตอนที่เด็กได้ทำกิจกรรมกลุ่มย่อยตามความสนใจ ตามลำดับก่อนหลัง โดยครูมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก แนะนำและสังเกตการณ์เด็กในระหว่างการทำกิจกรรม เพื่อให้ความช่วยเหลือและประเมินพฤติกรรมของเด็ก

ขั้นที่ 5 การสรุปและสะท้อนคิด เป็นขั้นตอนที่ครูและเด็กร่วมกันสรุปว่า การทำกิจกรรมพหุสัมพันธ์ ที่ได้ทำไปนั้นมีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ และสะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้ ครูตั้งคำถามเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น รวมถึงสามารถเชื่อมโยงไปถึงเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็กได้

ตาราง 4 รายละเอียดของชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส
(Multisensory Approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็ก
ปฐมวัย

ลำดับ ที่	หน่วย	แนวคิดสำคัญ	ศัพท์ควรรู้	ขั้นตอนของกิจกรรม พหุสัมผัส	เครื่องมือที่ใช้ในการ ประเมิน
1	อาชีพในฝัน	อาชีพแต่ละอาชีพมีหน้าที่และความสำคัญแตกต่างกันไป มีเครื่องมือ อุปกรณ์ และลักษณะการแต่งกายที่แตกต่างกันไป	1.1 ครู, นักเรียน เขียน, อ่าน 1.2 เดิน, เล่น, ร้อง เหว่	ขั้นตอนของกิจกรรมพหุสัมผัส ในแต่ละกิจกรรมจะมีขั้นตอน 5 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 การจูงใจก่อนการทำกิจกรรม เป็นขั้นที่ใช้กิจกรรมเพื่อกระตุ้นและจูงใจ เตรียมความพร้อมให้เด็กเกิดสมาธิและความสนใจก่อนการทำกิจกรรม โดยการใช้การตั้งคำถาม การร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง การเคลื่อนไหว	ใช้เครื่องมือแบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและเขียนของเด็กปฐมวัย และแบบสังเกตความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย โดยการวัดมี 4 ครั้งดังนี้ ลำดับที่ 1, 3, 6 และ 8
2	ขึ้นเหนือ ลงใต้	การเดินทางในชีวิตประจำวัน ก่อนออกเดินทางในแต่ละครั้งเราต้องรู้จักเตรียมตัว ก่อนออกเดินทาง และรู้จักความหมายของป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ	2.1 กระเป๋า, ยารองเท้า, เสื้อผ้า 2.2 รถ, รถไฟ, เรือ, เครื่องบิน	ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แนวคิดสำคัญ เป็นขั้นของการให้แนวคิดสำคัญตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องราวของเด็ก เพื่อให้เกิดความเข้าใจพร้อมทั้งเกิดความสนใจมากขึ้น โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ 2.1) เด็กและครูสนทนา ร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่ เกี่ยวกับหน่วยสาระการเรียนรู้ 2.2) ครูสร้างบทสนทนา ตั้งคำถามกระตุ้นให้เด็กคิด สังเกต และทำกิจกรรมกลุ่มใหญ่ เชื่อมโยงกับหน่วยสาระการเรียนรู้รวมไปถึงเชื่อมโยงไปสู่ตัวเด็ก	
3	เวรวัักษ์ เมืองไทย	ประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศไทย หลากหลานคนไทยต้องช่วยกันสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงาม รักและสามัคคีกัน เป็นคนดีมีความรับผิดชอบ เพื่อเราจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และประเทศจะมีความเจริญก้าวหน้า	3.1 วันเด็ก, วันครู, วันขึ้นปีใหม่ วันลอยกระทง 3.2 หนึ่งบาท, ห้าบาท, สิบบาท, ยี่สิบบาท		

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับที่	หน่วย	แนวคิดสำคัญ	ศัพท์ที่ควรรู้	ขั้นตอนของกิจกรรม พหุสัมพันธ์	เครื่องมือที่ใช้ในการ ประเมิน
4	เรารักพืช พรรณไม้	พันธุ์ไม้มีมากมายหลาย ชนิด เช่น ไม้ดอก ไม้ใบ ไม้ ผล เป็นต้น การเจริญเติบโต ของต้นไม้เริ่มต้นจากเมล็ด ออกมาเป็นลำต้นและ เจริญเติบโต เป็นต้น ไม้ ประโยชน์ของต้นไม้คือให้ ร่มเงา เป็นที่อยู่อาศัยของ สัตว์และโทษของการตัดไม้ จะทำให้เกิดน้ำท่วม เกิด ภาวะโลกร้อน	4.1 ปลูก, รดน้ำ, พรวนดิน, ปุ๋ย 4.2 ชิง, ผักชี, กล้วย, ฝรั่ง	ขั้นที่ 3 การเตรียมความ พร้อมก่อนทำกิจกรรม กลุ่มย่อย เป็นขั้นจากการ ทสนาร่วมกันกับครูและ เพื่อน พุดคุยแนะนำ เกี่ยวกับโต๊ะกิจกรรม หลังจากนั้นครูแบ่งกลุ่ม เด็กและให้เข้ากลุ่มเพื่อ ทำกิจกรรม ขั้นที่ 4 การทำกิจกรรม กลุ่มย่อย เป็นขั้นตอนที่ เด็กได้ทำกิจกรรมกลุ่ม ย่อยตามความสนใจ ตามลำดับก่อนหลัง โดย ครูมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก แนะนำและ สังเกตการณ์ เด็กใน ระหว่างการทำกิจกรรม เพื่อให้ความช่วยเหลือ และประเมินพฤติกรรม ของเด็ก	
5	ดวง อาทิตย์ ดวงจันทร์ บอกร กาลเวลา	เวลากลางวัน จะมีดวง อาทิตย์ให้ความร้อนและ แสงสว่างแก่โลกของเรา ทั้ง คน พืช และสัตว์ต่างก็ได้ ประกอบกิจกรรมประจำวัน ตามบทบาทหน้าที่ของ ตนเอง ในเวลากลางคืน จะ มีดวงจันทร์บนท้องฟ้า เป็น เวลาที่เรานอนหลับ พักผ่อน	5.1 กลม, โต, แดง, เหลือง 5.2 มีด, สว่าง, ร้อน, เย็น		
6	สี สีสน ชวนม มอง	สี รอบตัวเรามีอยู่มากมาย ทั้งที่เกิดจากธรรมชาติและ เกิดจากคน สร้างสรรค์ ขึ้นมา สีมีชื่อเรียกต่างๆ เช่น สีแดง สีเหลือง สีเขียว เป็น ต้น สีแต่ละสีให้ ความรู้สึกที่ แตกต่างกัน	6.1 ใบเตย, ฟักทอง, มันม่วง กระเจี๊ยบ 6.2 ข้าว, ขนม, น้ำ, แป้ง		

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับที่	หน่วย	แนวคิดสำคัญ	ศัพท์ที่ควรรู้	ขั้นตอนของกิจกรรมพหุสัมพันธ์	เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
7	ค้นหาชีวิตสัตว์โลก	สัตว์โลกแต่ละชนิดมีที่อยู่อาศัยแตกต่างกันออกไป ซึ่งสัตว์ที่อยู่อาศัยในพื้นที่แตกต่างกันก็จะมีลักษณะการเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน รวมถึงอาหารของสัตว์แต่ละชนิดก็แตกต่างกันด้วย สัตว์เหล่านี้มีทั้งประโยชน์และโทษแต่เราควรเห็นคุณค่าของสัตว์และช่วยกันอนุรักษ์	7.1 ปลา, หมึก, เต่า, กุ้ง 7.2 เสือ, ช้าง, หมี, สิงโต	ขั้นที่ 5 การสรุป และสะท้อนคิด เป็นขั้นตอนที่ครูและเด็กร่วมกันสรุปว่า การทำกิจกรรมพหุสัมพันธ์ที่ได้ทำไปนั้นมีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ และสะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้ ครูตั้งคำถามเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น รวมถึงสามารถ	
8	ท่องโลกอวกาศ	อวกาศ คือ บริเวณที่อยู่นอกบรรยากาศของโลกออกไป ในอวกาศมีสิ่งต่าง ๆ ลอยอยู่ในพื้นที่ว่างมากมาย โดยสิ่งที่ลอยอยู่ในอวกาศ มีทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเองและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและส่งออกไปเพื่อประโยชน์ในด้านต่าง ๆ	8.1 ดาว, เมฆ, จรวด, ยานอวกาศ 8.2 โลก, ดาวพุธ, ดาวศุกร์, ดาวอังคาร	เชื่อมโยงไปถึงเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็กได้	

2.3.3 ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ขั้นตอน และเทคนิค จากนั้นนำความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปทำการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ชุดกิจกรรมมีเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยได้ตรงตามความมุ่งหมายของการวิจัย ตามแบบประเมิน รายละเอียดที่แนบไว้ภาคผนวก ก การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.3.4 ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มนักเรียนระดับอนุบาลชั้นปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 28 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของขั้นตอน วิธีการ เพื่อให้การ

ใช้ชุดกิจกรรมให้เกิดประสิทธิผลกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างสูงสุด และนักเรียนมีความพึงพอใจในการทำกิจกรรม ผู้วิจัยดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยต่อไป

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัย Adaptive time series design (ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และ สุภาพ ฉัตรภรณ์, 2553) โดยผู้วิจัยได้นำมาปรับให้สอดคล้องกับงานวิจัย ดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว มีการวัดผลก่อน ระหว่างการทดลอง และหลังทดลองมีแผนการทดลองดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แบบแผนการทดลอง Adaptive time series design

ครั้งที่ 1	ระหว่างการทดลองครั้งที่ 3,6	ครั้งที่ 8
O ₁	X ₁ -X ₃ O ₂ X ₄ -X ₆ O ₃ X ₇ -X ₈	O ₄

ความหมายของสัญลักษณ์

O ₁	แทน	ผลการประเมินการทดลองครั้งที่ 1
X ₁ -X ₈	แทน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียน
O ₂ O ₃	แทน	ผลการประเมินการทดลองครั้งที่ 3 และ 6
O ₄	แทน	ผลการประเมินการทดลองครั้งที่ 8

3.2 วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โดยมีแผนการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตพฤติกรรมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง จากการจัดกิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 เวลา 08.30 - 09.20น.

และใช้แบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยในการประเมินร่วมด้วย

2. ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมชุดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ทำการทดลองในช่วงเวลา 08.30 - 09.20 น. รวมระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 16 ครั้ง

3. ช่วงระหว่างการทดลองในสัปดาห์ที่ 1 และ 1 ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย และใช้แบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย และทำการประเมินหลังการจัดกิจกรรมในสัปดาห์ที่ 8

4. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากสัปดาห์ที่ 1, 3, 6 และ 8 โดยใช้แบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และมัธยฐาน (Median)

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังโรงเรียนจิตรลดา เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนระดับอนุบาลชั้นปีที่ 3 จากผู้จัดการและผู้อำนวยการโรงเรียน

2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาระดับความสามารถโดยใช้แบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

3) ผู้วิจัยดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย กลุ่มทดลอง

4) เก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้ประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยคำนวณจากสูตร

5.2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

5.2.1 ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

5.2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย “การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย” ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง นำมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละและเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและการเขียนโดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองและการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย (Mean)
Mdn	แทน	มัธยฐาน (Median)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
T	แทน	ค่าสถิติแจกแจงที
F	แทน	ค่าสถิติแจกแจงเอฟ
P	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

1.1 ชุดกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย ได้พัฒนามาจากการสังเคราะห์หลักการ ประเภทกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส รวมถึงหลักการและขั้นตอนการสอนแบบสมดุคภาษา แล้วนำมากำหนดประเภทกิจกรรมที่ใช้ในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยออกมาเป็นชุดกิจกรรม

1.2 ขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) ในแต่ละกิจกรรมประกอบด้วย 6 หัวข้อหลัก ซึ่งในแต่ละกิจกรรมจะประกอบด้วย 5 ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส

1.3 ผู้วิจัยได้สร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) ประกอบกับคู่มือการจัดกิจกรรม นำมาประเมินจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เมื่อตรวจสอบแล้ว ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีความเห็นสอดคล้องกันว่าชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย มีแนวคิดหลักการ วัตถุประสงค์เนื้อหาและประเภทของกิจกรรมเหมาะสมกับขั้นตอนและบทบาทของครูและเด็ก รวมทั้งแผนการจัดกิจกรรมและการประเมินผลมีความสอดคล้องกับความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย จากการประเมินประสิทธิภาพค่า IOC อยู่ในช่วง 0.6 - 1.00 ซึ่งเป็นค่าที่สามารถนำไปใช้ได้

1.4 ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัยนี้ เป็นเอกสารที่อธิบายรายละเอียดของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้ที่จะนำกิจกรรมนี้ไปใช้ได้เข้าใจทั้งแนวคิดพื้นฐาน หลักการ กระบวนการจัดกิจกรรม ตลอดจนการบริหารจัดการห้องเรียน และการประเมินผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยสาระสำคัญ 8 ประการ ดังนี้

1. แนวคิดพื้นฐาน
2. หลักการ
3. วัตถุประสงค์

4. เนื้อหา
5. ประเภทของกิจกรรมฯ
6. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมฯ
7. บทบาทของครูและเด็กในแต่ละขั้นตอนการจัดกิจกรรมฯ
8. การประเมินผล

**ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิด
พหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย**

ในการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ นั้น ผู้วิจัยได้ทำการทดลองตามแผนการวิจัยที่กำหนดขึ้น และมีการประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนจำนวน 4 ครั้ง คือ ประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนหลังการใช้ชุดกิจกรรมครั้งที่ 1 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 8 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง

ตาราง 4 ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยรายด้าน

รายการประเมิน	ครั้งที่วัด			
	1	3	6	8
ความสามารถด้านการอ่าน				
1. คำที่อ่านได้ถูกต้อง แบบคำต่อคำ	1.75	1.75	2.00	2.46
2. สามารถจดจำรูปร่างและชื่อของพยัญชนะจากตัวอักษรที่เห็น	2.54	2.54	2.64	2.79
3. สามารถระบุเสียงพยัญชนะต้นของคำจากบริบทได้	2.39	2.46	2.57	2.82
4. สามารถอ่านข้อความในหนังสือภาพได้อย่างต่อเนื่องและเดาความหมายหรือเนื้อเรื่องได้	1.75	1.79	2.21	2.79
ความสามารถด้านการเขียน				
1. การเขียนคำ	1.68	1.71	2.14	2.54
2. การวาดรูปและเขียนคำ	1.54	1.61	2.00	2.50
3. การเขียนประโยค	1.64	1.64	1.89	2.54
4. การใช้คำศัพท์ในการสร้างสรรค์เรื่องราวผ่านการเขียนของตนเอง	1.54	1.54	1.68	2.54

จากตาราง ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย รายด้าน พบว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการความสามารถด้านการอ่านและการเขียนเพิ่มสูงขึ้นเมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ในด้านความสามารถด้านการอ่านนั้น เด็กสามารถจดจำรูปร่างและชื่อของพยัญชนะจากตัวอักษรที่เห็นได้ในระดับดี รองลงมาเป็นความสามารถในการระบุเสียงพยัญชนะต้นของคำจากบริบทได้ ส่วนความสามารถด้านการเขียนนั้น เด็กมีความสามารถในการเขียนคำได้ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกันกับการเขียนประโยค และมีพัฒนาการเพิ่มสูงขึ้นในทุกรายการประเมินเมื่อวัดซ้ำหลังสิ้นสุดการทดลองในสัปดาห์ที่ 3, 6 และสัปดาห์ที่ 8 ตามลำดับ

ตาราง 5 ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยรายบุคคล

คนที่	ครั้งที่วัด				ความสามารถ ด้านการอ่าน
	1	3	6	8	
1	10	10	12	12	สูงขึ้น
2	10	10	10	12	สูงขึ้น
3	10	11	12	12	สูงขึ้น
4	6	6	8	8	สูงขึ้น
5	6	6	7	9	สูงขึ้น
6	8	8	8	11	สูงขึ้น
7	8	8	10	11	สูงขึ้น
8	6	6	8	11	สูงขึ้น
9	6	6	8	11	สูงขึ้น
10	10	10	12	12	สูงขึ้น
11	10	10	10	12	สูงขึ้น
12	10	10	10	12	สูงขึ้น
13	10	10	10	12	สูงขึ้น
14	6	6	8	11	สูงขึ้น
15	5	5	5	8	สูงขึ้น
16	10	10	10	12	สูงขึ้น
17	10	10	12	12	สูงขึ้น

ตาราง 5 (ต่อ)

คนที่	ครั้งที่วัด				ความสามารถ ด้านการอ่าน
	1	3	6	8	
18	5	6	6	7	สูงขึ้น
19	10	10	11	12	สูงขึ้น
20	12	12	12	12	คงที่
21	7	7	8	11	สูงขึ้น
22	9	9	9	11	สูงขึ้น
23	11	11	11	12	สูงขึ้น
24	4	4	6	7	สูงขึ้น
25	12	12	12	12	คงที่
26	10	10	11	12	สูงขึ้น
27	10	10	11	12	สูงขึ้น
28	5	6	7	8	สูงขึ้น

จากตาราง ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยรายบุคคล พบว่า เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีพัฒนาการความสามารถด้านการอ่านที่สูงขึ้น โดยมีเด็กปฐมวัยเพียง 2 คนจาก 28 คนที่พัฒนาการความสามารถด้านการอ่านคงที่ เนื่องจากสามารถทำคะแนนประเมินได้เต็มทุกครั้งที่ทำกรวัดและประเมิน และผู้วิจัยได้ทำการประเมินความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลเช่นเดียวกัน พบว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการความสามารถด้านการเขียนที่สูงขึ้น แต่จะมีเด็กบางคนเมื่อวัดในครั้งที่ 3 แล้วความสามารถลดลงไปก่อนที่จะเพิ่มสูงขึ้นเมื่อทำการวัดซ้ำในครั้งที่ 6 และครั้งที่ 8 ตามลำดับ แสดงดังตารางผลการประเมินความสามารถด้านการเขียนรายบุคคล

ตาราง 6 ผลการประเมินความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยรายบุคคล

คนที่	ครั้งที่วัด				ความสามารถ ด้านการเขียน
	1	3	6	8	
1	8	8	10	12	สูงขึ้น
2	8	8	9	12	สูงขึ้น

ตาราง 6 (ต่อ)

คนที่	ครั้งที่วัด				ความสามารถ ด้านการเขียน
	1	3	6	8	
3	8	4	8	12	สูงขึ้น
4	4	4	7	8	สูงขึ้น
5	4	7	5	8	สูงขึ้น
6	7	7	7	8	สูงขึ้น
7	7	4	7	8	สูงขึ้น
8	4	4	6	8	สูงขึ้น
9	4	9	6	8	สูงขึ้น
10	8	7	10	12	สูงขึ้น
11	7	8	8	12	สูงขึ้น
12	8	7	8	12	สูงขึ้น
13	7	4	7	11	สูงขึ้น
14	4	4	8	8	สูงขึ้น
15	4	8	4	8	สูงขึ้น
16	8	8	8	12	สูงขึ้น
17	8	4	9	12	สูงขึ้น
18	4	8	7	8	สูงขึ้น
19	8	9	8	12	สูงขึ้น
20	9	4	10	12	สูงขึ้น
21	4	5	7	8	สูงขึ้น
22	4	8	8	8	สูงขึ้น
23	8	4	8	12	สูงขึ้น
24	4	10	7	8	สูงขึ้น
25	10	8	10	12	สูงขึ้น
26	8	8	8	12	สูงขึ้น
27	8	4	10	12	สูงขึ้น
28	4	8	6	8	สูงขึ้น

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

ครั้งที่วัด	ความสามารถด้านการอ่าน			ความสามารถด้านการเขียน		
	Mean	SD	แปลผล	Mean	SD	แปลผล
1	8.43	2.35	ปานกลาง	6.39	2.04	ปานกลาง
3	8.54	2.29	สูง	6.50	2.08	ปานกลาง
6	9.43	2.10	สูง	7.71	1.54	ปานกลาง
8	10.86	1.69	สูง	10.11	2.00	สูง

จากตาราง ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการอ่านเมื่อวัดประเมินครั้งที่ 1 ในระดับปานกลาง (Mean = 8.43, SD = 2.35) เมื่อใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) และประเมินในครั้งที่ 3, 6 และ 8 พบว่ามีความสามารถด้านการอ่านในระดับสูง (Mean = 8.54, SD = 2.29, Mean = 9.43, SD = 2.10 และ Mean = 10.86, SD = 1.69) ตามลำดับ ส่วนความสามารถด้านการเขียนนั้น ในการวัดประเมินครั้งที่ 1, 3 และ 6 เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการเขียนในระดับปานกลาง (Mean = 6.39, SD = 2.04, Mean = 6.50, SD = 2.08 และ Mean = 7.71, SD = 1.54) ตามลำดับ ส่วนการวัดประเมินครั้งที่ 8 นั้น เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการส่งผลให้มีความสามารถด้านการเขียนในระดับสูง (Mean = 10.11, SD = 2.00)

ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยเมื่อใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach)

ก่อนการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผู้วิจัยได้ ตรวจสอบตามข้อตกลงเบื้องต้น พบว่าการทดสอบ Compound Symmetry โดยใช้สถิติ Mauchly's Test of Sphericity พบว่าไม่เป็น Compound Symmetry ทั้งตัวแปรความสามารถด้านการอ่าน $\chi^2(5) = 46.926, p\text{-value} < .001$ และตัวแปรความสามารถด้านการเขียน $\chi^2(5) = 49.634, p\text{-value} < .001$ ซึ่งหมายถึงค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรตามแต่ละครั้งที่วัดซ้ำ (Correlation) และความแปรปรวนของตัวแปรตามในการวัดซ้ำแต่ละครั้ง (Variance) ของ Treatment แต่ละกลุ่มแตกต่างกัน ซึ่งเป็นการละเมิดข้อตกลงเบื้องต้น (assumption) ของการใช้สถิติ Repeated Measure MANOVA จึงปรับแก้ด้วยการใช้วิธี

ของ Greenhouse-Geisser (Howell, 2013, 471-472) แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน ดังตาราง

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนามแบบวัดซ้ำความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย สำหรับการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 8 (Within subject effect)

แหล่งความแปรปรวน	ค่าสถิติ	Value	Hypothesis df	Error df	F	<i>p-value</i>	Partial η^2
ระยะเวลาในการประเมิน	Hotelling's trace (T^2)	6.899	6	158	90.843	< .001	.775

จากตาราง ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุนามแบบวัดซ้ำความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย สำหรับการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยมีความแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F(6, 158) = 90.843, p\text{-value} < .001, \eta_p^2 = .775$)

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำโดยวิเคราะห์ด้านความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย สำหรับการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 8

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	<i>p-value</i>	Partial η^2
ด้านการอ่าน						
ระยะเวลา	105.955	1.816	58.353	70.127	<.001	.722
ความคลาดเคลื่อน	40.795	49.026	.832			
ด้านการเขียน						
ระยะเวลา	250.357	1.852	135.181	144.923	<.001	.843
ความคลาดเคลื่อน	46.643	50.004	.933			

จากตาราง ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย สำหรับการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยมีความแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F(1.816, 49.026) = 70.127, p\text{-value} < .001, \eta_p^2 = .722$) ส่วนค่าเฉลี่ย

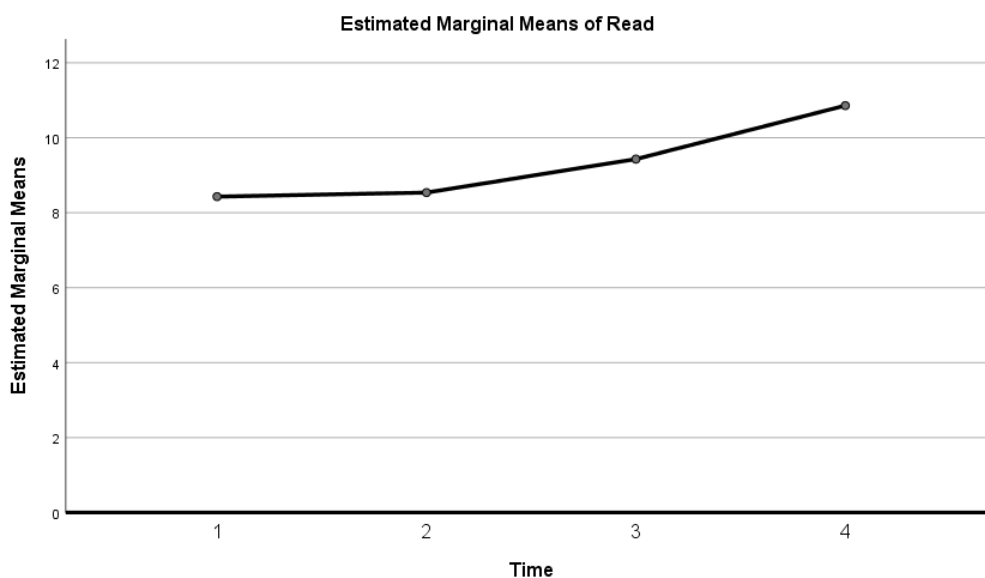
ความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยก็มีความแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน ($F(1.852, 50.004) = 144.923, p\text{-value} < .001, \eta_p^2 = .843$) ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ความสามารถรายคู่ต่อไป

ตาราง 10 ผลการทดสอบการวัดซ้ำรายคู่ของความสามารถด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย สำหรับการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 8

ระยะ		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 6	ครั้งที่ 8
	M	8.429	8.536	9.429	10.857
ครั้งที่ 1	8.429	-	0.359*	0.271*	0.394*
ครั้งที่ 3	8.536		-	-0.088	0.035
ครั้งที่ 6	9.429			-	0.123
ครั้งที่ 8	10.857				-

* $p\text{-value} < .05$

จากตาราง ผลการทดสอบการวัดซ้ำรายคู่ของความสามารถด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย สำหรับการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 8 พบว่า ความสามารถด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันโดย เมื่อวัดความสามารถด้านในครั้งที่ 8 และครั้งที่ 6 สูงกว่าการวัดในครั้งที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในการวัดครั้งที่ 3 นั้นเด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการอ่านสูงกว่าการวัดครั้งที่ 1 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่การวัดครั้งที่ 8 และครั้งที่ 6 ก็มีความสามารถด้านการอ่านสูงกว่าการวัดครั้งที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวัดครั้งที่ 8 ซึ่งเป็นครั้งสุดท้ายของการทดลอง เด็กปฐมวัยก็มีความสามารถด้านการอ่านสูงกว่าการวัดในครั้งที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นได้ดังกราฟต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 กราฟแสดงความสามารถด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยสำหรับการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 8

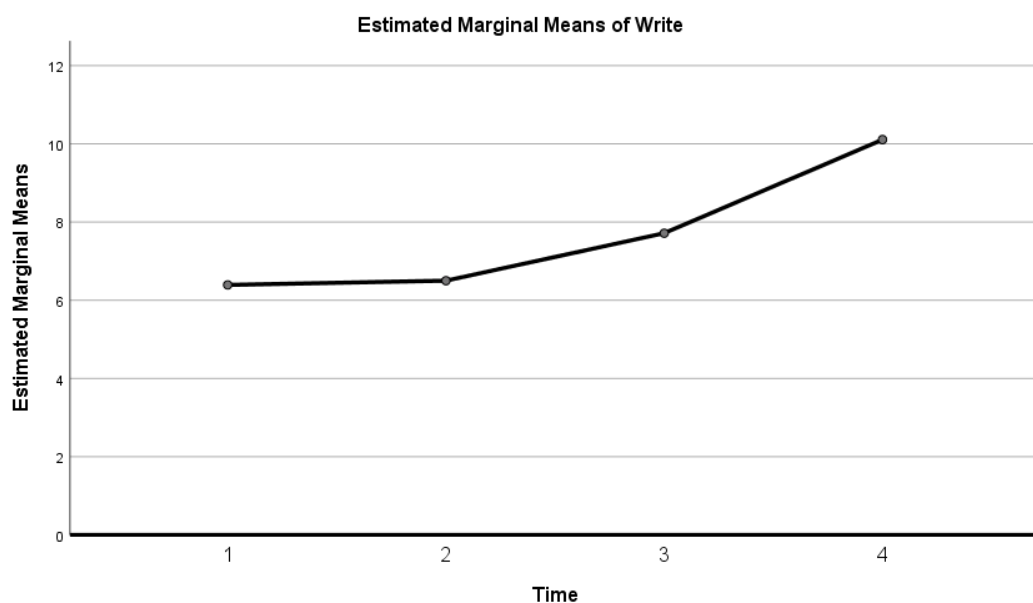
ตาราง 11 ผลการทดสอบการวัดซ้ำรายคู่ของความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย สำหรับการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 8

ระยะ	M	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 6	ครั้งที่ 8
		ครั้งที่ 1	6.393	-	1.321*
ครั้งที่ 3	6.500	.107	-	1.214*	3.607*
ครั้งที่ 6	7.714			-	2.393*
ครั้งที่ 8	10.107				-

**p-value* < .05

จากตารางผลการทดสอบการวัดซ้ำรายคู่ของความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย สำหรับการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 8 พบว่า ความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยแตกต่างกันโดย เมื่อวัดความสามารถด้านในครั้งที่ 8 และครั้งที่ 6 สูงกว่าการวัดในครั้งที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในการวัดครั้งที่ 3 นั้นเด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการเขียนสูงกว่าการวัดครั้งที่ 1 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่การวัดครั้งที่ 8 และครั้งที่ 6 ก็มีมีความสามารถด้านการเขียนสูงกว่าการวัดครั้งที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 และการวัดครั้งที่ 8 ซึ่งเป็นครั้งสุดท้ายของการทดลอง เด็กปฐมวัยก็มี
ความสามารถด้านการเขียนสูงกว่าการวัดในครั้งที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
เช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นได้ดังกราฟต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4 กราฟแสดงความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย
สำหรับการวัดครั้งที่ 1 ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 6 และครั้งที่ 8

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยได้เห็นการเปลี่ยนแปลงของความสามารถในการอ่านและการเขียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกกิจกรรมและวิธีการในการส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย มีความมุ่งหมายของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) ที่มีต่อความสามารถในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

สมมติฐานการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียน มีพัฒนาการความสามารถในการอ่านสูงขึ้น
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียน มีพัฒนาการความสามารถในการเขียนสูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับอนุบาล 3 อายุระหว่าง 5-6 ปี โรงเรียนใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 303 คนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย คือ นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 28 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนที่มีความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนที่ความสนใจเข้าร่วมการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) แบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย และแบบสังเกตความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

- 1) ผู้วิจัยทำหนังสือจากจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังโรงเรียนจิตรลดา เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนระดับอนุบาลชั้นปีที่ 3 จากผู้จัดการและผู้อำนวยการโรงเรียน
- 2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาระดับความสามารถโดยใช้แบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย
- 3) ผู้วิจัยดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย กลุ่มทดลอง
- 4) เก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย
 - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
 - 2.3 วิเคราะห์ t-test for dependent Sample เพื่อเปรียบเทียบระดับความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการอ่านและการเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส ที่มีต่อความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการอ่านและการเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการเพื่อศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย พบว่า ความสามารถในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส สูงขึ้นทุกด้าน ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความสามารถในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory approach) อยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายผลได้ดังนี้ชุดกิจกรรมออกแบบบนหลักการ 5 ด้าน ได้แก่ จุดเน้น (a focused approach) ความสนุกสนาน (a fun approach) ปฏิสัมพันธ์ (an interactive approach) องค์กรวม (a holistic

approach) และความเหมาะสมกับวัย (an age-appropriate approach) ผู้วิจัยได้ปฏิบัติตามหลักการของแผน และจากการสังเกตการทำกิจกรรมของเด็กที่ได้เรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสที่หลากหลายทั้ง การมองเห็น การดม การฟัง การสัมผัส และการชิมรส โดยบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของเด็ก ให้เด็ก ๆ ได้ทำกิจกรรมและลงมือปฏิบัติแบบกลุ่มเล็ก ทำให้เด็กมีความสนใจจดจ่อขณะทำกิจกรรม ซึ่งเป็นจุดเน้นที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น นอกจากนี้กิจกรรมที่จัดขึ้นในแต่ละครั้งจะมีสื่อ และอุปกรณ์ที่น่าสนใจ เช่น สัมผัสเมล็ดถั่ว ปิดตาดมกลิ่น ชิมรสชาติทายคำ เขียนคำด้วยสีน้ำที่ได้จากธรรมชาติ กิจกรรมเหล่านี้จึงทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานและเพลิดเพลินจากการได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่สังเกตได้จากการที่เด็ก ๆ รู้สึกตื่นเต้นที่เห็นผู้วิจัยจัดโต๊ะกิจกรรม มีความกระตือรือร้นในการสอบถามถึงกิจกรรมที่จะจัดขึ้น เมื่อเด็ก ๆ ได้ลงมือทำกิจกรรมในแต่ละโต๊ะ ผู้วิจัยคอยสังเกต แนะนำและช่วยเหลือตามความเหมาะสมกับเด็กแต่ละคนหรือกลุ่มย่อย การจัดกิจกรรมในลักษณะนี้นั้นเป็นไปตามหลักการของการปฏิสัมพันธ์ ครุมีโอกาสได้รับฟัง และตอบสนองเด็กได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การทำกิจกรรมในโต๊ะกิจกรรมแต่ละสัปดาห์จะเป็นกิจกรรมที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสที่ตนเองถนัดและเหมาะสมกับวัย จากการที่ผู้วิจัยสังเกตขึ้นงานที่เด็ก ๆ ทำจากช่วงการทดลอง พบว่ามีพัฒนาการของการวาดและการเขียนที่ซับซ้อนมากขึ้น กล่าวคือ ภาพมีความละเอียดมากขึ้น มีการเขียนคำได้ภาพ รวมถึงเขียนประโยคที่ซับซ้อนมากขึ้น การเขียนคำได้ภาพมาจากความคิดของตนเอง การพูดคุยกับเพื่อนและครู และจากธนาคารคำที่อยู่ภายในห้อง ทำให้เด็กสามารถสร้างสรรค์และแต่งประโยคเขียนคำจากภาพได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ สอดคล้องกับแนวคิด Carol Vukelich & James Christie (2004, p.14-18) ที่กล่าวถึง การอ่านและเขียนของเด็กปฐมวัย เชื่อว่ามุมมองทั้งสองนี้จำเป็นต้องเชื่อมโยงกัน เพื่อให้เด็กมีโครงสร้างที่ดีในการอ่านเขียนก่อนวัยอันควร การอ่านและการเขียนมีส่วนสำคัญต่อการรู้หนังสือขั้นต้น เด็กต้องการการมีส่วนร่วมทางสังคมที่มีความหมายกับหนังสือ การพิมพ์และการเขียนในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้ เด็กส่วนใหญ่ยังต้องการคำแนะนำโดยตรงที่เหมาะสมต่อพัฒนาการในด้านการรับรู้เสียง การจดจำตัวอักษร และคำศัพท์ ครูควรให้เด็กมีส่วนร่วมในการสนทนาที่หลากหลายและทำให้พวกเขาได้รับคำหาคัพท์ที่ไม่พบในการพูดในชีวิตประจำวัน และเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมในรูปแบบการอ่านและการเขียนที่เกิดขึ้นเอง เด็กควรได้รับโอกาสที่มีความหมายในการมีส่วนร่วมในการอ่านและการเขียน

2. ความสามารถในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory approach) ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การจูงใจก่อนการทำกิจกรรม ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แนวคิดสำคัญ ขั้นที่ 3 การเตรียมความพร้อมก่อนทำ

กิจกรรมกลุ่มย่อย ชั้นที่ 4 การทำกิจกรรมกลุ่มย่อย และชั้นที่ 5 การสรุปและสะท้อนคิด น่าจะส่งผลต่อความสามารถที่สูงขึ้น โดยอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

ชั้นการจูงใจก่อนการทำกิจกรรม ในขั้นนี้เป็นการเตรียมความพร้อมของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการใช้กิจกรรมที่มีความหลากหลาย เช่น การร้องเพลงและทำท่าทางประกอบเพลง การท่องคำคล้องจอง การเคลื่อนไหวพร้อมอุปกรณ์ การเล่นเกมปริศนาคำทาย กิจกรรมเหล่านี้ทำให้เด็กมีความสนใจจดจ่อ และอยากที่จะเรียนรู้ในขั้นตอนต่อไปได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ โรงเรียนปัญญาทัย (2559) กล่าวไว้ว่าเด็ก ๆ ชอบร้องเพลงที่มีจังหวะและมีเนื้อร้องสัมผัสคล้องจองกัน หรือคำซ้ำ ๆ กัน ซึ่งผู้วิจัยสังเกตได้จากการเข้าร่วมทำกิจกรรมในช่วงก่อนเริ่มเด็ก ๆ จะไม่ค่อยมีความสนใจจะอยู่กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ แต่เมื่อผู้วิจัยเริ่มกิจกรรมโดยใช้เพลงประกอบท่าทาง คำคล้องจอง หรือการใช้อุปกรณ์ในการเคลื่อนไหวร่างกาย เด็ก ๆ ได้ทำกิจกรรมร่วมกันและเรียนรู้เพลง คำคล้องจองได้คำศัพท์ที่หลากหลายรวมถึงท่าทางประกอบเพลง จากความสนใจที่กระจัดกระจายอยู่นั้นก็ทำให้เด็ก ๆ เกิดความสนใจจดจ่อต่อกิจกรรมในชั้นเรียนร่วมกัน นอกจากนี้กิจกรรมต่าง ๆ ในขั้นนี้ยังสามารถไปเพิ่มคลังคำศัพท์ให้กับเด็กในส่งผลต่อความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับแนวคิดของ Ouvry, 1991, as cited in Davis Judy (2001, p.3) ที่กล่าวว่าทักษะพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้อย่างหนึ่งคือความสามารถในการมีความสนใจจดจ่อ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ออกแบบผ่านประสาทสัมผัสรับรู้ที่ผ่อนคลาย

ชั้นการเรียนรู้แนวคิดสำคัญ เป็นขั้นของการให้แนวคิดสำคัญตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องราวของเด็ก ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย ทั้งสนทนาร่วมกันกับเด็ก เล่านิทานและสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทานเพื่อเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของเด็ก มีการนำสื่ออุปกรณ์ที่เป็นของจริงมาให้เด็กสังเกตและสัมผัส เช่น ในหน่วยขึ้นเหนือลองได้ได้นำยานพาหนะที่เด็กรู้จักมาให้เด็กได้สังเกตพร้อมกับสนทนาร่วมกัน หน่วยเรารู้จักพืชพรรณ ผู้วิจัยนำผ้ามาปิดสิ่งของและให้ตัวแทนออกมาสัมผัสพร้อมบอกเพื่อน ๆ ว่ามีลักษณะอย่างไร แล้วให้เพื่อนทาย เด็ก ๆ ตื่นเต้นและอยากมีส่วนร่วมในการตอบคำถามแสดงความคิดเห็น อยากออกมามีส่วนร่วมหน้าชั้นเรียนในการสัมผัสสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งการใช้สื่อของจริงที่นำมาใช้ในการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันเช่นนี้ทำให้เด็กได้สร้างการมีส่วนร่วมในประสบการณ์เดิมของเด็ก การเรียนรู้แนวคิดสำคัญที่ให้ความสำคัญกับสื่อของจริงมีผลต่อความสามารถในด้านการอ่านและการเขียน เพราะสามารถกระตุ้นให้เด็กสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน และยังเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์เดิมของเด็กได้ ซึ่งการที่เด็กได้เรียนรู้ผ่านการสัมผัสจากของจริงจะช่วยให้

เด็กเรียนรู้ได้ดีขึ้น สอดคล้องกับ Educational Playcare (2016) ที่กล่าวว่าการเล่นโดยใช้ประสาทสัมผัส รวมถึงกิจกรรมที่กระตุ้นประสาทสัมผัสของเด็ก เช่น การสัมผัส กลิ่น รส การเคลื่อนไหว การมองเห็น และการได้ยิน จะช่วยส่งเสริมให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น เพราะประสาทสัมผัสช่วยให้สมองของเด็กสร้างการเชื่อมต่อที่แข็งแกร่งขึ้นในการประมวลผลและตอบสนองต่อข้อมูลทางประสาทสัมผัส นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Longhorn, 1996, as cited in Davis Judy (2001, p.4) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อมนุษย์เปิดรับประสบการณ์ผ่านประสาทสัมผัสในทุกทาง เราจึงควรส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสสัมผัสสิ่งต่างๆ รอบตัวเพื่อการเรียนรู้ไปตลอดชีวิต

ขั้นการทำกิจกรรมกลุ่มย่อย เป็นขั้นตอนที่เด็กได้ทำกิจกรรม กลุ่มย่อยตามความสนใจ การทำกิจกรรมในขั้นนี้ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า เด็ก ๆ ในกลุ่มย่อยได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน รวมถึงช่วยเหลือกันเด็กที่มีทักษะแล้วจะช่วยเพื่อนที่เพิ่งเริ่มทำกิจกรรม อธิบายถึงการทำกิจกรรมในแต่ละโต๊ะให้เพื่อนที่ยังไม่เข้าใจ ช่วยอ่านคำศัพท์บางคำให้กับเพื่อน ส่วนผู้วิจัยจะคอยสังเกตและช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ ในการทำกิจกรรมในช่วงสัปดาห์แรก ๆ เด็กบางคนยังสับสนในการเข้ากลุ่มโต๊ะกิจกรรมกลุ่มย่อย อยู่ทำกิจกรรมเฉพาะโต๊ะที่ตนเองสนใจ จึงทำให้เข้าไม่ครบได้ทุกกิจกรรม เมื่อได้ทำกิจกรรมบ่อยขึ้น เด็กทำให้เด็ก ๆ สามารถเข้าทำกิจกรรมกลุ่มย่อยได้ครบ โดยมีเพื่อน ๆ ในกลุ่มจะช่วยกันบอกว่าให้เปลี่ยนกลุ่มไปทำกิจกรรมในโต๊ะอื่น ๆ นับเป็นการเรียนรู้ทางสังคมที่เกิดขึ้นในกลุ่มเด็ก

3. ความสามารถในการอ่านของเด็กปฐมวัย ในช่วงแรกเด็กจะชี้คำที่อ่านไปก่อน ไม่สามารถชี้ตามคำได้อย่างถูกต้อง จดจำรูปร่างและชื่อของพยัญชนะได้เพียงบางตัวรวมถึงบอกเสียงของพยัญชนะได้เพียงไม่กี่คำ และยังไม่ค่อยแม่นยำในการอ่านข้อความในหนังสือได้อย่างต่อเนื่อง เมื่อเด็กได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย พบว่า การจัดกิจกรรมตามแผนและหลักการที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้เด็กมีการพัฒนาความสามารถในด้านการอ่านที่ดีขึ้น จากการสังเกตที่มุมหนังสือนิทาน และธนาคารบัตรคำที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นจะเป็นคำศัพท์ที่ได้เรียนรู้มาแล้วจากการทำกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ เด็ก ๆ มีความสนใจในการหยิบบัตรคำมาอ่าน เขียน ลงในสมุดวาดภาพ ใช้คำที่หลากหลาย กล้าเขียนและสอบถามครูเมื่อต้องการเขียนคำศัพท์ที่สนใจ เข้ามุนิทานอ่านนิทานได้ดีมากขึ้น สามารถชี้คำตามคำที่ตนเองอ่านได้ รวมถึงมีความมั่นใจมากขึ้นในการอ่านสามารถออกมาถ่ายทอดเรื่องราวให้ครูและเพื่อนฟังหน้าชั้นเรียนได้ สอดคล้องกับเยาเวพา เดชะคุปต์ (2542) กล่าวว่า การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษามีความสำคัญต่อการสร้างความสนใจในการอ่านและการเขียนของ

เด็ก เด็กควรจะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวหนังสือ มีกิจกรรมปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครูมีโอกาสเลือกทำงานที่ชอบและสนใจ ดังนั้นภายในห้องเรียนจึงจัดให้มีมุมประสบการณ์หรือศูนย์การเรียนรู้ เช่น มุมหนังสือจะมีชั้นวางหนังสือเหมือนในห้องสมุด เป็นสิ่งจำเป็นในการสอนภาษา เพราะเด็กจะต้องใกล้ชิดและแวดล้อมด้วยหนังสือตามหลักการ ชีมซาบภาษาเพื่อให้เด็กเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองตามธรรมชาติ ควรมีหนังสือนิทาน วรรณกรรมสำหรับเด็กอย่างน้อยเท่ากับจำนวนเด็กและเพิ่มมุมเขียนหนังสือ มุมอ่านหนังสือ มุมห้องสมุดในห้องเรียน เด็กสามารถเข้าไปอ่านได้อย่างอิสระ การจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยทำให้เด็กมีความสามารถในด้านการอ่านที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธยาน์ เชาว์เฉลิมกุล (2554) ที่ได้ศึกษาความสามารถการศึกษาเขียนพยัญชนะไทย จากการสอนที่ใช้ประสาทสัมผัสหลายด้านร่วมกับการใช้สีเป็นรหัส พบว่าการที่เด็กสามารถเขียนพยัญชนะไทยได้ดีขึ้น โดยมาจากการสอนที่ใช้ประสาทสัมผัสหลายด้าน เพราะกิจกรรมเน้นให้เด็ก ๆ ได้ใช้ประสาทสัมผัสที่หลากหลายผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง เกิดความสนุกสนาน ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่ม ทำให้เด็ก ๆ มีความกล้าแสดงออกในการอ่านเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

4. ความสามารถในการเขียนของเด็กปฐมวัย อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เป็นการทำกิจกรรมผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ร่วมกัน อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้เด็กสามารถลงมือได้ ถูก กล้าที่จะคิดและตัดสินใจในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง ซึ่งในแต่ละสัปดาห์จะมีกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไปทำให้เด็กได้ทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย สามารถพัฒนาได้อย่างเหมาะสม เห็นได้จากก่อนเริ่มกิจกรรมเด็ก ๆ จะไม่กล้าเขียนคำรอคำตอบจากครูผู้สอนบนกระดานในการเขียนตอบ เมื่อเด็ก ๆ ได้ทำกิจกรรมโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์แล้วสามารถเห็นความพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องจากผลงานทั้งในเวลาทำกิจกรรมและนอเวลา เด็ก ๆ จะเริ่มวาดภาพและเขียนคำที่ได้ภาพ เมื่อได้ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องผลงานเด็ก ๆ ก็ยิ่งชัดเจนเริ่มเขียนประโยคได้ด้วยตนเองผ่านการใช้คำศัพท์ที่หลากหลายที่ได้ยินในชีวิตประจำวัน ซึ่งไม่ได้อยู่ในแผนการจัดกิจกรรมที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น รวมถึงมีเด็กบางคนสามารถเขียนเป็นจดหมายน้อยวาดภาพประกอบส่งให้ครูและเพื่อนได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถในด้านการเขียนที่ควรส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 และเป็นกิจกรรมที่หลากหลายสามารถลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง เด็ก ๆ มีความสนุกสนานในการทำกิจกรรมด้วยเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับ Cecil, Baker, & Lozano, (2017, p.45-46) กล่าวว่า การจัดให้มีวัสดุ/สื่อการอ่านที่

หลากหลายในชั้นเรียน เปิดโอกาสให้เด็กมีประสบการณ์การอ่านกับสื่อการอ่านหลายๆ ประเภท ไม่ว่าจะเป็นหนังสือเด็ก นิตยสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือออนไลน์ ให้มีทั้งหนังสือบันเทิงคดีและสารคดี รวมถึงการมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และจัดให้เด็กได้มีประสบการณ์การเขียนที่มีความยืดหยุ่น เขียนที่ไม่เป็นทางการหรือเชื่อมโยงกับการสะกดคำ จะช่วยส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กได้

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางด้านทักษะการอ่านและการเขียนสูงขึ้นมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory approach) ได้พัฒนาความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็ก เพราะเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย และมีมุมสำหรับให้ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหลังจากทำกิจกรรมเสร็จ
2. การจัดกิจกรรมมีขั้นตอนที่ชัดเจนให้เด็กได้มีส่วนร่วมและลงมือทำกิจกรรมที่หลากหลายหลายด้วยการทำกิจกรรมแบบกลุ่มย่อยและจับคู่ ช่วยเปิดโอกาสให้เด็กเกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
3. ในการทำกิจกรรมโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เป็นกิจกรรมที่ให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสที่หลากหลาย ในการลงมือปฏิบัติทำให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานและสนใจในการทำกิจกรรม แต่ในช่วงแรกที่จัดกิจกรรมเด็กอาจจะยังไม่ค่อยเข้าใจในการเข้ากลุ่มทำกิจกรรม และทำให้การแสดงพฤติกรรมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนยังออกมาไม่มากนัก เพราะบางคนเข้ากลุ่มทำกิจกรรมไม่ครบตามที่กำหนดจึงทำให้ขาดหายไปในช่วงดัดกิจกรรม แต่เมื่อเด็กได้รับการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และส่งผลให้พัฒนาการความสามารถด้านการอ่านและเขียนดีขึ้น
4. เด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส นั้นจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมมาใช้ในการอ่านและเขียนข้อความของตนเองโดยใช้คำอย่างสร้างสรรค์ได้ในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory approach) ควรส่งเสริมเด็กให้เกิดการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยจัดมุมในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่

ส่งเสริมต่อความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กประกอบกับการจัดกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์

2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส ครูควรออกแบบแผนการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับคำศัพท์ที่เด็กควรเรียนรู้เข้าไปสอดแทรกในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ และควรจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส ควรส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ รวมถึงให้เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ที่หลายหลายด้วยกระบวนการสืบเสาะด้วยตนเอง โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม เกิดการพัฒนาด้านภาษาที่มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory approach) ที่มีผลต่อความสามารถในด้านอื่น ๆ เช่น การสื่อสาร การแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

2. ควรใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัสร่วมกับวิธีการสอนภาษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ที่สำคัญระหว่างระดับชั้นปฐมวัยกับระดับชั้นประถมศึกษา

บรรณานุกรม

- Anupma. (2020). What is Multisensory Learning. Retrieved from <https://empowerkidz.com/what-is-multisensory-learning>
- Carol Vukelich, & James Christie. (2004). *Building a Foundation for Preschool Literacy Effective Instruction for Children's Reading and Writing Development*. USA: International Reading Association.
- Cecil, N. L., Baker, S., & Lozano, A. S. (2017). *Striking a Balance: A Comprehensive Approach to Early Literacy: A Comprehensive Approach to Early Literacy*. New York: Routledge; 5th edition.
- Chris Hoye. (2018, 28 March). Benefits of the Multisensory Approach in the Classroom. Retrieved From <https://thegatewayschool.com/multisensory-approach-special-education/>
- Davis Judy. (2001). *A sensory approach to the curriculum : for pupils with profound and multiple learning difficulties*. London: David Fulton.
- Educational Playcare. (2016). Why Sensory Play is Important for Development. Retrieved from <https://www.educationalplaycare.com/blog/sensory-play-important-development>
- Hazhari Ismail. (2020). THE USE OF MULTISENSORY TECHNIQUE IN THE TEACHING OPEN SYLLABLES READING SKILL FOR PRESCHOOLERS FROM A TEACHER'S PERSPECTIVE. *Southeast Asia Early Childhood*, 9(2), 155-165.
- Jami Beth Clements. (2020). *The Impact Of The Balanced Literacy Approach In Reading Instruction On Student Reading Motivation And Reading Competence*. (Masters Projects).
- Joanne Jasmine. (2015). The Use of Multisensory Approaches during Center Time, through Visual, Auditory, and Kinesthetic-Tactile Activities, to Enhance Spelling Accuracy of Second Grade Students. *Journal of Education & Social Policy*, 2, 12-19.
- Lisnawati Ruhaena. (2019). Multisensory Model: Implementation and Contribution of Home

- Early Literacy Stimulation. *Psikologi*, 46(2), 117-129.
- Mary Barbara Stark. (1976). *A multi-sensory curriculum for young children* (The Educational Specialist). University of the Pacific, California.
- Patti Wanamaker. (2016). Sensory Learning Styles. Retrieved from <https://milady.cengage.com/blog/sensory-learning-styles>
- Shea Gahan. (2016). *The Impact of a Multisensory Instructional Approach on Learning Letters and Sounds*. (Graduate Programs). Education Goucher College, USA.
- Susan. (2016). *The Effect of Multisensory Instruction on Letter Identification of Kindergarten Students*. (Graduate Programs). Education Goucher College, USA.
- Tiffany Schardt. (2018). *The Importance of Teaching Young Children Academics Through Multi-Sensory Activities*. (Doctoral dissertation). Dominican University of California, U.S.A. .
- กมลพรรณ ชีวพันธุ์ศรี. (2545). สมองกับการเรียนรู้ = *Learning and the brain*. กรุงเทพฯ: ส่งเสริมการศึกษาและจริยธรรม.
- กันตวรรณ มีสมสาร. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาโดยบูรณาการแนวสมดุคภาษาและการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. (ปริญญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เกริก ท่วมกลาง, และ จินตนา ท่วมกลาง. (2555). การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2541). กระบวนทัศน์ใหม่: การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล (พิมพ์ครั้งที่ 5). นนทบุรี: SR Printing Limited Pratership.
- เขมณัฐ มิ่งศิริธรรม. (2559). การออกแบบสื่อสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. (2562). มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ [เอกสารประกอบการประชุม]. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ.
- คณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน. (2564). คู่มือพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยการอ่าน หนังสือฝึกอ่านตามระดับความสามารถและหนังสือภาพสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: บริษัท แพลน พรินท์ติ้ง จำกัด.
- จารุทัศน์ วงศ์ข้าหลวง. (2557). การพัฒนารูปแบบ READ เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านเริ่มแรกของเด็ก

- วัยเตาะแตะ. (ปริญญาณีพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
 ชนิพรรณ จาติเสถียร. (2560). การส่งเสริมความสามารถทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย (1).
 กรุงเทพฯ: พลัสเพรส.
 ชมภู แก้วดวง. (2556). ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวธรรมชาติที่มีต่อความสามารถด้านการอ่าน
 และการเขียนของเด็กปฐมวัย. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 8(23), 103-114.
 ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). 80 นวัตกรรม : การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพ์ครั้งที่ 6,
 (ฉบับปรับปรุง).). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 ณัฐธยาน์ ชาวเฉลิมกุล. (2554). การศึกษาความสามารถเขียนพยัญชนะไทย ของนักเรียนชั้น
 อนุบาลปีที่ 3-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเล็กน้อย จากการสอน
 ที่ใช้ประสาทสัมผัสหลายด้านร่วมกับการใช้สีเป็นรหัส. (ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
 ทิศนา แหมมณี. (2559). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
 (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 ธิดา พิทักษ์สินสุข. (2562). วิฤตปฐมวัยกระทบอนาคตชาติ The Effects of Early Childhood
 Education Crisis on Thailand's Future. วารสารการจัดการทางการศึกษาปฐมวัย, 1(1),
 77-89.
 นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช. (2557). การเตรียมความพร้อมทักษะพื้นฐานด้านการอ่านในเด็กปฐมวัย
 (Pre-reading skills). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
 นรินทร์ธร บุผามะตะนัง, และ ทศนีย์ นาคคุณทรง. (2564). การจัดประสบการณ์ตามแนวสมดุภาษา
 เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย. ปริญญามหาบัณฑิต.
 นวลจันทร์ จุฑาทักดีกุล. (2558). การเรียนรู้ผ่านพหุประสาทสัมผัส. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะ
 ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 50, 62-68.
 ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2561). เพราะอะไรจึงไม่ควรส่งเด็กไปเรียนหนังสือก่อน 7 ขวบ.
<https://thepotential.org/knowledge/ef-education01/>
 ปราณี เมืองน้อย, พัญ ใจจันหมามงคล, อิศราภา ชื่นสุวรรณ, สุชาติพิทย์ เอมเปรมศิลป์, และ วินัดดา ปี
 ยะศิลป์. (ม.ป.ป.). คู่มือสำหรับพ่อแม่ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการดูแลและพัฒนาเด็ก ตอน
 เด็กวัยอนุบาล 3-6 ปี. กรุงเทพฯ: ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมาร
 แพทย์แห่งประเทศไทย.
 ปวีณา กัดจำปี. (2555). คู่มือพัฒนาการเด็ก ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ: อักษรสัมพันธ์.

- ผดุง อารยะวิญญู, และ คณะ. (2548). กิจกรรมฝึกทักษะการเรียนรู้ (Sensory Training). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.
- ผ่องพรรณ ตริยมงคลกุล, และ สุภาพ นัตราภรณ์. (2553). การออกแบบการวิจัย (6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิมลพร พงษ์ประเสริฐ. (2563). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของฮัตเตอร์ร่วมกับแบบฝึกทักษะ. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- พ็อกซ์ เมม. (2549). มหัทศจรยแห่งการอ่าน. กรุงเทพฯ: อมรินทร์บุ๊คส์เซ็นเตอร์
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2557). เอกสารการสอนชุดวิชา สื่อกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (3). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. (2563). คู่มือสำหรับพ่อแม่ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการดูแลและพัฒนาเด็ก ตอน เด็กวัยอนุบาล 3-6 ปี. กรุงเทพฯ: ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.
- โรงเรียนปัญญาพิทย. (2559). พัฒนาการทางด้านภาษาของเด็ก. สะพานสายรุ้ง, 19(1).
- วรวิทย์ นิเทศศิลป์. (2551). สื่อและนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้. ปทุมธานี: พี เอ็น เค แอนด์ สกายพริ้นติ้งส์.
- ศรีรัตน์ เจริญจันทร์. (2538). การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ, อุไรवास ปรีดีดิถก, และ แสงทิวา ไชยยศ. (2561, เมษายน-มิถุนายน). เลี้ยงเด็กให้รุ่ง ต้องให้เด็กได้เล่น. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 46(2), 371-386.
- ศุภมาส จิรกอบสกุล. (2559). ทักษะทางภาษาด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านนิทานร่วมกัน. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ชลบุรี.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2561). คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF *Executive Functions* สำหรับครูปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มติชน จำกัด (มหาชน).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี : แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครูและอาจารย์. กรุงเทพฯ: แปลน ฟอ์ คิดส์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ:

พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). คู่มือหลักสูตรการศึกษา
ปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). คู่มือการสอนอ่านเขียนโดยการแจกลูกสะกดคำ. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุปโปมา ลีลามณี. (2553). ศึกษาความสามารถในการอ่านคำ และแรงจูงใจในการอ่านของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่าน จากการสอนโดยผสมผสานวิธีโฟ
นิกส์ (Phonics) กับวิธีพหุสัมผัส (Multi-sensory approach). (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต).
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

อวยพร พันธุ์อุดม. (2559). การศึกษาความสามารถทางภาษาไทยและความมุ่งมั่น ในการทำงาน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โดยการจัดการเรียนรู้แบบสมดุลภาษา. (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.

อภาภรณ์ ไสภณธรรมรักษ์. (2562). เมื่อเด็ก 'รักการอ่าน' จะได้อะไรมากกว่าที่คิด. สืบคำจาก
<https://www.thaihealth.or.th/Content/เมื่อเด็กรักการอ่านจะได้อะไรมากกว่าที่คิด.htm>

อารี สัณห์หวี. (2550). สอนภาษาไทยแนวสมดุลภาษา (ชั้นอนุบาล 1-ประถมศึกษาปีที่ 6). กรุงเทพฯ:
สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.

อารี สัณห์หวี. (2554). ทฤษฎีการเรียนรู้ของสมองสำหรับพ่อแม่ ครู และผู้บริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.

ภาคผนวก ก

คู่มือและตัวอย่างแผนการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Mutisensory Approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

คู่มือจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย

คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัยนี้ เป็นเอกสารที่อธิบายรายละเอียดของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้ที่จะนำกิจกรรมนี้ไปใช้ได้เข้าใจทั้งแนวคิดพื้นฐาน หลักการ กระบวนการจัดกิจกรรม ตลอดจนการบริหารจัดการห้องเรียน และการประเมินผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยสาระสำคัญ 8 ประการ ดังนี้

1. แนวคิดพื้นฐาน
 2. หลักการ
 3. วัตถุประสงค์
 4. เนื้อหา
 5. ประเภทของกิจกรรมฯ
 6. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมฯ
 7. บทบาทของครูและเด็กในแต่ละขั้นตอนการจัดกิจกรรมฯ
 8. การประเมินผล
1. แนวคิดพื้นฐาน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัยถูกพัฒนาขึ้นบนพื้นฐานของแนวคิดพหุสัมพันธ์และการสอนแบบสมดุลภาษา ดังนี้

1.1 แนวคิดพหุสัมพันธ์

กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสมีความยืดหยุ่นสามารถใช้ตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ที่หลากหลายตั้งแต่การให้สิ่งเร้า ลดความเครียด การกระตุ้นกิจกรรม ไปจนถึงการจัดโครงสร้างการเรียนรู้เชิงลึกจากประสบการณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางประสาทสัมผัสจึงต้องวางแผนและประสบการณ์ในการใช้เทคนิคเพื่อสร้างกิจกรรมที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดทักษะและประสบการณ์สำคัญอย่างเหมาะสมตามวัย

การเล่นโดยใช้ประสาทสัมผัส รวมถึงกิจกรรมที่กระตุ้นประสาทสัมผัสของเด็ก เช่น การสัมผัส กลิ่น รส การเคลื่อนไหวความสมดุลการมองเห็น และการได้ยิน กิจกรรมทางประสาทสัมผัสจะช่วยอำนวยความสะดวกในความเป็นธรรมชาติที่ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้กระบวนการทาง

วิทยาศาสตร์ กิจกรรมการเรียนรู้ทางประสาทสัมผัสจะสามารถช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้ดีขึ้น เพราะประสาทสัมผัสช่วยให้สมองของเด็กสร้างการเชื่อมต่อที่แข็งแกร่งในการประมวลผลและตอบสนองต่อข้อมูลทางประสาทสัมผัส ดังนั้นการเล่นด้วยประสาทสัมผัสจึงช่วยกำหนดสิ่งที่เด็กเชื่อว่าเป็นบวกและปลอดภัยในสมองอย่างแท้จริง (Educational Playcare, 2016) จึงทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ได้ผลดีเพิ่มขึ้น

กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส มีแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. ทักษะพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้อย่างหนึ่งคือความสามารถในการมีความสนใจจดจ่อ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ออกแบบผ่านประสาทสัมผัสรับรู้ที่ผ่อนคลาย (Ouvry, 1991, as cited in Davis Judy, 2001, p.3)

2. การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อมนุษย์เปิดรับประสบการณ์ผ่านประสาทสัมผัสในทุกทาง ได้แก่การสัมผัสรับรู้อุณหภูมิ เสียงรอบตัว สัมผัสทางกายทั้งเท่าที่สัมผัสพื้นหรือมือที่หยิบจับวัตถุ แสงสีที่เห็น Longhorn กล่าวว่ามนุษย์ใช้ประสาทสัมผัสรับรู้อย่างน้อย 26 การรับรู้ในการใช้ชีวิตและการเรียนรู้ เราจึงควรส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสสัมผัสสิ่งต่างๆ รอบตัวเพื่อการเรียนรู้ไปตลอดชีวิต (Longhorn, 1996, as cited in Davis Judy, 2001, p.4)

3. กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านพหุสัมผัสในหลักสูตรควรคำนึงถึงขั้นพัฒนาการทางประสาทสัมผัสของผู้เรียนแต่ละคน โดยสามารถบูรณาการไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ และการจัดกิจกรรมประจำวันในหลักสูตร (Ouvry and Saunders, 1996, as cited in Davis Judy, 2001, p.5)

1.2 การสอนแบบสมดุลภาษา

การสอนสมดุลภาษา (Balanced Literacy) พัฒนามาจากวิธีการสอนภาษาแนวธรรมชาติแบบองค์รวม (Whole Language) มีวิธีการสอนภาษาโดยสอนอ่านและเขียนจากเรื่องที่ผู้เรียนเข้าใจและมีประสบการณ์ ไม่ได้เน้นในเรื่องการสอนแบบแจกลูกสะกดตัว (Phonics) อย่างชัดเจน แต่เป็นแนวการสอนที่เน้นถึงสมดุลของการสอนตามธรรมชาติของเด็กจากการสอนเป็นคำ ๆ ก่อนแล้วค่อยสอดแทรกเรื่อง Phonics ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของบริบทของเรื่องที่เรียนอยู่

อารี สัณห์หวี (2550, น.3-5) กล่าวถึง การสอนสมดุลภาษา (Balanced Literacy) ว่าเป็นแนวการสอนภาษาที่เริ่มมาจากประเทศนิวซีแลนด์ โดยพัฒนามาจากวิธีการสอนภาษาแนวธรรมชาติแบบองค์รวม (Whole Language) ได้พัฒนาแนวการสอนแบบบูรณาการ การสอนแบบมีความหมายกับการสอนสะกดแจกลูกคำ (Phonics) เข้าด้วยกัน ในการสอนนี้จะยึดเด็ก

เป็นศูนย์กลาง ครูสามารถสอนเด็กเป็นรายบุคคลได้ จึงมีการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนกับครู และเรียนเป็นกลุ่มกับเพื่อนทั้งห้อง หรือกับกลุ่มเพื่อนกลุ่มเล็ก หรือจับคู่กันกับเพื่อน

Carol Vukelich และ James Christie (2004, p.14-18) กล่าวถึง การอ่านและเขียนของเด็กปฐมวัย โดยเชื่อว่ามุมมองทั้งสองนี้จำเป็นต้องเชื่อมโยงกัน เพื่อให้เด็กมีโครงสร้างในการอ่านและการเขียนที่ดี การอ่านและการเขียนมีส่วนสำคัญต่อการรู้หนังสือขั้นต้น เด็กต้องการการมีส่วนร่วมทางสังคมที่มีความหมายกับหนังสือ การพิมพ์และการเขียนในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้ เด็กส่วนใหญ่ยังต้องการคำแนะนำโดยตรงที่เหมาะสมต่อพัฒนาการในด้านการรับรู้เสียง การจดจำตัวอักษร และคำศัพท์ ด้วยหลักการพื้นฐาน 8 ประการของการสอนการรู้หนังสือขั้นต้นที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

- 1) เน้นที่เนื้อหาหลักของความรู้และทักษะ
- 2) ให้เด็กมีส่วนร่วมในการสนทนาที่หลากหลาย
- 3) อ่านหนังสือเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็ก ใช้หนังสือที่หลากหลาย และให้เด็กมีส่วนร่วมในการอ่านหนังสือ
- 4) จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เพื่อช่วยให้การพัฒนาการอ่านและการเขียนเป็นไปอย่างสมบูรณ์
- 5) เด็กควรมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการอ่านและการเขียน
- 6) การจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม
- 7) ผู้ปกครองมีส่วนช่วยในการสนับสนุนด้านภาษา
- 8) การประเมินความสามารถของเด็ก ด้านการอ่านและการเขียน

2. หลักการ

หลักการของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง การมองเห็น การดม การฟัง และการสัมผัส โดยสามารถบูรณาการไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ตามความเหมาะสม รวมถึงครูที่มีหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์พร้อมที่จะเข้าไปช่วยเหลือหรือพัฒนาเด็กตามพัฒนาการ จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่และพัฒนาได้อย่างเหมาะสมตามช่วงวัย โดยมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1) จุดเน้น (a focused approach) การจัดกิจกรรมผ่านแนวคิดพหุสัมพันธ์ เด็กจำเป็นต้องใช้เวลาสำหรับการสนใจจดจ่อ ควรจัดกิจกรรมในลักษณะกลุ่มเล็ก มีสิ่งรบกวนสมาธิ น้อย หรือจัดแทรกในกิจวัตรประจำวันที่เด็กสามารถนำไปใช้เรียนรู้ใกล้เคียงกับชีวิตจริง

2) ความสนุกสนาน (a fun approach) สำหรับเด็กการเล่นกับการทำงานไม่สามารถแยกส่วนจากกัน การจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินผ่านทั้งการใช้สื่อวัสดุ สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ทางสังคมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความกระตือรือร้นและเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

3) ปฏิสัมพันธ์ (an interactive approach) คุณภาพของปฏิสัมพันธ์และการตอบสนองต่อเด็กมีความสำคัญต่อการใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ ครูพึงให้เด็กเป็นผู้นำการเรียนรู้ของตัวเองและครูเป็นผู้เฝ้าสังเกตและตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อสิ่งที่เด็กแสดงออก และนำพาเด็กสู่ความก้าวหน้าจากจุดที่เด็กทำได้ก่อนหน้าซึ่งครูต้องให้การสังเกตอย่างละเอียด

4) องค์กรวม (a holistic approach) ครูพึงมีมุมมองต่อเด็กแบบองค์รวม (whole person) แม้ว่าเด็กอาจมีจุดที่ควรพัฒนาหรือได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษ แต่การพัฒนานั้นควรมีโอกาสได้เกิดขึ้นในบริบทปกติและพัฒนาเด็กไปได้อย่างรอบด้าน

5) ความเหมาะสมกับวัย (an age-appropriate approach) แม้ว่าลำดับขั้นพัฒนาการตามวัยจะช่วยให้ครูประเมินพัฒนาการของเด็กแต่ละคนได้ แต่ทั้งนี้เด็กแต่ละคนจะมีอย่างก้าวของพัฒนาการแตกต่างกันหรือมีพัฒนาการการรับสัมผัสด้านหนึ่งด้านใดที่ต้องการส่งเสริมเป็นพิเศษ การใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์จึงควรยืดหยุ่นให้เด็กได้สำรวจทดลองเล่นสื่อวัสดุไปตามความสนใจความสามารถของเด็ก แม้ว่าอาจดูไม่เหมาะสมกับวัย

3. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ คือ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

3.1 ความสามารถในการอ่าน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

- 1) คำที่อ่านได้ถูกต้อง แบบคำต่อคำ
- 2) สามารถจดจำรูปร่างและชื่อของพยัญชนะจากตัวอักษรที่เห็น
- 3) สามารถระบุพยัญชนะต้นจากบริบทได้
- 4) สามารถจำรูปแบบของการสะกดคำและใช้ในการเขียนสะกดคำแบบง่าย ๆ ได้

3.2 ความสามารถในการเขียน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

- 1) การเขียนคำ
- 2) การเขียนประโยค
- 3) การวาดรูปและเขียนคำ
- 4) การใช้คำศัพท์ได้เหมาะสมกับระดับชั้นในงานเขียน

4. เนื้อหา

การคัดเลือกเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย พิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องคล้อยกับหน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษานำมาวิเคราะห์ร่วมกับสาระที่ควรรู้และประสบการณ์สำคัญตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 จากนั้นคัดเลือกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องคล้อยกับหน่วยการเรียนรู้จากบัญชีคำพื้นฐานระดับปฐมวัย เพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์และกำหนดหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 8 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 อาชีพในฝัน

หน่วยที่ 2 ขึ้นเหนือล่องใต้

หน่วยที่ 3 เราชักษ์เมืองไทย

หน่วยที่ 4 เราชักพืชพรรณไม้

หน่วยที่ 5 ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ บอกร่างเวลา

หน่วยที่ 6 สีสันชวนมอง

หน่วยที่ 7 ค้นหาชีวิตสัตว์โลก

หน่วยที่ 8 โลกกว้าง

ตาราง หน่วยการเรียนรู้และเนื้อหาคำศัพท์

หน่วยการเรียนรู้	แนวคิดสำคัญ	หัวเรื่อง	คำศัพท์
1 อาชีพในฝัน	อาชีพแต่ละอาชีพมีหน้าที่และความสำคัญแตกต่างกันไป มีเครื่องมือ อุปกรณ์และลักษณะการแต่งกายที่แตกต่างกันไป เช่น ครูมีหน้าที่ให้ความรู้ ตำรวจมีหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อย	1.ครูผู้ให้ 2.นักเรียน นักแสดง	ครู, นักเรียน, เขียน, อ่าน เต้น, เล่น, ร้อง, เวที
2 ขึ้นเหนือล่องใต้	การเดินทางเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ก่อนออกเดินทางในแต่ละครั้ง เราต้องรู้จักเตรียมตัว วางแผน ศึกษาเส้นทางก่อนออกเดินทาง เพื่อสะดวกและลดเวลาในการเดินทาง รู้จักความหมายของป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นบนท้องถนน	1.เตรียมตัวก่อนออกเดินทาง 2.ไปมาอย่างไร	กระเป๋า, ยา, รองเท้า, เสื้อผ้า รถ, รถไฟ, เรือ, เครื่องบิน

ตาราง หน่วยการเรียนรู้และเนื้อหาคำศัพท์(ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	แนวคิดสำคัญ	หัวเรื่อง	คำศัพท์
3 เรารักษ์ เมืองไทย	ประเทศไทยมีประวัติศาสตร์มายาวนานที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทย ถูกหลานคนไทยต้องช่วยกันสืบสานวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงาม มีความรักและสามัคคีกัน เป็นคนดีมีความรับผิดชอบ เพื่อเราจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และประเทศจะมีความเจริญก้าวหน้า	1.วันสำคัญของไทย 2.เงินตราของไทย	วันเด็ก, วันครู, วันขึ้นปีใหม่, วันลอยกระทง หนึ่งบาท, ห้าบาท, สิบบาท, ยี่สิบบาท
4 เรารักพืชพรรณ ไม้	พืชพันธุ์ไม้มีมากมายหลายชนิด เช่น ไม้ดอกไม้ใบ ไม้ผล เป็นต้น การเจริญเติบโตของต้นไม้เริ่มต้นจากเมล็ดดอกออกมาเป็นลำต้นและเจริญเติบโตเป็นต้นไม้ ประโยชน์ของต้นไม้คือให้ร่มเงา เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์และโทษของการตัดไม้จะทำให้เกิดน้ำท่วม เกิดภาวะโลกร้อน	1.การดูแลต้นไม้ 2.สมุนไพรไทย	ปลูก, รดน้ำ, พรวนดิน, ปุ๋ย ขิง, ผักชี, กัลฉ่าย, ฝรั่ง
5 ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ บอก กาลเวลา	เวลากลางวัน จะมีดวงอาทิตย์ให้ความร้อนและแสงสว่างแก่โลกของเรา ทุกคน พืช และสัตว์ต่างก็ได้ประกอบกิจวัตรประจำวันตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในเวลากลางคืน จะมีดวงจันทร์บนท้องฟ้าส่องแสงนวลเย็นตาแทนดวงอาทิตย์ และเป็นเวลาที่เราต้องนอนหลับพักผ่อนอยู่ภายในบ้าน	1. ลักษณะของดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ 2.ความแตกต่างของกลางวันกลางคืน	กลม, โด, แดง, เหลือง มืด, สว่าง, ร้อน, เย็น
6 สีเส้นขนมอมง	สี รอบตัวเรามีอยู่มากมายทั้งที่เกิดจากธรรมชาติและเกิดจากคนสร้างสรรค์ขึ้นมา สีมีชื่อเรียกต่างๆ เช่น สีแดง สีเหลือง สีเขียว เป็นต้น สีแต่ละสีให้ความรู้สึกที่แตกต่างกัน	1.สีต่างๆ ที่ได้จากธรรมชาติ 2.อาหารที่ใส่สี	ใบเตย, พักทอง, มันท่วง, กระเจี๊ยบ ข้าว, ขนม, น้ำ ฝรั่ง

ตาราง หน่วยการเรียนรู้และเนื้อหาคำศัพท์(ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	แนวคิดสำคัญ	หัวเรื่อง	คำศัพท์
7 ค้นหาชีวิตสัตว์โลก	สัตว์โลกแต่ละชนิดมีที่อยู่อาศัยแตกต่างกันออกไป เช่น สัตว์ที่อยู่ใต้ท้องทะเล สัตว์ที่อยู่ในป่า ลึก และสัตว์ที่อยู่ในทะเลทราย ซึ่งสัตว์ที่อยู่อาศัยในพื้นที่แตกต่างกันก็จะมีลักษณะการเป็นอยู่ที่แตกต่างกันรวมถึงอาหารของสัตว์แต่ละชนิดก็แตกต่างกันด้วย สัตว์เหล่านี้มีทั้งประโยชน์และโทษ แต่เราควรเห็นคุณค่าของสัตว์และช่วยกันอนุรักษ์	1.สิ่งมีชีวิตใต้ท้องทะเล 2.สิ่งมีชีวิตในป่าลึก	ปลา, หมึก, เต่า, กุ้ง เสือ, ช้าง, หมี, สิงโต
8 ท่องโลกอวกาศ	อวกาศ คือ บริเวณที่อยู่นอกบรรยากาศของโลกออกไป ในอวกาศมีสิ่งต่าง ๆ ลอยอยู่ในพื้นที่ว่างมากมาย เช่น เศษฝุ่นละออง กลุ่มก๊าซ ดาวฤกษ์ ดาวเคราะห์ โดยสิ่งเหล่านี้ลอยอยู่ในอวกาศ มีทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเองและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นและส่งออกไปเพื่อประโยชน์ในด้านต่าง ๆ	1.มีอะไรในอวกาศ 2.สำรวจดวงดาว	ดาว, เมฆ, จรวด, ยานอวกาศ โลก, ดาวพุธ, ดาวศุกร์, ดาวอังคาร

5. ประเภทของกิจกรรม

การกำหนดประเภทกิจกรรมที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัยของงานวิจัยนี้ พิจารณาจากการสังเคราะห์ประเภทของการจัดกิจกรรมพหุสัมพันธ์ จาก Patti Wanamaker (2016) และ ผดุง อารยะวิญญู และ คณะ (2548, น.4-8) พบว่ามีประเภทของกิจกรรมโดยใช้ประสาทสัมผัสที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับบริบทของการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทยและสามารถนำมาบูรณาการกับกิจกรรมในงานวิจัยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง ประเภทของกิจกรรม

ประเภทของกิจกรรม	ลักษณะของกิจกรรม	ตัวอย่างของกิจกรรม
พหุสัมผัส		
การสัมผัส	เป็นกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมทางร่างกายในการหยิบ จับ สัมผัส ลงมือทำ และการเคลื่อนไหวร่างกายในส่วนต่างๆ	- บีบ - บีบ - ตัด - ระบาย
การฟัง	เป็นกิจกรรมที่สนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในชั้นเรียน	- อ่านคำคล้องจอง - ปรบมือตามจังหวะ - เดินตามจังหวะ - ฟังนิทาน
การประสานมือ-ตา	เป็นกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึง ภาพบัตรภาพ คำศัพท์ รวมถึง ผลงานงานศิลปะ	- คั่นหาภาพ - ทายภาพปริศนา - จำแนกตัวอักษร - ขีดเขียน

6. ขั้นตอนของการทำกิจกรรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย ดำเนินการนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยจัดเป็นกิจกรรมประจำวัน ซึ่งได้มาจากการสังเคราะห์หลักการและประเภทกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส หลักการและขั้นตอนการสอนแบบสมดุลภาษา แล้วนำมากำหนดประเภทกิจกรรมที่ใช้ในการสอน โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมฯ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การจูงใจก่อนการทำกิจกรรม เป็นขั้นที่ใช้กิจกรรมเพื่อกระตุ้นและจูงใจเตรียมความพร้อมให้เด็กเกิดสมาธิและความสนใจก่อนการทำกิจกรรมพหุสัมผัส โดยการใช้การตั้งคำถาม การร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง การเคลื่อนไหว เกมสร้างสรรค์ ปริศนาคำทาย เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องราวของการใช้กิจกรรมพหุสัมผัส ในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แนวคิดสำคัญ เป็นขั้นของการให้แนวคิดสำคัญตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องราวของเด็ก ครูสามารถใช้เทคนิควิธีการในการสนทนาในรูปแบบต่าง ๆ โดยการสนทนาร่วมกันกับเด็ก เพื่อให้เกิดความเข้าใจพร้อมทั้งเกิดความสนใจมากขึ้น โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 เด็กและครูสนทนาร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่เกี่ยวกับหน่วยสาระการเรียนรู้

2.2 ครูสร้างบทสนทนา ตั้งคำถามกระตุ้นให้เด็กคิด สังเกต และทำกิจกรรมกลุ่มใหญ่เชื่อมโยงกับหน่วยสาระการเรียนรู้รวมถึงเชื่อมโยงไปสู่ตัวเด็ก

ขั้นที่ 3 การเตรียมความพร้อมก่อนทำกิจกรรมกลุ่มย่อย เป็นขั้นจากการทสนนาร่วมกันกับครูและเพื่อน พูดคุยแนะนำเกี่ยวกับโต๊ะกิจกรรม หลังจากนั้นครูแบ่งกลุ่มเด็กและให้เข้ากลุ่มเพื่อทำกิจกรรมพหุสัมผัส ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ใช้การอ่านและเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ ตา หู สัมผัส ดม และชิม ที่สอดคล้องและมีความหมายต่อตัวเด็กในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ โดยมีกิจกรรมทั้งหมด 3 กลุ่มย่อย ดังนี้

3.1 กิจกรรมที่เกี่ยวกับการสัมผัส จับ ลูบคลำ

3.2 กิจกรรมที่เกี่ยวกับการใช้สายตา การสังเกต

3.3 กิจกรรมที่เกี่ยวกับฟังเสียง การได้ยิน

ขั้นที่ 4 การทำกิจกรรมกลุ่มย่อย เป็นขั้นตอนที่เด็กได้ทำกิจกรรมกลุ่ม 4 กลุ่มย่อยตามความสนใจ ตามลำดับก่อนหลัง ให้ครบทั้ง 4 กลุ่ม โดยครูมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก แนะนำและสังเกตการณ์เด็กในระหว่างการทำกิจกรรม เพื่อให้ความช่วยเหลือและประเมินพฤติกรรมของเด็ก แต่จะไม่เข้าไปกำกับเด็กในการทำกิจกรรมมากเกินไป

ขั้นที่ 5 การสรุปและสะท้อนคิดเป็นขั้นตอนที่ครูให้เด็กร่วมกันสรุปว่า การทำกิจกรรมพหุสัมผัส ที่ได้ทำไปนั้นมีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ และสะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้ ครูตั้งคำถามเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น รวมถึงสามารถเชื่อมโยงไปถึงเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็กได้

7. บทบาทของครูและเด็กในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรม

ตาราง บทบาทของครูและเด็กตามกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์

ขั้นตอนของกิจกรรม	บทบาทครู	บทบาทเด็ก
<p>ขั้นที่ 1 การจูงใจก่อนการทำกิจกรรม</p> <p>เป็นขั้นที่ใช้กิจกรรมเพื่อกระตุ้นและจูงใจ เตรียมความพร้อมให้เด็กเกิดสมาธิและความสนใจก่อนการทำกิจกรรมพหุสัมพันธ์ เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องราวของการใช้กิจกรรมพหุสัมพันธ์ในขั้นต่อไป</p>	<ol style="list-style-type: none"> ร้องเพลงหรือท่องคำคล้องจอง และแสดงท่าทางประกอบ กระตุ้นความสนใจด้วยการดำเนินกิจกรรมโดยการตั้งคำถาม หรือเคลื่อนไหวร่างกาย 	<ol style="list-style-type: none"> ฟังและร้องเพลงหรือคำคล้องจองพร้อมทำท่าทางประกอบตามครู ทำกิจกรรมตอบคำถามหรือเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อเตรียมพร้อมที่จะเรียนรู้
<p>ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แนวคิดสำคัญ</p> <p>เป็นขั้นของการให้แนวคิดสำคัญตามหน่วยการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องราวของเด็ก ครูสามารถใช้เทคนิควิธีการในการสนทนาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจพร้อมทั้งเกิดความสนใจมากขึ้น</p>	<ol style="list-style-type: none"> เล่าเรื่องราวที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ นำการสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาการเรียนรู้ แนะนำคำศัพท์ที่ควรเรียนรู้ประจำหน่วย 	<ol style="list-style-type: none"> ฟังเรื่องราวสมมติที่ครูเล่า และจินตนาการตาม สนทนาร่วมกันในชั้นเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาการเรียนรู้ สังเกตภาพและออกเสียงตามคำศัพท์ที่ครูแนะนำ
<p>ขั้นที่ 3 การเตรียมความพร้อมก่อนทำกิจกรรมกลุ่มย่อย</p> <p>เป็นขั้นจากการทสนาร่วมกันกับครูและเพื่อน พูดยุทธแนะนำเกี่ยวกับไต่ะกิจกรรม หลังจากนั้นครูแบ่งกลุ่มเด็กและให้เข้ากลุ่มเพื่อทำกิจกรรมพหุสัมพันธ์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ใช้การอ่านและเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสที่สอดคล้องและมีความหมายต่อตัวเด็กในหน่วยการเรียนรู้</p>	<ol style="list-style-type: none"> ครูแนะนำชื่อไต่ะกิจกรรม อธิบายกิจกรรมแต่ละไต่ะ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมที่เกี่ยวกับการสัมผัส จับ ลูบคลำ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการใช้สายตา การสังเกต กิจกรรมที่เกี่ยวกับฟังเสียง การได้ยิน 	<ol style="list-style-type: none"> ฟังครูแนะนำไต่ะกิจกรรม ทำความเข้าใจวิธีการเข้ากิจกรรมแต่ละไต่ะ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

ตาราง บทบาทของครูและเด็กตามกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์
(ต่อ)

ขั้นตอนของกิจกรรม	บทบาทครู	บทบาทเด็ก
<p>ขั้นที่ 4 การทำกิจกรรม</p> <p>เป็นขั้นตอนที่เด็กได้ทำกิจกรรมกลุ่ม 3 กลุ่มย่อยตามความสนใจ ตามลำดับ ก่อนหลัง ให้ครบทั้ง 3 กลุ่ม โดยครูมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก สะดวก แนะนำและสังเกตการณ์เด็กในระหว่างการทำกิจกรรม เพื่อให้ความช่วยเหลือและประเมินพฤติกรรมของเด็ก แต่จะไม่เข้าไปกำกับเด็กในการทำกิจกรรมมากจนเกินไป</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างข้อตกลงและอำนวยความสะดวกในการเข้ากลุ่มกิจกรรมการเล่นตามความสนใจ 2. สังเกตการเล่นของเด็กในแต่ละโต๊ะกิจกรรม 3. อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ สนับสนุน ให้กำลังใจเด็กในการทำกิจกรรม 5. ติดตามและเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กทุกคนประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เข้ากลุ่มกิจกรรมตามความสนใจ 2. ทำความเข้าใจและปฏิบัติตามข้อตกลง 3. เลือกทำกิจกรรมตามลำดับ ก่อนหลัง ให้ครบทั้ง 3 กลุ่ม 4. ทำกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละโต๊ะกิจกรรม 5. เก็บของเล่น/อุปกรณ์ในโต๊ะเมื่อทำกิจกรรมแล้วเสร็จ
<p>ขั้นที่ 5 การสรุปและสะท้อนคิด</p> <p>เป็นขั้นตอนที่ครูให้เด็กร่วมกันสรุปว่า การทำกิจกรรมพหุสัมพันธ์ ที่ได้ทำไปนั้นมีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ และสะท้อนคิดสิ่งที่ได้เรียนรู้ ครูตั้งคำถามเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น รวมถึงสามารถเชื่อมโยงไปถึงเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็กได้</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมให้เด็กนำเสนอผลงานหรือเล่ากระบวนการการเล่นด้วยความมั่นใจ 2. ถามคำถามเพื่อทบทวนความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ 3. รับฟังและชื่นชมความสำเร็จของเด็ก และกระตุ้นให้เด็กภาคภูมิใจกับความสำเร็จของตนเอง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นำเสนอผลงานหรือเล่ากระบวนการทำกิจกรรมอย่างมั่นใจ 2. ตอบคำถามร่วมกัน 3. รับฟังและชื่นชมตนเองและผู้อื่น

8. การประเมินผล

การประเมินผลความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัยสามารถประเมินได้ด้วยการใช้เครื่องมือแบบประเมินและชุดจัดกิจกรรมจำแนกตามตัวแปรได้ ดังนี้

8.1 การประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย ใช้เครื่องมือ 2 ประเภท ได้แก่

- 1) แบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย
- 2) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์

การวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 อาชีพในฝัน

วันที่/ หัวเรื่อง	คำศัพท์	ขั้นตอนของกิจกรรม				
		ขั้นที่ 1 การดูใจก่อน การทำกิจกรรม (3 นาที)	ขั้นที่ 2 การเรียนรู้ แนวคิดสำคัญ (15 นาที)	ขั้นที่ 3 การเตรียมความพร้อม ก่อนทำกิจกรรมกลุ่ม ย่อย (5 นาที)	ขั้นที่ 4 การทำกิจกรรมกลุ่มย่อย (20 นาที)	ขั้นที่ 5 การสรุปและสะท้อน คิด (7 นาที)
1. ครูผู้ให้	เนื้อหาคำศัพท์: ครู, นักเรียน, เตียน, อ่าน	- ทักทายด้วยเพลง "สวัสดี" - เตรียมความพร้อมด้วย การทนายปริศนาคำทาย	- เด็กและครูสนทนา ร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่ เกี่ยวกับหน่วยสาระการ เรียนรู้ - ครูตั้งคำถามกระตุ้นให้ เด็กคิด สังเกต และทำ กิจกรรมกลุ่มใหญ่ เชื่อมโยงกับหน่วย	- พุฒคุยแนะนำเกี่ยวกับ โต๊ะกิจกรรม ได้แก่ 1.กิจกรรมการสัมผัส ให้ เด็ก คลำหาพยัญชนะต้น ในกระป๋องที่มีเสียงตรงกับภาพ 2.กิจกรรมมีตาไว้ดู ให้ เด็ก ๆ เรียงพยัญชนะให้ เป็นคำจากภาพที่ครู กำหนด 3.กิจกรรมฟังเสียง ให้ เด็ก ๆ หยิบบัตรภาพและ ออกเสียงคำศัพท์ -หลังจากนั้นครูแบ่งกลุ่ม เด็กและให้เข้ากลุ่มเพื่อทำ กิจกรรม	- ทำกิจกรรมกลุ่ม 3 กลุ่มย่อย ตามความสนใจ ตามลำดับ ก่อนหลัง ให้ครบทั้ง 3 กลุ่ม โดยครูมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก แนะนำและ สังเกตการณ์เด็กในระหว่าง การทำกิจกรรม	- สนทนาร่วมกันถึง กระบวนการทำกิจกรรม และสิ่งที่ได้เรียนรู้
2. นักร้อง นักแสดง	เนื้อหาคำศัพท์: เดิน, ร้อง, เวที	- ทักทายด้วยเพลง "สวัสดี" - เตรียมความพร้อมด้วย การฟังเพลงและ เคลื่อนไหวตาม จินตนาการพร้อมอุปกรณ์	- เด็กและครูสนทนา ร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่ เกี่ยวกับหน่วยสาระการ เรียนรู้ - ครูตั้งคำถามกระตุ้นให้ เด็กคิด สังเกต และทำ กิจกรรมกลุ่มใหญ่ เชื่อมโยงกับหน่วย	- พุฒคุยแนะนำเกี่ยวกับ โต๊ะกิจกรรม ได้แก่ 1. กิจกรรมการสัมผัส ให้ เด็ก เขียนทรายตามบัตร คำที่กำหนด 2. กิจกรรมมีตาไว้ดู ให้ เด็ก ๆ จับคู่เพื่อนและ แสดงบทบาทสมมติตาม คำที่จับสลากได้ 3. กิจกรรมจับคู่กลิ้ง ให้ เด็ก ๆ ดมกลิ้งที่กำหนด และนำไปจับคู่กลิ้งกับ ภาพที่กำหนดให้ถูกต้อง -หลังจากนั้นครูแบ่งกลุ่ม เด็กและให้เข้ากลุ่มเพื่อทำ กิจกรรม	- ทำกิจกรรมกลุ่ม 3 กลุ่มย่อย ตามความสนใจ ตามลำดับ ก่อนหลัง ให้ครบทั้ง 3 กลุ่ม โดยครูมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก แนะนำและ สังเกตการณ์เด็กในระหว่าง การทำกิจกรรม	- สนทนาร่วมกันถึง กระบวนการทำกิจกรรม และสิ่งที่ได้เรียนรู้

แผนการจัดประสบการณ์

กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 อาชีพในฝัน หัวเรื่อง ครูผู้ให้

สัปดาห์ที่ 1 วันอังคารที่..... ผู้สอน วณิชยา นุ่มน้อย

วัตถุประสงค์	แนวคิดสำคัญ	คำศัพท์	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อ/วัสดุ อุปกรณ์	การประเมินผล
1.เด็กสามารถบอก คำศัพท์ประจำหน่วยได้ 2. เด็กสามารถแสดง ความคิดเห็นได้ เหมาะสม 3. เด็กสามารถปฏิบัติ ตามข้อตกลงในการทำ กิจกรรมได้ 4. เด็กแสดงความสนใจ ในการทำกิจกรรม	ครูผู้ให้ เป็นผู้ อบรมสั่งสอนศิษย์ เพื่อให้เกิดการ เรียนรู้ ให้ศิษย์นำ สิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ ให้เกิดประโยชน์ แก่ตนเองและผู้อื่น ในอนาคต	เนื้อหาคำศัพท์: ครู, นักเรียน, เขียน, อ่าน	<p>ขั้นที่ 1 การจูงใจก่อนการทำกิจกรรม</p> <p>1) ครูร้องเพลง “หนูอยากเป็นอะไร” พร้อมทำท่าทางประกอบ</p> <p>2) เด็กและครูร้องเพลงพร้อมทำท่าทำประกอบ</p> <p>3) ร้องเพลงพร้อมทำท่าทำประกอบ 2 ครั้ง</p>	1. เพลง “หนู อยากเป็น อะไร”	<u>สังเกต</u> 1. การบอกคำศัพท์ 2. การแสดงความคิดเห็น 3. การปฏิบัติตามข้อตกลงใน การทำกิจกรรม
			<p>ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แนวคิดสำคัญ</p> <p>1) ครูแนะนำนิทานเรื่อง “อาชีพในฝันของหนู คุณครู”</p> <p>2) ครูอ่านนิทานให้ฟัง</p> <p>3) เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทาน</p> <p>4) ครูและเด็ก ๆ แสดงบทบาทสมมติเรื่องราวเกี่ยวกับ ครู</p>	1. นิทานเรื่อง “อาชีพในฝัน ของหนู คุณครู”	4.การแสดงความคิดเห็นในการ ทำกิจกรรม <u>ประเมิน</u> 1. การรู้พยัญชนะ 2. การอ่านคำศัพท์3. การ เขียนคำ
			<p>ขั้นที่ 3 การเตรียมความพร้อมก่อนทำกิจกรรมกลุ่ม ย่อย</p> <p>ครูแนะนำเกี่ยวกับโต๊ะกิจกรรม และแบ่งกลุ่มเด็กเพื่อ เข้ากลุ่มทำกิจกรรม ได้แก่</p> <p>1) กิจกรรมการสัมผัส วิธีการ ให้เด็กปิดตาและคลำหาพยัญชนะต้นใน กระดาษที่มีเสียงพยัญชนะต้นตรงกับบัตรภาพที่ กำหนด</p> <p>2) กิจกรรมมีตัวไฉดู วิธีการ ให้เด็กเรียงอักษรให้เป็นคำจากภาพที่ครู กำหนด</p> <p>3) กิจกรรมฟังเสียง วิธีการ ให้เด็กจับคู่กัน ผลัดกันออกเสียงคำศัพท์ และหยิบบัตรภาพให้ตรงกับคำที่เพื่อนอ่าน</p>	1. บัตรภาพ คำศัพท์ ครู, นักเรียน, เขียน,อ่าน 2. บัตรภาพ ครู,นักเรียน, เขียน,อ่าน 3. กระดาษ 4. ตัวพยัญชนะ ไทย	
			<p>ขั้นที่ 4 การทำกิจกรรมกลุ่มย่อย</p> <p>1) เด็ก ๆ ทำกิจกรรมกลุ่ม 3 กลุ่มย่อยตามความสนใจ ครบทั้ง 3 กลุ่ม</p> <p>2) ครูมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกแนะนำและ สังเกตการณ์เด็กในระหว่างการทำกิจกรรม</p> <p>3) เมื่อเด็กทำกิจกรรมครบแล้วให้เก็บอุปกรณ์เข้าที่</p>		
			<p>ขั้นที่ 5 การสรุปและสะท้อนคิด</p> <p>1) เด็กและครูสนทนาร่วมกันหลังการทำกิจกรรม ปัญหาที่พบรวมถึงวิธีการแก้ปัญหา</p> <p>2) ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรม</p>	1.ผลงานเด็ก 2.บัตรภาพ คำศัพท์ ครู, นักเรียน, เขียน อ่าน 3. บัตรภาพ ครู นักเรียน, เขียน อ่าน	

สื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส

(Multisensory Approach)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 อาชีพในฝัน หัวเรื่อง ครูผู้ให้

เพลง

เพลง หนูอยากเป็นอะไร

หนูจำ หนู คิดดูเสียให้ดี

อนาคต ที่จะสุขศรี โตขึ้นหนูนี้จะเป็นอะไร

หนูอยากเป็น ทหาร ป้องกันอริราชศัตรู

หนูอยากจะเป็นครู ให้ความรู้เด็กๆ ทั่วไป

หนูจะเป็นตำรวจ รังโลกดผู้ร้ายเร็วไว

หนูจะเป็นอะไร อ้อ นึกได้เป็น พยาบาล

หนูจำ หนู ต้องเรียนรู้ ให้เชี่ยวชาญ

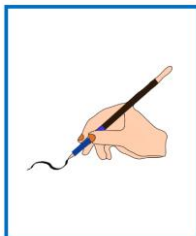
หนูจะต้องขยัน หมั่นทำการบ้าน มาส่งคุณครู

นิทาน

นิทานเรื่อง "อาชีพในฝันของหนู คุณครู"

บัตรภาพ

บัตรคำ

ครู

นักเรียน

เขียน

อ่าน

บัตรภาพคำศัพท์

 <p>ครู</p>	 <p>นักเรียน</p>
 <p>เขียน</p>	 <p>อ่าน</p>

ตัวพยัญชนะ

กระบะถั่ว

ภาคผนวก ข

แบบประเมินและแบบสังเกตความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็ก

ปฐมวัย

แบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้สร้างขึ้นเพื่อประเมินพัฒนาการความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนก่อน ระหว่าง และหลังการเข้าร่วมการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ สำหรับเด็กปฐมวัย
2. ครูบันทึกคะแนนพฤติกรรมหรือคำพูดของเด็กที่แสดงออกตามความเป็นจริงโดยใช้เกณฑ์ที่กำหนด ตามระดับพัฒนาการในแต่ละช่วงอายุของเด็กปฐมวัย
3. ครูประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย 4 ครั้ง เพื่อติดตามพัฒนาการของเด็ก ดังนี้ การประเมินก่อนจัดกิจกรรม (สัปดาห์ที่ 1) การประเมินระหว่างจัดกิจกรรม (สัปดาห์ที่ 3 และ 6) และการประเมินหลังจัดกิจกรรม (สัปดาห์ที่ 8)
4. แบบประเมินแต่ละฉบับมีข้อคำถามรวม 4 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน รวม 12 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในด้านการอ่านและการเขียน

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3	2	1
ความสามารถด้านการอ่าน			
1. ชี้อ่านที่อ่านได้ถูกต้อง แบบคำต่อคำ	ชี้คำที่อ่านได้ถูกต้อง แบบคำต่อคำ อย่างคล่องแคล่ว	ชี้และอ่านได้ถูกต้อง โดยอาศัยบริบทของคำ	ชี้และอ่านได้ โดยต้องการความช่วยเหลือ
2. สามารถจดจำรูปร่างและชื่อของพยัญชนะจากตัวอักษรที่เห็น	จดจำรูปร่างและชื่อของพยัญชนะได้อย่างถูกต้อง	จดจำรูปร่างและชื่อของพยัญชนะได้บางส่วน	จดจำรูปร่างและชื่อของพยัญชนะไม่ได้ ต้องได้รับความช่วยเหลือ
3. สามารถระบุเสียงพยัญชนะต้นของคำจากบริบทได้	ระบุเสียงพยัญชนะต้นของคำจากบริบทได้อย่างถูกต้องว่องไว	เสียงพยัญชนะต้นของคำจากบริบทได้บ้างบางคำ	เสียงพยัญชนะต้นของคำจากบริบทได้โดยต้องได้รับความช่วยเหลือ
4. สามารถอ่านข้อความในหนังสือภาพได้อย่างต่อเนื่องและเดาความหมายหรือเนื้อเรื่องได้	อ่านข้อความหนังสือภาพได้อย่างต่อเนื่องและเดาความหมายหรือเนื้อเรื่องได้อย่างคล่องแคล่ว	อ่านข้อความหนังสือภาพได้อย่างต่อเนื่องและเดาความหมายหรือเนื้อเรื่องได้ แต่ต้องช่วยเหลือบ้างบางคำ	หนังสือภาพได้อย่างต่อเนื่องและเดาความหมายหรือเนื้อเรื่องไม่ได้ ต้องได้รับการช่วยเหลือจึงจะทำได้
ความสามารถด้านการเขียน			
1. การเขียนคำ	เขียนคำตามต้นแบบที่กำหนดได้ ตัวอักษรไม่กลับหัว ไม่กลับด้าน ไม่สลับที่ และเขียนข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเองได้	เขียนคำตามต้นแบบที่กำหนดได้ มีตัวอักษรบางตัวกลับหัว กลับด้านหรือสลับที่ มีความพยายามที่จะเขียนข้อความที่คิดขึ้นเอง	เขียนคำตามต้นแบบที่กำหนดไม่ได้ หรือเขียนเป็นสัญลักษณ์ที่ไม่เป็นตัวอักษร
2. การวาดรูปและเขียนคำ	วาดรูปและเขียนคำที่วาดได้เหมาะสมโดยเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวสัมพันธ์กัน	วาดรูปและเขียนคำได้โดยเชื่อมโยงกันเป็นตอน ๆ	วาดรูปและเขียนคำได้ไม่สัมพันธ์กัน
3. การเขียนประโยค	ใช้คำต้นแบบในการเขียนประโยคได้อย่างคล่องแคล่ว	ใช้คำต้นแบบในการเขียนประโยคได้ แต่ต้องการความช่วยเหลือ	ใช้คำต้นแบบในการเขียนประโยคไม่ได้ ต้องได้รับการช่วยเหลือจึงจะทำได้
4. การใช้คำศัพท์ในการสร้างสรรค์เรื่องราวผ่านการเขียนของตนเอง	เขียนเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน โดยใช้คำศัพท์ใหม่	เขียนคำศัพท์ โดยไม่ได้เล่าเป็นเรื่องราว	เขียนคำศัพท์ไม่ได้ ต้องได้รับการช่วยเหลือจึงจะทำได้

แบบสังเกตความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

แบบสังเกตความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเก็บรวบรวมพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเกี่ยวกับความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนโดยใช้กิจกรรมพหุสัมผัสในการสังเกตพฤติกรรมที่เด็กได้ร่วมทำกิจกรรมในวันอังคารและวันพฤหัสบดี ดังรายละเอียด

1. แบบสังเกตชุดนี้ใช้เพื่อสังเกตพฤติกรรมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียน ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมพหุสัมผัส
2. ผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกการสังเกตพฤติกรรม

แบบสังเกตความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย
วัน/เดือน/ปี.....ครั้งที่.....กลุ่มที่.....

รายการพฤติกรรม	บันทึกการสังเกต
<p>1. ทักษะในการจับถือหนังสือ (book holding skills)</p> <p>1.1 จับ-ถือหนังสือได้ถูกต้องเหมาะสม</p> <p>1.2 แสดงให้เห็นว่าอ่านจากปกหน้าไปหลัง</p> <p>1.3 รู้ความแตกต่างระหว่าง “ภาพ” และ “คำ”</p> <p>1.4 เข้าใจความหมายของคำว่าเริ่มต้น กับ ตอนจบของหนังสือ</p> <p>1.5 เข้าใจองค์ประกอบของปกหนังสือ</p>	
<p>2. ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ (concept about print)</p> <p>2.1 สามารถชี้ไปที่คำขณะที่อ่านด้วยตนเอง (ไม่ใช่ชี้ที่ภาพ)</p> <p>2.2 ชี้คำที่อ่านได้ถูกต้อง แบบคำต่อคำ</p> <p>2.3 รู้ว่าเวลาอ่านต้องอ่านจากซ้ายไปขวา และ บนลงล่าง</p> <p>2.4 รู้ว่าต้องการอ่านหนังสือเริ่มต้นจาก ด้านหน้า ไปด้านหลัง</p> <p>2.5 รู้ความแตกต่างระหว่างตัวอักษร คำ และ ประโยค</p>	
<p>3. ความตระหนักรู้ความแตกต่างของเสียง (phonemic awareness)</p> <p>3.1 สามารถฟังและออกเสียงตามได้อย่างถูกต้อง</p> <p>3.2 สามารถออกเสียง “เน้น” พยางค์ ตามเสียงที่ได้ยิน</p> <p>3.3 สามารถแยกความแตกต่างระหว่างคำต่างๆ ได้จากบทสนทนาที่ยาว</p>	

รายการพฤติกรรม	บันทึกการสังเกต
<p>4.การออกเสียงสะกดคำ (phonic : letter and sound relationships)</p> <p>4.1 สามารถจดจำรูปร่างและชื่อของพยัญชนะจากตัวอักษรที่เห็น</p> <p>4.2 สามารถระบุพยัญชนะต้นจากบริบทได้</p> <p>4.3 สามารถบอกคำคล้องจองได้</p> <p>4.4 สามารถจำรูปแบบของการสะกดคำและใช้ในการเขียนสะกดคำแบบง่ายๆ ได้</p> <p>4.5 สามารถจดจำคำศัพท์ได้หลายคำในเวลารวดเร็ว</p>	
<p>5.ความคล่องในการอ่าน (fluency)</p> <p>5.1 อ่านสื่อการอ่านในระดับชั้นนั้นๆ ได้อย่างถูกต้อง</p> <p>5.2 มีอัตราการอ่านคล่องอยู่ในระดับที่เหมาะสม</p> <p>5.3 มีอัตราการอ่านที่หลากหลายตามวัตถุประสงค์ของสิ่งที่อ่าน (type of text)</p> <p>5.4 แสดงออกที่เหมาะสมตามสิ่งที่อ่าน</p> <p>5.5 มีจังหวะการอ่านที่เหมาะสมตามเครื่องหมายวรรคตอน หรือจุดเน้นของสิ่งที่อ่าน</p>	
<p>6.คำศัพท์ (vocabulary)</p> <p>6.1 ใช้คำศัพท์ได้เหมาะกับระดับชั้นในงานเขียน</p> <p>6.2 ใช้คำศัพท์ได้เหมาะกับระดับชั้นเมื่อพูดคุย</p> <p>6.3 สืบค้นความหมายจากแหล่งต่างๆ เมื่อพบคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคย</p> <p>6.4 แสดงความกระตือรือร้นหรือสงสัยใคร่รู้เมื่อเจอคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคย</p> <p>6.5 ใช้คำศัพท์ใหม่ทั้งในงานเขียน และการพูด</p>	

รายการพฤติกรรม	บันทึกการสังเกต
<p>7.ความเข้าใจเรื่องราว (comprehension)</p> <p>7.1 ตอบคำถามทั้งปลายปิด (ตามตัวอักษร) และปลายเปิดจากเรื่องให้อ่านให้ฟัง</p> <p>7.2 สามารถตอบแบบถอดความ (paraphrases text) เมื่อถูกถามว่าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร</p> <p>7.3 สามารถบอกใจความสำคัญ หรือเนื้อหาหลักของเนื้อความได้</p> <p>7.4 สามารถตอบคำถามสำคัญของเนื้อความได้</p> <p>7.5 ถามคำถามเมื่อฟังเรื่องแล้วเข้าใจความหมายไม่กระຈ้างขัด</p>	

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างภาพกิจกรรมการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุ
สัมผัส (Mutisensory Approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็ก
ปฐมวัย

ตัวอย่างภาพกิจกรรมการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิด
พหุสัมผัส (Multisensory Approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการ
เขียนของเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 1 การจูงใจก่อนการทำกิจกรรม

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แนวคิดสำคัญ

ขั้นที่ 3 การเตรียมความพร้อมก่อนทำกิจกรรมกลุ่มย่อย

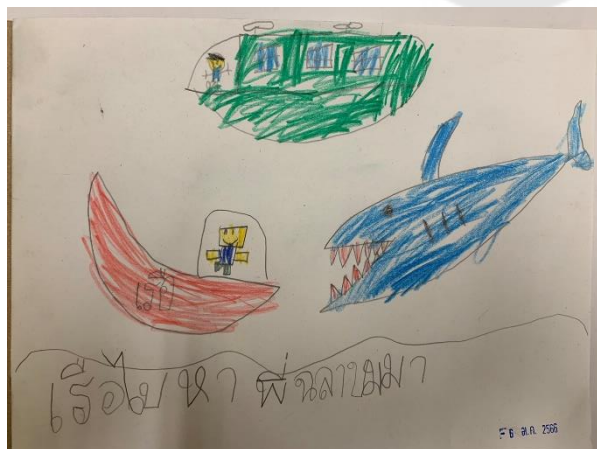
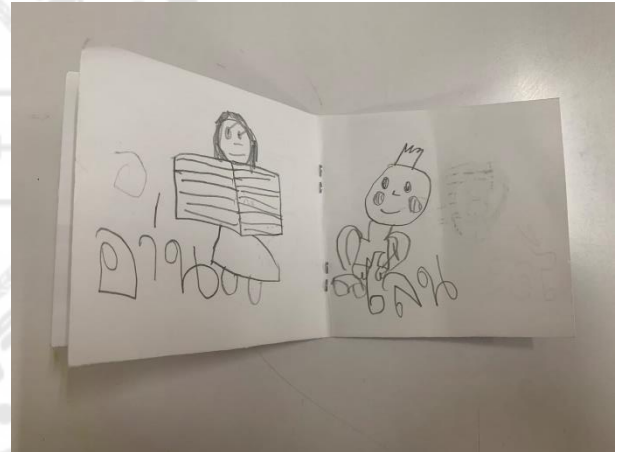

ขั้นที่ 5 การสรุปและสะท้อนคิด

ผลงานของนักเรียน

ภาคผนวก ง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินชุดกิจกรรมชุดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	I OC
	ค นที่ 1	ค นที่ 2	ค นที่ 3		
1.แนวคิดพื้นฐานสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+	+	+	3	1
2.หลักการการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัสสอดคล้องกับกิจกรรม	+	+	+	3	1
3.วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส มีความสอดคล้องกับการส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและเขียน	+	+	+	3	1
4.เนื้อหาของการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	+	+	+	3	1
5.ประเภทของกิจกรรมมีความสอดคล้องกับกิจกรรมพหุสัมผัส	0	+	+	2	0 .67
6.ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับแนวคิดพหุสัมผัส	+	+	+	3	1
7.บทบาทของครูและเด็กใน	+	+	+	3	1

แต่ละขั้นตอนของกิจกรรมมีความเหมาะสม	1	1	1		
8.การประเมินผลมีความสอดคล้องกับความสามารถในด้านการอ่านและการเขียน	1	+	+	0	2 .67

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	I OC	
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1.วัดได้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความสามารถด้านการอ่านและการเขียน	1	+	+	3	1	
2.การวัดและประเมินผลตรงกับลักษณะของความสามารถด้านการอ่านและการเขียน	1	+	+	3	1	
3.เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความสามารถด้านการอ่านและการเขียน	1	+	+	3	1	
4.เกณฑ์ที่ใช้และประเมินผลครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านความสามารถด้านการอ่านและการเขียน	1	+	+	0	2 .67	
5.วัดและประเมินผลเน้นการ		0	+	+	2	0

ประเมินตามสภาพจริง		1	1		.67	
6.ความเหมาะสมโดยรวม ของแบบประเมินความสามารถใน ด้านการอ่านและการเขียน	1	+	+	+	3	1

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	วณิชยา นุ่มน้อย
วัน เดือน ปี เกิด	29 พฤศจิกายน 2533
สถานที่เกิด	แพร่
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2556 สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ที่อยู่ปัจจุบัน	31/75 หมู่บ้านพฤษภาลัยท์ ล็อกซ์ ซอยกันตนา ถนนกาญจนาภิเษก ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี 11140

